

Semiotics and Performance in Post-Digital Cultures

XIV International Conference on

Semiotics and Performance in Post-Digital Cultures

Volos, University of Thessaly
20-22 November, 2026

Abstracts

Photo by Maria Daniela Varela on Unsplash

Organized by the Hellenic Semiotic Society,
the Department of Culture and Creative Media and Industries
& the Department of Language & Intercultural Studies
of Thessaly University

Book of Abstracts

XIV International Conference on Semiotics and Performance in Post-Digital Cultures

Organized by

Hellenic Semiotic Society
Department of Culture and Creative Media and Industries, University of Thessaly
Department of Language and Intercultural Studies, University of Thessaly

Edited by

Gregory Paschalidis, Professor, Aristotle University of Thessaloniki
Sevasti Theodosiou, Laboratory Technical Staff, University of Thessaly

Cover Design

Apostolos Kordas, Laboratory Teaching Staff, University of Thessaly

Volos, 20-22 November 2026

Conference Committees

Scientific Committee

Chair
Gregory Paschalidis, Professor, Aristotle University of Thessaloniki

Members
Evangelos Kourdis, Professor, Aristotle University of Thessaloniki
Lia Yoka, Associate Prof., Aristotle University of Thessaloniki
Sotirios Bahtsetzis, Professor, University of Thessaly
Eirini Sifaki, Associate Prof., University of Thessaly
Marios Chatziprokopiou, Assistant Prof., University of Thessaly
Roula Kitsiou, Assistant Prof., University of Thessaly
Elena Anastasaki, Assistant Prof., University of Thessaly

Organizing Committee

Chair
Sotirios Bahtsetzis, Professor, University of Thessaly

Members
Despina-Alexandra Constantinidou , Laboratory Teaching Staff, Aristotle University of Thessaloniki
Katifenia-Aggeliki Chatzopoulou, Laboratory Teaching Staff, University of Thessaly
Sevasti Theodosiou, Laboratory Technical Staff, University of Thessaly

Copyright © 2026 for the individual papers by the papers' authors.
Use permitted under Creative Commons License Attribution 4.0 International
(CC BY 4.0). This volume is published and copyrighted by its editors.

Contents
Περιεχόμενα

Keynote Speakers | Κεντρικοί Ομιλητές 8

NOV 20 | KORDATOS AMPHITHEATER
Spectacle and (post)digitality. Semiotic stakes. 8

NOV 21 | KORDATOS AMPHITHEATER
Towards a new practice of adaptation? 9

Round Table | Στρογγυλό Τραπέζι 10

NOV 21 | ROOM D
Translating among semiotic languages: Voices from a theatrical adaptation workshop 10

Panels | Συνεδρίες 11

NOV 20 | ROOM A
Schoolscape research: Voices, agency, and the semiotic construction of educational space 11

Semiotic landscape: Exploring student voices in the schoolscape 12

Schoolscapes and social contexts: Semiotic assemblages in Hamburg's secondary schools 12

Cartographies of the school space: Engaging teachers in semiotic landscape research 13

Official and transgressive discourses in the school semiotic landscape: Aspects of normativity and everyday resistance 13

Reclaiming prison schoolscapes through bodies in action 14

Friday, November 20 15

ROOM A
Media & performance in education 15

'Filtering Meaning': An analysis of preservice teachers' use of digital video effects to shape meaning in media messages 15

Μαθητές ως οπτικοί αρχιτέκτονες: Σημειωτική νοηματοδότηση και τεχνική δεξιότητα στη σύνθεση ψηφιακών μηνυμάτων 15

Εκπαιδευτικές πρακτικές των ψηφιακών μαθησιακών αντικειμένων: Εφαρμογή στα νέα σχολικά εγχειρίδια Φυσικής 16

Επιτελεστικές πρακτικές και ψηφιακή αφήγηση για την κλιματική κρίση στην εκπαίδευση στην εποχή του Ανθρωπόκαινου 17

Ποιητική Χρονομηχανή: ένα σημειωτικό μοντέλο δράσης και ενσώματης εμπειρίας μέσω του δράματος, της δημιουργικής γραφής και της επιτέλεσης 18

Edusemiotics: η συμβολή ψηφιακών εργαλείων στη δημιουργική γραφή των μαθητών 18

Από το scrolling στο σχολικό εγχειρίδιο: Μια κοινωνιοσημειωτική προσέγγιση των αναγνωστικών έξεων στη μετα-ψηφιακή εποχή 19

Εκπαιδευτικά σενάρια και απο-σεναριοποίηση της εκπαιδευτικής πράξης: σημειωτική προσέγγιση των πρακτικών μετασχηματίζουσας μάθησης 19

ROOM B

Post-digital bodies 21

Το σώμα χωρίς όργανα και ο μύθος του Φρανκενστάιν στον κινηματογράφο 21

Body-self, body-flesh, non-body: Toward a semiotics of performative corporeality in digital performance 21

Ψηφιακά σώματα και νόημα εν εξελίξει: επιθυμία, γήρανση και ενσώματη επιτέλεση σε διαδικτυακά παιχνίδια ρόλων 22

Film watching as metasemiosis: A cognitive-semiotic approach to human and AI-generated film characters 22

Semiotics of the visceral: Experimental cinema and postdigital corporeality in Gaspar Noé's Climax 23

Subaltern performances 24

Semiotic opacity and subaltern expression: Allegorical cryptic and the politics of meaning 24

On 'sleech' and speech: Decolonial signifying practices in contemporary Ukrainian theatre 24

Semiotics of 'the evading': A performance lecture after Aeschylean Kassandra's vocality 25

Λέξεις-σώματα και επιτελεστικότητα στο Zong! της NourbeSe Philip 25

Post-dramatic theater 26

The Unrepresentable and/or art as medium 26

Worlding no-one's world: Dramaturgy in times of affective colonization 26

Αφηγήσεις, αφηγητές και αφηγηματικότητα: η διερεύνηση της ανθρώπινης κατάστασης μέσα από τις προσωπικές αφηγήσεις στις παραστάσεις της Ορχήστρας των Μικρών Πραγμάτων 27

ROOM C

The grain of the voice 28

The value of stage performance and stage speech in post-digital culture 28

A rasp against silence: Maria Rezan and the politics of the female radio voice 28

Ακουστική Λογοτεχνία: Η σημειωτική της Spoken Word λογοτεχνίας στη μετα-ψηφιακή εποχή 29

Vox Trans-graphica. Beyond autography and allography: Toward a processual theory of the voice 30

Social media 30

Από τον καμβά στην πλατφόρμα: Επιτελεστική επανανοηματοδότηση διάσημων πινάκων ζωγραφικής στα ψηφιακά art memes 30

Η αναδιαπραγμάτευση του κινηματογραφικού νοήματος στο περιβάλλον των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης: Η περίπτωση του Παντελή Βούλγαρη 31

Η αξιοπερίεργη ανάδυση της επιτελεστικής ανάγνωσης στο ψηφιακό περιβάλλον: μια σημειωτική προσέγγιση της μυθολογίας του 'καλλιεργημένου αναγνώστη' στο Instagram και το TikTok 32

Performing feeds: Social media photography, mediated liveness, and post-digital subjectivity 33

Resemiotizing the algorithmic self: Spotify wrapped on Instagram 33

From code to connection: The semiotics of social bonding in anonymous student discourse 34

'Παλιά ό,τι κάναμε λέγαμε ας δείξω στον κόσμο τι έκανα, τώρα το θεωρούμε cringe': Ιδιωτικότητα, μεταψηφιακότητα και επιτέλεση σε εφηβικές αφηγηματικές πρακτικές στο Instagram και το TikTok 34

Saturday, November 21 36

ROOM A

Literature 36

Η επιτελεστικότητα της βραχύτητας του ισπανόφωνου μικροδιηγήματος. Μια σημειωτική και αφηγηματολογική προσέγγιση της μικροαφήγησης στη μετα-ψηφιακή εποχή 36

Από τη σημειωτική ανάλυση στην αφηγηματική επιτέλεση: Μετασχηματίζοντας το μοντέλο 'των δρώντων προσώπων' του A. J. Greimas στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση 37

Η Μονίκ δραπετεύει: Η συμβολή του επιτελεστικού λόγου στη δόμηση μιας ιστορίας απελευθέρωσης 37

Semiotics and DADA: Examples of the beginnings of performative poetry 38

Language 38

Writing as performance: Enunciation in typographic poetry 38

Visual and linguistic representation of exotic semiotics in urban minor communities 39

Μεταφραστικές επιλογές στην επιτέλεση δύο βορείων ιδιωμάτων της ελληνικής 39

Παιγνιοποίηση και πολυτροπική μάθηση: Το ψηφιακό παιχνίδι στη διδασκαλία του δίψηφου φωνήεντος «οι» σε Ρομά μαθητές/τριες πρωτοσχολικής ηλικίας 40

Film in education 41

'CinePositive' (CINE+): Ο κινηματογράφος ως επιτελεστική και ενσώματη πρακτική για μια θετική, συμπεριληπτική και φοιτητοκεντρική εκπαίδευση 41

Η μετάβαση από την κινηματογραφική οθόνη στην διδακτική πράξη: Η επιτέλεση των ρόλων και του εκπαιδευτικού και του μαθητή στις ταινίες του παλαιού και του νέου ελληνικού κινηματογράφου 41

Κινηματογραφικά κείμενα, επιτέλεση και νοηματοδότηση: Η διαπολιτισμική τάξη ως σημειωτικό περιβάλλον 42

Remediations 43

Stirring the pot: Adding performance to a structured context 43

Φωνή, αφήγηση και επιτέλεση: Αφηγηματολογική και υπολογιστική μελέτη των Between the Acts και The Waves της Virginia Woolf στο ραδιόφωνο του BBC 44

Η εμβύθιση και το Θέατρο του Παραλόγου: Μια σημειωτική και ψυχαναλυτική προσέγγιση της αναμεσοποίησης του Not I (Samuel Beckett) σε κινηματογραφικά και VR περιβάλλοντα 44

‘Η μικρή μας πόλη’ του Thornton Wilder και ‘Το τέλος της μικρής μας πόλης’ του Δημήτρη Χατζή: Από το δραματικό πρόσωπο του Διευθυντή Σκηνής στον μυθοπλαστικό αφηγητή 45

ROOM B

The performance of space 46

De/reterritorializing a landmark as a protest symbol in the protest semiotic landscape of Exarchia Square 46

Χάρτες και διαδρομές στην Αθήνα ως επιτελέσεις κρίσεων 46

Από τη χαρτογραφία στην χορογραφία: επιτελεστικές παρηχήσεις, πρακτικές βολταρίσματος και διαμεσικότητα στην έκθεση ‘they returned regularly, each time for more’ 47

Audio walks, mediation and kinaesthetic narratives 48

Performing the Self 48

Η συγχώρηση ως επιτελεστικός λόγος: Σημειωτική και ποιμαντικο-ψυχολογική προσέγγιση του μυστηρίου της εξομολόγησης 48

Holy fools as performers: The example of Symeon 49

Performing the self: Performing bodies in and on Antoinetta Angelidi’s films 50

Sergei Parajanov’s life as a performance: playing with cultural values, with oneself, self-defense 50

Dance 51

Assembling the dispositif. Transindividuations of gestures in Jean-Marc Matos’s F_AI_LLE 51

From platform vernaculars to stage performance: Intersemiotic translation in postdigital choreography 52

Dancing memory: Performing the threshold in post-digital semiotic ecologies 52

Analyzing performances 53

Σημειολογικές προσεγγίσεις μιας σκοτεινής σκηνής: φωτίζοντας την ανθρωπινότητα ως μελλοντική μνήμη ενός αβυσσαλέου παρόντος 53

Dario Fo και Franca Rame: δύο πρόδρομοι της υβριδικής επιτέλεσης 54

Από την συναρμογή (assemblage) στην διεπαφή (interface): μνήμη και παραγωγή νοήματος στη μετα-ψηφιακή επιτέλεση του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου 54

Πέρα από το σημείο: Προς μια αλγοριθμική σημειωτική της παράστασης. Θεατρικός χώρος, σκηνή και πλατεία 55

Design 56

Κινήσεις του χεριού, εγγραφές του νοήματος στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό 56

Η σημειωτική της επιτέλεσης στο σχεδιασμό αντικειμένων της μετα-ψηφιακής εποχής 56

Το χρώμα στα κόμικς: Πως η ανάγκη έγινε άποψη 57

Love in motion: Narrative, discourse and the performative semiotic of cinematic objects 58

ROOM C
Image acts 58
Theatricality and its opposites: Notes on nineteenth century genre paintings of servants and slaves 58
Painted performance: Ceramic imagery as image acts in Mesoamerica's frontier zones 59
Performativity as perspective-taking and reembodiment: Animals strike back 60
Σημειωτική ανάλυση του ηρωϊκού μύθου στη νομισματική. Η εικόνα του Ηρακλή ως σύστημα σημασίας και σύμβολο του οίκου των Αργεαδών και του Μεγάλου Αλεξάνδρου 60
Fashion 61
Intersemiotic identities in military uniforms: Performing nationhood in post-digital cultures 61
Which self gets dressed today? Clothing, alter identity, and the material semiotics of everyday performance in dissociative identity disorder 61
Performing the self in fashion games 62
Political signs and performances 63
Η νέα σκηνοθεσία της πολιτικής αγόρευσης 63
Επιτελέσεις χαρισματικότητας, οικειότητας και τεχνοκρατικής επάρκειας: Μια σημειωτική ανάλυση των αφισών των Ελλήνων Πρωθυπουργών 1974-2023 63
Η επιτέλεση της πολιτικής παρουσίας στην μετα-ψηφιακή εποχή: Μια συγκριτική σημειωτική ανάλυση του Donald Trump και του Κυριάκου Μητσοτάκη κατά την πανδημία COVID-19 64
Επιτελεστικότητα και μνήμη: η περίπτωση του Σκοπευτηρίου της Καισαριανής 64
Επιτελέσεις πολιτειότητας στις εκστρατείες ευαισθητοποίησης για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών 65
ROOM D
Performative Art projects 66
Από το Βερολίνο στο ΒΕΡΟΛΙΝΟ: Σημειωτικές μετατοπίσεις, επιτελεστικότητα και θεσμική κριτική 66
Grandmother's Racetrack: A robotic miniature as embodied archive and postdigital memory device 66
The living archive: Toward a performative semiotics of the post-human body in postdigital cultures 67
The archive in motion: Bodies, traces, reappearances 68
Όταν ο χώρος επιτελεί: Γεωσημειωτική, έμφυλη επιτελεστικότητα και μετα-ψηφιακή διαμεσολάβηση — η έκθεση «Κυκλαδίτισσες» ως πεδίο παραγωγής και διαπραγμάτευσης νοήματος 69
Επιτελώντας το πλαίσιο: Η επιμέλεια ως δραματουργική πράξη 69
Immense space 69
Σημειωτικές όψεις του XENOS: Μια βιωματική πρόταση για τη διδασκαλία της Αγγλικής 70
Semiotics and the performative 71
Raymond Williams and Performance Theory: Implications 71

Two different approaches to culture: Anthroposemiotics and social semiotics 71

The power of language deconstructed: Performative misunderstandings in Laurent Binet's semiotic whodunnit 'The Seventh Function of Language' (2015) 72

Sunday, November 22 73

ROOM A

Interrogating AI 73

Performative processes in the making of analog photographs and AI-generated images 73

Ο Prompt-Filmmaker: Επιτέλεση, agency και παραγωγή νοήματος στον AI-assisted κινηματογράφο 73

From linguistic practices to AI images: Ideologies and stereotypes in AI models 74

Η Τεχνητή Νοημοσύνη στη γλωσσική εκπαίδευση: σύγχρονες εξελίξεις, προκλήσεις και προοπτικές 75

Indexing epistemic and deontic stance in human-ChatGPT interaction 75

From representation to experience: The semiotics of immersive journalism in the age of AI and XR 76

At the edge of reality: The semiotics of transitions to elsewhere in Multi-Reality applications 77

Questions of epistemology and signification in virtual spaces 77

ROOM B

Performing identities 79

Dancing Greeks in film and television: Performativity and stereotypes 79

Performing memory, performing place: The Greek Film Festival in Melbourne as semiotic practice 79

Η επιτέλεση της εκμάθησης των ξένων γλωσσών στις ελληνικές τηλεοπτικές σειρές: κοινωνικές και πολιτισμικές αναπαραστάσεις 80

Ετερότητες, δυαδικότητες και πολυσημειωτικότητα: (ψευδο)αστικές αναπαραστάσεις της υπαίθρου μέσα από τον τηλεοπτικό λόγο της ελληνικής δραματουργίας και κωμωδίας 81

For foreign eyes only: Gazes, stages & the curtain call of tourism performances 81

Οπτική σημειωτική και προσέλκυση επισκεπτών στις αφίσες του Φεστιβάλ 'Διαδρομές στη Μάρπησσα' 82

Dialect, authenticity and visibility: Constructing Agiasos through physical and digital semiotic landscapes 83

Από τα λαϊκά δρώμενα στην οπτικοακουστική αφήγηση: post-folk επιτελέσεις, ο Έ(δ)ρως ως υβριδικό σύμβολο στη μετα-ψηφιακή κουλτούρα 83

ROOM C

The post-digital museum 85

Ο εκθεσιακός χώρος ως πεδίο επιτέλεσης 85

Unearthing belonging: Idiosyncratic gestures and the reconstruction of place in post-digital exhibition spaces 85

From signifier to prompt: A performative semiotics of latent-space generation 86

Preservation as performance: Spatial and semiotic assemblages in post-digital heritage 87

Αποτυπώνοντας την Απώλεια, Επιτελώντας τη Μνήμη: Σημειωτικοί Χώροι και Ενσώματη Επιτέλεση σε Ελληνικά Μουσεία Μνήμης του Ολοκαυτώματος και του Πολέμου..... 87

Η επιτέλεση του έμφυτου συλλογικού τραύματος: Μια φεμινιστική έκθεση στην Εθνική Πινακοθήκη του Κοσόβου (2025)..... 88

Σώμα και αρχείο εν κινήσει: επιτελεστική σημειωτική της ιστορικής μνήμης στο μετα-ψηφιακό μουσείο..... 89

Η φωτογραφική συναρμογή ως σημειωτικό παλίμψηστο: Ανασυνθέτοντας τη μεταναστευτική μνήμη ανάμεσα στο τεκμήριο και το ερείπιο 89

Keynote Speakers
Κεντρικοί Ομιλητές

Spectacle and (post)digitality. Semiotic stakes.

André Helbo
Professor Emeritus, Université Libre de Bruxelles

In 1975 Eco highlighted that the semiotic property of spectacle is to show, or ”ostend”, real objects as signs. The main question at that time was to feature what may be peculiar about spectacle compared to other forms of art. In this aspect, theatre, opera, dance differ from literature, where words are artificial signs produced by man to communicate (Eco, 1977). It also differs from the visual arts, and even from cinema, in as far as film is only a reflection of real presence.

Theater, dance, circus and opera are regarded by semiotics as hypermedia. Faced with enactment, semiotics of spectacle has developed specific methodologies (a “territorial” semiotics) by asking a question all history seems to bear witness to, namely the nature of expert knowledge confronted with a polymorphic, complex, and unstable object. In this sense the performative turn of spectacle semiotics is in fact linked to the syncretic dimension of the spectacle. As a “totalizing” semiotic practice (Ubersfeld 1977), or a “polyphony” (Barthes 1964), a performance combines, among others, verbal and nonverbal signs, a “dynamics of meaning” (Prague School), temporal/spatial articulation patterns and mediation processes.

Nowadays, the development of theories of meaning in motion gives rise to new questions regarding bios, collective enunciation, and, among others, intersemiotic translation, multimodality, spectacularity, authoriality and acting. These questions gain a special relevance in the digital and postdigital environments, which formalize “reality” through technological (and among others AI) devices. By expanding concepts that were once considered unique to human agents —such as reasoning and creativity —to include among others what “phenomenotechnical systems” (Bachelard) offer, (post)digital productions are paving the way for the recognition of semiosis in non-human systems and living beings.

In the postdigital culture, the indeterminacy of signs becomes the norm: indeterminacy of post-biological bodily states, cross-fertilization between the biological body and technology. Postdigitality involves questioning the blurred boundaries between the real and the virtual. It addresses semiosis within hybrid and interconnected ecosystems: the analog/digital binary is no longer operational. In this context, semiotics is called upon to rethink its categories in the face of landscapes populated by human and non-human entities. One of the consequences for the semiotic approach of spectacle is the necessity to explore the “register” of presence—that is, the multiple “variations of being-there” on stage—from a semio-systemic perspective that highlights the dialectic relationship between the processes of (not-) acting and the actor/spectator’s corporeality/environment.

Towards a new practice of adaptation?

Patrice Pavis
Former Professor, University of Kent, UK

The conference on semiotics and performance gives us the opportunity to check if there is a performative turn, and in what respect. Using the practice of adaptation (mainly from a text into another text or into a theatre production), this presentation aims at comparing the possibilities of semiology and of performance (performative action) when looking for a contemporary (or temporary?) method and theory of adapting texts of all kinds for the stage.

Round Table
Στρογγυλό Τραπέζι

Translating among semiotic languages: Voices from a theatrical adaptation workshop

Patrice Pavis[1], Anna Navrotskaya[2], Lydia Chenoweth[3], Ava-Marie Papillon[3]
[1] Former Professor, University of Kent, UK | [2] Associate Professor, Hillsdale College, USA | [3] student participant of the workshop on 2023

Workshop on the theatrical adaptation of a non-dramatic text that was directed by P. Pavis with the students of A. Navrotskaya at Hillsdale College, in Spring 2023.

Panels
Συνεδρίες

Schoolscape research: Voices, agency, and the semiotic construction of educational space

Departing from a sociocultural understanding of space as a field that is socially constructed and, at the same time, actively contributes to the shaping of social reality (e.g., Harvey, 1990), the semiotic landscape can be understood as a dynamic assemblage of semiotic resources and practices that co-shape space; it is a meaning-making process that (re)defines social actors' relationship to the spaces they inhabit (Jaworski & Thurlow, 2010). The importance of space in linguistic landscape research has been particularly emphasized through Scollon and Scollon's (2003, x) geosemiotic approach, which refers to "the study of the meaning systems by which language is located in the material world". More specifically, geosemiotics highlights that the meaning of signs cannot be understood independently of their social and cultural emplacement, namely their position in space, their mode of placement, their interaction with other semiotic resources in the same environment, and the perspective of the social actors who interpret them. Within this framework, the concept of the schoolscape has been defined as the school-based context, where the spatial and textual dimensions of multimodal signs intersect with language ideologies (Brown, 2005; 2012).

This panel brings together emerging and established perspectives in schoolscape research to examine how school spaces are semiotically constructed, negotiated, performed and transformed. Situated within the "educational turn" in linguistic landscape studies, the session foregrounds how schoolscapes reflect, reproduce and/or challenge language, semiotic and social norms, social stereotypes and dominant discourses, as well as how students' and teachers' identities and voices are articulated—often in more or less agentive ways—within educational environments.

Drawing on the concept of semiotic landscape, the contributions explore how meaning-making in school settings is shaped by the interplay of institutional discourses, everyday practices, and embodied actions. More specifically, the papers in this session investigate diverse school contexts, including Greek and German formal educational environments as well as prison education, highlighting the multiplicity of actors involved—students, teachers, and institutions—and the tensions between regulation and agency. Particular attention is given to student voices, teachers' cartographic practices, and the dynamics of normativity and everyday resistance as part of schoolscaping processes.

By approaching schoolscapes as constellations of resources extending beyond language, i.e. as semiotic assemblages (Pennycook, 2018), this panel aims to advance theoretical and methodological discussions on educational space from a semiotic perspective, offering new insights into how such spaces are experienced, represented, and reimagined.

Semiotic landscape: Exploring student voices in the schoolscape

F. Kalogerogianni[1], E. Papamanoli[2], A. Stamou[3], A. Sioupi[3], K. Aggelakos[4], A. Merkouri[2]
[1] Adjunct Lecturer, Aristotle University of Thessaloniki | [2] Philologist, Scientific Association Nea Paideia | [3] Professor, Aristotle University of Thessaloniki | [4] Professor, Ionian University

Recent scholarly attention has been shifted to the semiotic landscapes of educational spaces ("schoolscapes") (Szabó, 2015). Against this backdrop, we investigate how secondary students perceive and reinterpret the semiotic resources of their schools, and examine the pedagogical value of involving them in schoolscape research (Shohamy & Waksman, 2009). Between February and May 2025, a school competition was implemented as a participatory pedagogy project in 35 schools (Greece, Cyprus, Germany, Egypt). Students were asked to categorize schoolscape messages, and to create original messages expressing their own perspectives. The study combines content analysis of these messages with thematic analysis of structured diaries from one participating school, allowing an understanding of student engagement (Kalogerogianni et al. under review). The analysis of 1,193 documented messages showed that the schoolscape, as presented by students, is shaped by the coexistence of official, school-mediated, and informal voices. In the messages students produced, they used diverse semiotic resources, including collages, drawings, murals, digital compositions, AI-generated songs, and multimodal presentations. This points to the growing presence of contemporary semiotic practices in students' meaning making. At the same time, diary data showed that engagement with the semiotic landscape fostered reflection and conflict resolution, indicating that schoolscape-based projects can support critical literacy.

Schoolscapes and social contexts: Semiotic assemblages in Hamburg's secondary schools

Franziska Kuhlee
PhD candidate, University of Hamburg, Germany

This presentation examines the schoolscapes of Hamburg's secondary schools—the visually and spatially perceptible linguistic landscapes (Brown 2005)—in their social context. It shows how the design and perception of school spaces reveal the social, cultural, and value-related dynamics of school communities. While earlier linguistic landscape research focused mainly on the visual visibility of multilingualism (Krompák/Fernández-Mallat/Meyer 2022) and the role of (minoritised) languages as expressions of (national) identity shaped by language ideologies (Laihonen/Szabó 2015), this paper broadens the focus to social, moral, and cultural dimensions. It understands schoolscapes as "the dynamic relations between semiotic resources, activities, artifacts, and space" (Pennycook 2019: 82). The empirical basis is the project "Schoolscapes and Social Context in Secondary Schools" ("Sprachlandschaft und soziale Lage an weiterführenden Schulen"), with more than 3,500 photographically documented signs, guided tours (Szabó/Troyer 2017), and semistructured interviews with students and teachers from four Hamburg schools in different social contexts. The data were collected through a mixed-methods design and triangulated to analyze semiotic patterns at the textual, spatial, and interactional levels. The presentation highlights three research focuses linked to the schools' social contexts: (1) the interplay of discourse types and genres, with a focus on didactic signs; (2) the interplay of signs in sign-ensembles, showing schoolscapes as an inclusive learning resource (Androutsopoulos/Kuhlee 2024); and (3) the interplay of signs, space, and actors as assemblages, with a focus on regulatory practices. The analysis shows that schoolscapes reflect social

structures and simultaneously serve as an active resource in negotiating inclusive educational spaces, making an innovative contribution to the semiotic study of school-based spatial practices.

Cartographies of the school space: Engaging teachers in semiotic landscape research

Roula Kitsiou[1], Stella Bratimou[2]
[1] Assistant Professor, University of Thessaly | [2] Postdoctoral Researcher, University of Thessaly

Cartographic approaches to research educational space foreground a reflective and dynamic perspective on school dynamics regarding the tensions between norms and social actors' agency (Molano & Almeida, 2025). Employing the concept of the schoolscape (Brown, 2012), we point out the perspective of teachers who co-produce school space, a research strand of Linguistic Landscape Studies that is still underexplored, especially for the Greek context. In this paper, we focus on engaging teachers in semiotic landscape research (a) in the context of a nationwide teacher training programme during 2022-2023, and (b) in a co-publishing project afterwards (2024-2026). More specifically, training teachers to become semiotic landscape researchers, first we engaged them in reflecting on their school spaces, and secondly in knowledge-making processes through co-authoring an edited volume for Greek schoolscape research. The teachers-participants immersing in schoolscape research activated their spatial agency (Gorter & Krompák, 2024) reflecting on language use through a sociolinguistic perspective. They developed a critical gaze that enabled them to trace tensions between top-down and bottom-up semiotic constructions of the school space, as well as to identify language(s) presences and absences, dis/mis/placements, and identity negotiation processes. Therefore, schoolscaping is construed as a process of schoolscape meaning-making that also becomes a place-making process, when it enables teachers to reimagine their classrooms and become agents of educational (discourse) change. Finally, cartographies of school space becoming academic discourse entextualise teachers' voice and territorialize their educational agency.

Official and transgressive discourses in the school semiotic landscape: Aspects of normativity and everyday resistance

Mariana Boltsi[1], Anastasia Stamou[2]
[1] PhD candidate, Aristotle University of Thessaloniki | [2] Professor of Sociolinguistics-Discourse Analysis, Aristotle University of Thessaloniki

The school semiotic landscape constitutes a site where school authority and students' everyday resistance are inscribed. Everyday resistance refers to mundane practices that can undermine power (Scott, 1985). The discourses of school administration express the normative order of the school, how the institution defines what counts as linguistically, socially, and behaviorally acceptable and desirable. By contrast, the transgressive texts produced by students, because they are not authorized by the institution, introduce alternative voices and meanings into a regulated space. Against this backdrop, the present study focuses on the semiotic landscape of a music school. Methodologically, it combines techniques from the first and second waves of semiotic landscape research, including quantitative mapping of discourse types, geosemiotic analysis (Scollon & Scollon, 2003), observation, and interviews with students. The analysis shows that the official discourses of school administration and the transgressive discourses of students constitute two parallel worlds that interact within the

school. Students often comment on, mock, or reframe the normativity of school discourse, not by overturning the rules, but by semiotically disrupting them. This practice appears in classrooms, especially on desks, and can be interpreted both as an appropriation of space and as an indication of boredom or detachment from the learning process. Finally, transgressive texts also display a gendered dimension: boys write more often on desks, usually fan-related or insulting messages, whereas girls prefer more private spaces, such as toilets, where emotional and confessional messages dominate, a pattern linked to broader social expectations surrounding gender.

Reclaiming prison schoolscapes through bodies in action

Sotiria Kalbeni[1], Evgenia Vassilaki[2]
[1] Adjunct Lecturer, University of Thessaly | [2] Associate Professor, University of Thessaly

Traditional carceral language education, rooted on disciplinary discourses and autonomous language models, often reinforces static representations of inmates, mirirroring the rigid, surveilled enviroment of the institution. This study challenges this paradigm by framing the prison schoolscape as a site of performative negotiation (Melo-Pfeifer, 2023). Drawing on Nexus Analysis (Scollon & Scollon, 2004) as an ethnographic approach, we examine the language classroom as a nexus of social actions, where space, discourse, and bodies intersect within regimes of control but also open up possibilities for reclaiming of the educational space. Drawing on a 2.5-year field study in a prison school for young inmates with migrant and refugee backgrounds, the research demonstrates how interventions -such as narrative-sharing, active listening, and the physical repositioning of “bodies in action”- transform the classroom into a fluid space for identity reconstruction. The findings suggest that shifting from passive instruction to performative engagement enables inmate students to reclaim their agency and renegotiate their identities. Ultimately, viewing the schoolscape as a dynamic arena reconceptualizes

Friday, November 20

Media & performance in education

'Filtering Meaning': An analysis of preservice teachers' use of digital video effects to shape meaning in media messages

Ilias Karasavvidis
Associate Professor, University of Thessaly

Digital videos dominate contemporary media landscapes, often utilizing video effects (filters) to shape meanings. While digital media messages have been extensively studied in fields such as communication and multiliteracies, the systematic examination of video effects to "filter" meaning remains unexplored. This study analyzes 282 digital video messages created by preservice teachers during a 13-week digital media course. Students freely selected their topics and semiotic resources to best communicate their intended meanings. The analysis of the media messages is both quantitative and qualitative. The former considers the extent to which the number of video effects used (low, moderate, or high) influences the perceived quality of the digital video messages. The latter involves a semiotic analysis of how video effects were applied in the media messages to communicate meaning. The study explicitly focuses on the use of light and color effects to shape the visual resources in the desired direction. The semiotic framework employed for data analysis draws on and synthesizes constructs from multimodality, digital cinematography, and digital media studies. The findings from the quantitative analysis indicate that the students employed a wide range of digital video effects to mold meanings. Also, the analysis of variance (ANOVA) revealed that the media messages that involved more video effects tended to be perceived as higher quality. On the other hand, the findings from the semiotic analysis of how light and color video filters were used indicated four broad frequency patterns: (a) sparse, (b) intermittent, (c) pervasive, and (d) saturated. Regarding signification, the analysis suggested four patterns: (a) rudimentary, (b) functional, (c) elaborate, and (d) nuanced. Through the systematic reconstruction of the effects in the non-linear video editor, the study provides illustrative examples of how students employed light and color to shape meanings through the modulation of visual resources.

Μαθητές ως οπτικοί αρχιτέκτονες: Σημειωτική νοηματοδότηση και τεχνική δεξιότητα στη σύνθεση ψηφιακών μηνυμάτων

Παναγιώτα Γκίζα[1], Ηλίας Καρασαββίδης[2]
[1] Υποψήφια διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας | [2] Αναπληρωτής Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Η ραγδαία εξέλιξη των ψηφιακών τεχνολογιών έχει αναδιαμορφώσει τις απαιτήσεις του γραμματισμού, καθιστώντας την παραγωγή πολυτροπικών μηνυμάτων κεντρική σημειωτική πρακτική. Η παρούσα έρευνα διερευνά τις διαδικασίες μάθησης 29 μαθητών δημοτικού σχολείου κατά τη σύνθεση ψηφιακών βίντεο, εστιάζοντας στη συστηματική χρήση ψηφιακών εφέ ως εργαλείων που επιτρέπουν τη σημειωτική διαμόρφωση οπτικών πόρων. Αντλώντας από το πλαίσιο

των πολυγραμματισμών και της κοινωνικής σημειωτικής, η μελέτη εξετάζει τη χρήση εφέ ως «σημειωτική γλυπτική» της κινούμενης εικόνας ως μέσο για την επιτελεστική παραγωγή νοήματος. Η εκπαιδευτική παρέμβαση που πραγματοποιήθηκε οργανώθηκε σε δυο στάδια, θεωρητικό και πρακτικό. Στο πρώτο οι μαθητές μυήθηκαν στις σημειωτικές συμβάσεις της οπτικής αφήγησης, της δομής του μηνύματος και του ρόλου των χρωματικών/κινητικών μετασχηματισμών. Στο δεύτερο οι μαθητές εξοικειώθηκαν τόσο με τις διεπαφές όσο και με ροές εργασίας εργαλείων λογισμικού που επιτρέπουν τη διαμόρφωση οπτικών πόρων μέσω εφέ. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν περιλάμβαναν (α) παρατηρήσεις και καταγραφές από τη διαδικασία της διδακτικής παρέμβασης (παρουσίαση εννοιών, εργαστηριακές δραστηριότητες) και (β) τις ψηφιακές δημιουργίες των μαθητών. Η ανάλυση εστίασε στην κρίσιμη ισορροπία μεταξύ τεχνικής δεξιότητας και σημειωτικής δημιουργίας. Τα αποτελέσματα από την ανάλυση των δεδομένων δείχνουν ότι η ανάπτυξη τεχνικών δεξιοτήτων σε λογισμικά μέσων αποτελεί απλώς την αφετηρία για μια σειρά από σημειωτικές επιλογές. Ειδικότερα, οι μαθητές που κατάφεραν να ενσωματώσουν εφέ όχι απλώς ως τεχνικά "φίλτρα" διακοσμητικού χαρακτήρα, αλλά ως σημειωτικούς πόρους (π.χ. χρήση χρωματικών εφέ για την απόδοση συναισθήματος), πέτυχαν μια πιο ολοκληρωμένη επιτελεστική παραγωγή νοήματος κατά τη σύνθεση των μηνυμάτων τους. Η μελέτη καταδεικνύει την επιτακτική ανάγκη μετατόπισης της έμφασης από την απλή εκμάθηση τεχνικών δεξιοτήτων των λογισμικών μέσων προς τη συστηματική καλλιέργεια της "σημειωτικής γλυπτικής", όπου τα εφέ επιλέγονται με βάση την επικοινωνιακή τους στόχευση.

Εκπαιδευτικές πρακτικές των ψηφιακών μαθησιακών αντικειμένων: Εφαρμογή στα νέα σχολικά εγχειρίδια Φυσικής

Κωνσταντίνος Μίχος
Εντεταλμένος διδάσκοντας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τον Απρίλιο του 2026 δόθηκαν στη δημοσιότητα τα νέα σχολικά εγχειρίδια πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τα οποία θα διδάσκονται στα ελληνικά σχολεία από τη σχολική χρονιά 2027-2028. Πρόκειται για μία σημαντική δράση, που αποτελούσε διαρκές αίτημα εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων, καθώς τα υπάρχοντα βιβλία ήταν σε κυκλοφορία σχεδόν τρεις δεκαετίες. Με γνώμονα την ανανέωση γνώσης, αισθητικής και κυρίως δυνατοτήτων, η πρόσκληση του Υπουργείου Παιδείας προς τους συγγραφείς είχε ως απαραίτητη προϋπόθεση την ενσωμάτωση Ψηφιακών Μαθησιακών Αντικειμένων (ΨΜΑ), τα οποία θα είναι προσβάσιμα μέσω κωδικών QR. Πρόκειται για πολυτροπικό υλικό που συνοδεύει το βασικό εγχειρίδιο και συνεισφέρει επικουρικά στη διδασκαλία, κυρίως μέσα από την αισθητηριακή εμπλοκή των μαθητών.Η χρήση εικόνων, διαγραμμάτων, βίντεο και εφαρμογών με στοιχεία αλληλεπίδρασης δύναται να μετασχηματίσει τις επιτελεστικές διαστάσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας, η οποία απομακρύνεται από την παραδοσιακή και στερεοτυπική διαδικασία απομνημόνευσης πληροφοριών και ενθαρρύνει τους μαθητές σε μια περισσότερο συμμετοχική και διερευνητική μάθηση, τόσο εντός όσο και εκτός σχολικής τάξης. Αν και προς το παρόν είναι σε φάση αξιολόγησης, πρόκειται αναμφισβήτητα για σημαντική καινοτομία, καθώς πρώτη φορά διανέμεται αντίστοιχο υλικό στην ελληνική εκπαίδευση. Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η χαρτογράφηση των σημειωτικών δυνατοτήτων των νέων εγχειριδίων, κυρίως των ΨΜΑ, καθώς είναι σε θέση να επηρεάσουν τη συνέργεια μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών και μαθησιακού υλικού. Αν και στη βιβλιογραφία υπάρχει πρότερη έρευνα για την παιδαγωγική και σημειωτική των σχολικών εγχειριδίων στην Ελλάδα (Κουλαϊδής κ.ά., 2002· Μπονίδης, 2004· Χριστοδούλου, 2007· Φλουρής κ.ά., 2013), η καινοτομία των νέων βιβλίων απαιτεί νέα προσέγγιση. Ως αντικείμενο μελέτης θα χρησιμοποιηθούν τα βιβλία του μαθήματος της Φυσικής, καθώς η φύση του μαθήματος

προσφέρεται για την ενσωμάτωση ΨΜΑ μεγαλύτερου τροπικού εύρους. Ιδιαίτερα σημεία που θα απασχολήσουν είναι: ο βαθμός περιχάραξης των νέων εγχειριδίων, η σύγκριση με παλαιότερο ψηφιακό υλικό ανηρτημένο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας «Φωτόδεντρο» και, τέλος, μια γενικότερη αποτίμηση της επίδρασης που μπορούν να έχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία, ιδίως ως προς μορφές μαθητικής εμπλοκής που ευνοούν. Ειδικά σε μια εποχή που αμφισβητούνται οι προσδοκίες σχετικά με τη χρήση ψηφιακών μέσων στην εκπαίδευση, με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Σουηδία, να ανακοινώνουν την επιστροφή σε περισσότερο αναλογικό υλικό εκμάθησης, αλλά και την Ελλάδα να προχωρά σε απαγόρευση χρήσης κινητών τηλεφώνων στα σχολεία και τη θέσπιση απαγόρευσης πρόσβασης στα κοινωνικά δίκτυα σε παιδιά κάτω των 15 ετών.

Επιτελεστικές πρακτικές και ψηφιακή αφήγηση για την κλιματική κρίση στην εκπαίδευση στην εποχή του Ανθρωπόκαινου

Ελένη Μητροπούλου[1], Βασίλης Ζακόπουλος[2]

[1] Υποψήφια διδάκτορας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών | [2] Επίκουρος Καθηγητής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Το ερευνητικό ερώτημα που αναδύεται είναι πώς οι επιτελεστικές πρακτικές και η ψηφιακή αφήγηση μπορούν να μετατρέψουν την αφηρημένη γνώση των μαθητών για την κλιματική κρίση σε βιωμένη εμπειρία και σε δημόσιο λόγο. Η κρίση προσεγγίζεται ως «αργή βία» (Sutoris, 2022), δηλαδή ως σταδιακή και διάχυτη διαδικασία που δύσκολα γίνεται αντιληπτή και δεν αντιμετωπίζεται μόνο με επιπλέον πληροφορία. Η σύζευξη θεάτρου και ψηφιακών τεχνολογιών (Ζακόπουλος, 2023) συνδέεται με την ενίσχυση της επίγνωσης της αειφορίας (Zakopoulos et al., 2023). Το θεωρητικό πλαίσιο συγκροτούν η Παιδαγωγική των Συναρμογών (Δασκολιά & Παππά, 2022), η οποία βασίζεται στο έργο των Deleuze και Guattari (Cole, 2022), και η μετάβαση από τη λογική της κυριαρχίας στη λογική της σχεσιακότητας (Sutoris, 2022). Υποστηρίζεται ότι η σκηνή και η οθόνη δεν αποτελούν δύο παράλληλες μεθόδους, αλλά δύο όψεις της ίδιας συναρμογής ανθρώπινων και μη ανθρώπινων στοιχείων. Παρουσιάζεται ο σχεδιασμός παρέμβασης δώδεκα εβδομαδιαίων συναντήσεων των ενενήντα λεπτών με έντεκα μαθητές ενός ΕΠΑΛ της Αττικής. Αναλύονται οι παγωμένες εικόνες ενός τόπου σε τρεις χρόνους σε αντιπαραβολή με δορυφορικές εικόνες, η ενσάρκωση μη ανθρώπινων οντοτήτων με ηχοτοπία, ο «Μανδύας του Ειδικού» σε συνδυασμό με προσομοιωτή κλίματος, ο ψυχογεωγραφικός περίπατος με συλλογικό ψηφιακό χάρτη ως υλικό για Slam Poetry (Aravani & Daskolia, 2025) και οι ψηφιακές ιστορίες για έναν βιώσιμο κόσμο (Anderson et al., 2009). Μεθοδολογικά, ο σχεδιασμός περιλαμβάνει ποιοτική μελέτη περίπτωσης με στοιχεία έρευνας δράσης. Τα έργα των μαθητών, τα αναστοχαστικά φύλλα, οι βιντεοσκοπήσεις, το ημερολόγιο της ερευνήτριας και η ομάδα εστίασης θα αναλυθούν με θεματική ανάλυση (Braun & Clarke, 2006), ενώ η εγκυρότητα στηρίζεται στην τριγωνοποίηση και στον αναστοχασμό της ερευνήτριας (Ζακόπουλος, 2026). Καθώς η παρέμβαση βρίσκεται σε εξέλιξη, δεν παρουσιάζονται αποτελέσματα. Στη συζήτηση θα εξεταστούν η αντίφαση να χρησιμοποιούνται ψηφιακά μέσα, με δικό τους περιβαλλοντικό αποτύπωμα, για την κλιματική κρίση και ο καταμερισμός ευθύνης μεταξύ ατόμου και δομών.

Ποιητική Χρονομηχανή: ένα σημειωτικό μοντέλο δράσης και ενσώματης εμπειρίας μέσω του δράματος, της δημιουργικής γραφής και της επιτέλεσης

Μαριάννα Νικολάου
Διδάκτωρ Δραματικών Σπουδών, Εκπαιδευτικός Αγγλικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας, Ποιήτρια

Η παρούσα εισήγηση παρουσιάζει την «Ποιητική Χρονομηχανή», ένα βιωματικό μοντέλο που προσεγγίζει την ιστορία της ποίησης ως ένα δυναμικό σύστημα πολυτροπικής σημείωσης. Υιοθετώντας το θεωρητικό πλαίσιο της Κοινωνικής Σημειωτικής (Kress), η μάθηση νοείται ως μια διαδικασία ενεργού ανασηματοδότησης, όπου οι συμμετέχοντες δεν αναπαράγουν απλώς κείμενα, αλλά μετασχηματίζουν ποικίλους σημειωτικούς πόρους (γλώσσα, σωματικότητα, ρυθμό, χώρο) σε νέα νοήματα. Η μεθοδολογία οργανώνεται γύρω από τη μετάβαση από το «κείμενο-ως-αντικείμενο» στο «κείμενο-ως-συμβάν». Μέσα από ένα ενδιάμεσο (liminal) σημειωτικό πεδίο (Turner), τα ποιητικά ρεύματα αντιμετωπίζονται ως πολιτισμικοί κώδικες που ενεργοποιούνται μέσω της ενσώματης εμπειρίας. Η διαδικασία διαρθρώνεται σε τρεις φάσεις: α) τη δραματική εμπλοκή, όπου το σώμα λειτουργεί ως ο πρωταρχικός φορέας σημείωσης, β) τη δημιουργική γραφή, ως μια διαδικασία γνωσιακής και αφηγηματικής οργάνωσης (Bruner), και γ) την επιτελεστική παρουσίαση. Στο στάδιο της επιτέλεσης (Schechner), η γραφή αποειδωλοποιείται και μετατρέπεται σε μια δημόσια σημειωτική πράξη, όπου το νόημα επικυρώνεται μέσα από την κοινωνική διάδραση και την απόκριση του «άλλου». Στο πλαίσιο των μετα-ψηφιακών πολιτισμών, η «Ποιητική Χρονομηχανή» αναδεικνύει την ανάγκη για μια επιτελεστική σημειωτική που επαναφέρει την υλικότητα και την εντοπισμένη δράση στην εκπαιδευτική πράξη. Η μνήμη και η γνώση δεν λογίζονται ως στατική αποθήκευση, αλλά ως μια διαρκής διαδικασία σημείωσης (semiosis), η οποία επιτρέπει στο υποκείμενο να συγκροτήσει την προσωπική του ποιητική φωνή μέσα από τη σύζευξη του λόγου, της επιτέλεσης και της κοινωνικής εμπειρίας.

Edusemiotics: η συμβολή ψηφιακών εργαλείων στη δημιουργική γραφή των μαθητών

Συμεών Δεγερμεντζίδης
Εντεταλμένος διδάσκοντας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Επιχειρώντας να επαναπροσδιορίσουμε την μαθησιακή πρακτική μέσα από την πολυτροπική της διάσταση, γεφυρώνουμε το χάσμα ανάμεσα στη μεταφορά και το βίωμα, τη θεωρία και την πράξη, την εκπαιδευτική και την εξωσχολική πραγματικότητα. Η σημειωτική της επιτέλεσης στη διδασκαλία λογοτεχνικών κειμένων εμβολιάζει το βιωματικό υπόβαθρο των μαθητών με νέους γνωστικούς συσχετισμούς, προτρέποντάς τους να μετασχηματίσουν τα αναλυόμενα νοήματα και να συνδυάσουν εμπειρικές και ψηφιακές πρώτες ύλες. Αυτή η δυναμική προσέγγιση των νέων νοημάτων εγκαθιδρύει την επιτελεστική λειτουργία της στη διαμεσολάβηση μιντιακών πρακτικών και πολυτροπικών προσεγγίσεων κάθε είδους κειμένου, επιτρέποντας την ενσωμάτωση της δράσης σε μία δυναμική διαδικασία κατασκευής της υλικής, κοινωνικής και ψηφιακής πραγματικότητας: οι μαθητές ερμηνεύουν τα κείμενα αλλάζοντας κώδικες και σημειωτικά συστήματα χάρη στην αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και με τον τρόπο αυτόν υιοθετούν σύνθετες πολιτισμικές πρακτικές για να αναπτύξουν την κριτική ικανότητα και τη φαντασία τους. Από τα σημεία – αφετηρίες του διδασκόμενου λογοτεχνικού κειμένου σχεδιάζονται και επιλέγονται στην πορεία νοηματοδοτικές διαδρομές δημιουργικότητας και αναδόμησης νέων κειμένων, όπου οι δομές και οι κώδικες εφαρμόζονται σε έντεχνα δημιουργήματα και όχι σε δοκιμιακό λόγο. Οι καθημερινές εμπειρίες των μαθητών μετουσιώνονται σε τέχνη μέσω της διαδραστικότητας και της διαμεσικότητας σε μία γκάμα που

εκτείνεται από τη χρήση των Μεγάλων Γλωσσικών Μοντέλων μέχρι τις ψηφιακές αφηγήσεις, μετατρέποντας τους κειμενικούς δείκτες σε συμβάντα και επιτυγχάνοντας τη σύντηξη του ψηφιακού με το φυσικό.

Από το scrolling στο σχολικό εγχειρίδιο: Μια κοινωνιοσημειωτική προσέγγιση των αναγνωστικών έξεων στη μετα-ψηφιακή εποχή

Νατάσσα Τοπαλίδου Λασκαρίδου
Υποψήφια διδάκτορας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Η παρούσα έρευνα εστιάζει σε μια ηγεμονική, ωστόσο υπομελετημένη όψη της σύγχρονης αναγνωστικής πραγματικότητας, την κυλιόμενη ανάγνωση τύπου scrolling. Με μια πολλαπλή μελέτη περίπτωσης, η τελευταία προσεγγίζεται εθνογραφικά, μέσα από την ψηφιακή εμπειρία δύο έφηβων αγοριών, 11 και 12 χρονών αντίστοιχα, στις πλατφόρμες TikTok και Instagram. Υπερβαίνοντας τα διχοτομικά δίπολα ψηφιακό – συμβατικό και εξωσχολικό – σχολικό, το scrolling συσχετίζεται παράλληλα με τη σχολικού τύπου ανάγνωση, όπως αυτή αναδύεται μέσα από τις αφηγήσεις των ερευνητικών συμμετεχόντων, αλλά και τις σχεδιαστικές επιλογές των σχολικών εγχειριδίων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στο Γυμνάσιο. Υιοθετώντας την άποψη ότι η ανάγνωση είναι μια εγγενώς πολυτροπική, διαμεσολαβημένη και τοποθετημένη διαδικασία αποκωδικοποίησης και ερμηνείας του νοήματος (Alvermann et al., 2019· Rowsell et al., 2019), αμφότερες οι υπό εστίαση αναγνωστικές πρακτικές αναγνωρίζονται ως δύο ισχυρά «κέντρα» (Blommaert, 2010) διαμόρφωσης των αναγνωστικών έξεων (habitus) (Bourdieu, 2002) των παιδιών. Προς αυτή την κατεύθυνση, αξιοποιώντας θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία από παραδόσεις, μεταξύ των οποίων η κοινωνική σημειωτική (Kress, 2010) οι σπουδές στους (νέους) γραμματισμούς (New London Group, 1996) και οι σπουδές στις πλατφόρμες και τα μέσα (Kvåle, 2016), η αναγνωστική πραγματικότητα εξετάζεται συνολικά ως κόμβος (nexus) σημειωτικών, τεχνικών, κοινωνικοπολιτισμικών και ιδεολογικών παραγόντων (Scollon & Scollon, 2007). Οι ανακύπτουσες συνέχειες και ασυνέχειες ανάμεσα στη σχολική και την ψηφιακή αναγνωστική συνθήκη αναδεικνύονται πολυεπίπεδες και πολυπαραγοντικές, εφόσον συνιστούν προϊόν της συνέργειας των εφήβων με τις αναγνωστικές ιδιαιτερότητες των εκάστοτε πλατφόρμων, του σχολικού πλαισίου και των ευρύτερων παγκόσμιων και τοπικών λόγων (Κουτσογιάννης, 2020) που επενεργούν κάθετα και οριζόντια στη δυναμική του αναγνωστικού γίγνεσθαι. Ταυτόχρονα, τόσο οι τομές όσο και οι διαφοροποιήσεις των αναγνωστικών πρακτικών θέτουν κρίσιμες προκλήσεις για την εκπαίδευση, αναδεικνύοντας, συνακόλουθα, ότι η χαρτογράφηση του μετα-ψηφιακού αναγνωστικού πλέγματος συνιστά ένα κρίσιμο εγχείρημα για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό.

Εκπαιδευτικά σενάρια και απο-σεναριοποίηση της εκπαιδευτικής πράξης: σημειωτική προσέγγιση των πρακτικών μετασχηματίζουσας μάθησης

Γεώργιος Μεταξιώτης
Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό, Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Η έννοια του εκπαιδευτικού σεναρίου αποτελεί μία από τις πιο επιδραστικές έννοιες στη σύγχρονη παιδαγωγική, υποκαθιστώντας σε μεγάλο βαθμό τους όρους «σχέδιο» ή «πορεία διδασκαλίας» και επανακωδικοποιώντας τη διδακτική πράξη ως επιτελεστικό γεγονός. Η εδραίωσή της αντανακλά μια

διαρκή μεταγραφή και ανασημασιοδότηση σεναριακών πρακτικών από το θέατρο και τον κινηματογράφο προς την εκπαίδευση, αναγνωρίζοντας στη μαθησιακή διαδικασία μηχανισμούς αφήγησης, δραματουργικής οργάνωσης και επιτέλεσης, που δεν λειτουργούν απλώς ως παιδαγωγικά εργαλεία αλλά ως καθεστώτα παραγωγής νοήματος. Η παρούσα έρευνα, μέσα από την ανάλυση αντιπροσωπευτικών διδακτικών σεναρίων που φιλοξενούνται σε επίσημες πλατφόρμες του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, εξετάζει τον βαθμό ενσωμάτωσης και ενεργοποίησης δομικών σεναριακών στοιχείων, όπως οι χαρακτήρες, οι ρόλοι, η πλοκή, η ανατροπή, η δραματική εξέλιξη, η οπτικοακουστική οργάνωση. Παρά τη ρητορική της δημιουργικότητας, διαπιστώνεται ότι στις περισσότερες περιπτώσεις, το «σενάριο» δεν συνδέεται με ανοιχτές διαδικασίες σημασιοδότησης, αλλά ενσωματώνει και πειθαρχεί τις δημιουργικές πρακτικές, εντός του γραμμικού προγράμματος σπουδών, του εξετασιοκεντρικού καθεστώτος και του κρυφού αναλυτικού προγράμματος, παράγοντας «σεναριοποιημένες πραγματικότητες» (scripted realities), μορφές προκατασκευασμένης εμπειρίας και τυποποιημένης μάθησης. Στα πλαίσια, ωστόσο, αυτής της διαδικασίας πολιτιστικού εξευγενισμού (gentrification), διαπιστώνουμε συχνά και πρακτικές που διαφεύγουν αυτής της κανονικοποίησης. Σε επιλεγμένες διδακτικές προτάσεις, το σενάριο, ως οργανωτική αρχή δημιουργικών πρακτικών και έργων τέχνης διατηρεί τον ανοιχτό και αναστοχαστικό χαρακτήρα του, την πολυσημία του και την μετασχηματιστική του δυναμική, ενεργοποιώντας διαδικασίες αποσεναριοποίησης της σχολικής εμπειρίας και επιτρέποντας τη συγκρότηση εναλλακτικών μορφών συμμετοχής και παραγωγής νοήματος. Η εργασία καταλήγει προτείνοντας, στη βάση αυτών των πρακτικών, ένα αναθεωρημένο μοντέλο σχεδιασμού εκπαιδευτικών σεναρίων, στο οποίο στόχος είναι η μετάβαση από τα αναπαραγωγικά τελετουργικά μάθησης σε ανοιχτές και μετασχηματιστικές μαθησιακές πρακτικές.

Post-digital bodies

Το σώμα χωρίς όργανα και ο μύθος του Φρανκενστάιν στον κινηματογράφο

Δέσποινα Πούλου
Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Εντός της μετα-ψηφιακής συνθήκης, όπου η ενσώματη εμπειρία επανέρχεται ως κεντρικό πεδίο διαμεσολάβησης μεταξύ φυσικής και εικονικής πραγματικότητας, το σώμα εμφανίζεται ως υβριδική και μη ενιαία συγκρότηση, της οποίας η μορφή και η αιτιότητα βρίσκονται σε διαρκή αναδιαμόρφωση. Στο πλαίσιο αυτό, η έννοια του «σώματος χωρίς όργανα» των Ζιλ Ντελέζ και Φελίξ Γκουαταρί προσφέρει ένα ουσιαστικό θεωρητικό εργαλείο για την κατανόηση της σωματικότητας ως πεδίου εντάσεων και δυνατοτήτων. Η ενότητα του σώματος προκύπτει μέσα από σχέσεις, δράσεις και υλικές διεργασίες, συγκροτώντας μια δυναμική μορφή που μετασχηματίζεται συνεχώς μέσα από τις ίδιες τις πρακτικές που την ενεργοποιούν. Ο μύθος του Φράνκενσταϊν, με απαρχή το λογοτεχνικό έργο της Mary Shelley, προσφέρει ένα προνομιακό παράδειγμα για τη διερεύνηση της σωματικότητας ως ανοιχτής συναρμογής. Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει τρεις κινηματογραφικές μεταφορές τού μύθου: το Frankenstein (1931) του James Whale, το Mary Shelley's Frankenstein (1994) του Kenneth Branagh και το Frankenstein (2025) του Guillermo del Toro. Οι τρεις κινηματογραφικές εκδοχές ανιχνεύονται ως διακριτά σημειωτικά καθεστώτα σωματικότητας, από το φθαρτό και απορριπτέο σώμα-τέρας του Whale, στο αυτοκαταστρεφόμενο γυναικείο σώμα του Branagh, έως το άφθαρτο και αναγεννώμενο σώμα του del Toro· εκδοχή που συνομιλεί άμεσα με τη μετα-ψηφιακή φαντασίωση ενός σώματος που επιμένει πέρα από τη βιολογική του φθορά. Η ανάλυση αξιοποιεί την έννοια της κινηματογραφικής μεταφοράς ως σημειωτικής και κοινωνικής επανεγγραφής (Casetti), εξετάζοντας πώς κάθε εκδοχή του μύθου αποτελεί μια διακριτή mis-adaptation που αποκαλύπτει διαφορετικές εντάσεις, γύρω από την αιτιότητα και την οργάνωση του σώματος, μέσα από τις οποίες η σωματικότητα αποκτά νόημα ως εν κινήσει επιτελεστική διαδικασία.

Body-self, body-flesh, non-body: Toward a semiotics of performative corporeality in digital performance

Magdalini Grigoriadou
Postdoctoral Researcher, University of Thessaly

The paper articulates a semiotic-phenomenological framework for the analysis of digital performance organised around three operative categories calibrated to the post-digital condition. Body-self designates the lived phenomenological body, the Leib of Husserl and Merleau-Ponty. Body-flesh defines the materially of represented body that circulates as digital image, conceived as the Körper of the same tradition rendered as a capturable, manipulable, and infinitely reproducible entity under digital mediation. Non-body represents the virtual entity that exercises performative agency without biological substrate, instantiated as autonomous avatar, algorithmic collaborator, or interactive virtual environment. The central thesis suggests that contemporary digital performance does not function as a documentary record of bodily transformation but instead operates as a laboratory in which the body-self/body-flesh disjunction undergoes technological intensification, ethical loading, and political activation. The framework is sharpened along three axes. First, the disjunction is reframed via Stiegler's account of constitutive prostheticity as a technical effect and not merely as a phenomenological invariant. Second, the non-body category is anchored in Haraway's cyborg lineage

and Simondon's transindividual ontology, supplying a non-vitalist account of distributed agency. Third, the triadic vocabulary is operationalised through the three-component embodiment taxonomy of Kilteni, Groten, and Slater (2012), opening it to testable hypotheses regarding self-location, agency, and body ownership. Three cases are analysed through Fischer-Lichte's materiality-phenomenology-semiotics protocol: Sougwen Chung's human–AI co-creative drawing performances, Anderson and Huang's Chalkroom, and Ulman's Excellences & Perfections. The framework intervenes in the Phelan/Auslander dispute by demonstrating that digital performance generates a novel modality of presence within which body-self and body-flesh become technologically separable in real time. The contribution is an analytical vocabular that addresses how the body-flesh is reconfigured as an object of consumprition and performative representation under platform capitalism, offering a semiotic apparatus transferable across theatre, social-media art, robotic art, and human-AI co-creation.

Ψηφιακά σώματα και νόημα εν εξελίξει: επιθυμία, γήρανση και ενσώματη επιτέλεση σε διαδικτυακά παιχνίδια ρόλων

Ελένη Δ. Λαζαρίδου
Υποψήφια διδάκτορας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Η εισήγηση εξετάζει την ενσώματη επιτέλεση της επιθυμίας και της γήρανσης στο παιχνίδι ρόλων πολλαπλών παικτών The Elder Scrolls Online, το οποίο προσεγγίζεται ως ένα επιτελεστικό περιβάλλον όπου το νόημα συγκροτείται μέσω ενσώματων, χρονικών και διαδραστικών πρακτικών. Το avatar αναλύεται και παρατηρείται ως δυναμικό πεδίο επιτελέσεων, όπου το ψηφιακό σώμα συγκροτείται μέσα από επαναληπτικές, χρονικά εντοπισμένες και τεχνολογικά μεσολαβημένες δράσεις. Παράλληλα, οι μηχανισμοί και οι διεπαφές του παιχνιδιού αφενός περιορίζουν και αφετέρου πυροδοτούν τη διαπραγμάτευση ενσώματων ταυτοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό, η σημείωση αναδύεται ως «νόημα εν εξελίξει», καθώς το ψηφιακό σώμα συγκροτείται μέσα από τη συνεχή σύμπραξη παικτικής δράσης, τεχνολογικής μεσολάβησης, πολιτισμικών προσδοκιών και κοινωνικής πρακτικής σε μετα-ψηφιακά περιβάλλοντα. Βασιζόμενη στην επιτόπια παρατήρηση μου και σε παραδείγματα παικτικών πρακτικών, η μελέτη εστιάζει στις ενσώματες χειρονομίες και στάσεις, στις role-play αλληλεπιδράσεις οικειότητας, όπως το φλερτ και οι χειρονομίες επιθυμίας, και στην επιτέλεση της γήρανσης μέσα από την αλλαγή της πρακτικής και κοινωνικής θέσης του avatar. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει τον τρόπο με τον οποίο η επιθυμία και η γήρανση συγκροτούνται και διαπλέκονται σε ένα διαδικτυακό παιχνιδικό περιβάλλον πολλαπλών παικτών και ρόλων, αναδεικνύοντας ότι το ψηφιακό σώμα δεν αποτελεί φορέα ιδιοτήτων αλλά κόμβο πρακτικών, μέσα από τις οποίες η ηλικία συγκροτείται ως σχεσιακό και διαπραγματεύσιμο φαινόμενο.

Film watching as metasemiosis: A cognitive-semiotic approach to human and AI-generated film characters

Georgios Dimitriadis
Laboratory Teaching Staff, Aristotle University of Thessaloniki

Both phenomenological and cognitive film studies have explained film watching as an immersive experience whereby movement and action on film are encoded on the viewers' bodies, a process which enables a form of somatic engagement that essentially anchors the viewers' comprehension of

the film world to their own reality. This necessary self-awareness of one's body during film watching as a semiotic activity, points towards a process of metasemiosis, in which signs are not simply consumed, but also reflected upon. Following this thought, the focus of the presentation situates on-screen performances at the intersection of semiotics, phenomenology and cognitive science: Pierce's model is linked at the same time to phenomenological embodiment and the neurologically established understanding of human experience through the perception of motion. Similar to films with human characters, the performance of moving AI-generated characters can also engage film viewers somatically, despite the fact that it is indirectly human-made, as AI models sample and imitate human performances from real films. Studying "second-order" performances of this kind through the selections AI makes from actual film history, allows humans to trace and study their own creative choices in filmmaking as external observers of films which they did not create themselves. This constitutes a conscious, metasemiotic awareness of the use of signs as signs, which can actually reveal a deeper understanding of the development of film language in general. Ultimately, by explaining the effectiveness and comprehensibility of digital performances on film, the combination of semiotic and cognitive frameworks offers itself as the toolbox that unlocks the essentially human core of AI's apparent creative independence.

Semiotics of the visceral: Experimental cinema and postdigital corporeality in Gaspar Noé's Climax

Natasha Toliou
PhD candidate, Aristotle University of Thessaloniki

This paper explores Gaspar Noé's Climax (2018) as a pivotal case study in the intersection of experimental cinema and the post-digital condition. The study shifts the analytical lens from static textuality to "meaning in motion," examining how Noé utilizes the cinematic apparatus to enact a radical deconstruction of the socially coded body. Grounded in the framework of social semiotics and multimodality (Kress & van Leeuwen) alongside Jacques Fontanille's semiotics of the body, we argue that the film functions as a multimodal performance where style rigorously operates as substance. By operationalizing an analytical model that treats cinematic techniques (CGI, immersive long takes, saturated lighting) as material semiotic resources, the paper examines the autonomous camera as a non-human agent whose kinetic "wandering" redefines spatial assemblages. Furthermore, this post-digital aesthetic is analyzed as a deliberate disruption of the boundary between the analog and the digital, forcing a state of somatic identification where the spectator's own bodily experience becomes central to the film's performative enunciation. Investigating themes of transgression and rhythmic ritual, the analysis demonstrates how Noé's experimental approach – reminiscent of historical avant-garde traditions – evades traditional linear narratives to transform the physical body into a site of continuous, visceral semiotic negotiation. Ultimately, Climax is presented as a post-digital hybrid that contributes to contemporary semiotic theory building regarding embodied mediation and hyperreal visual cultures.

Subaltern performances

Semiotic opacity and subaltern expression: Allegorical cryptic and the politics of meaning

Yamini Shah
Assistant Professor and Assistant Director, Somaiya Vidyavihar University, India

Semiotics provides a critical framework for examining how meaning is produced, mediated, and contested through systems of signs. This paper investigates allegorical and cryptic expression as strategic semiotic practices employed by subaltern subjects in contexts marked by asymmetrical power relations. Where direct articulation is constrained by political repression, social marginalization, or epistemic exclusion, expression often assumes indirect, layered, and encoded forms. Rather than being merely aesthetic, these modes function as adaptive communicative strategies shaped by conditions of surveillance and control. The paper argues that allegorical and cryptic expressions enable subaltern voices to operate across multiple registers simultaneously in the expressions as seen in selected arts and crafts of Kachchh (India) like Kachchh applique, Kamangari paintings and others. While appearing ambiguous or compliant to dominant audiences, these expressions encode dense meanings accessible within specific interpretive communities. Drawing on semiotic analysis, the study highlights how metaphors, silences, irony, and symbolic inversions constitute “hidden transcripts” through which dissent, memory, and identity are articulated without overt confrontation. Meaning, in this framework, is relational and contingent upon shared cultural and experiential codes. Crucially, the abstraction of meaning in subaltern discourse is conceptualized not as a deficit but as a form of agency. By displacing meaning into allegory and cryptic signification, subaltern subjects resist co-optation and retain control over interpretive possibilities. This semiotic opacity challenges dominant regimes of power that privilege transparency and legibility as mechanisms of governance. Ultimately, the paper demonstrates that obscurity in subaltern expression operates as a deliberate and sophisticated strategy of meaning-making—one that negotiates visibility, evasion, and resistance within constrained communicative spaces.

On ‘sleech’ and speech: Decolonial signifying practices in contemporary Ukrainian theatre

Nina Kozachynska
PhD candidate, University of Tartu, Esthonia

Under Julia Kristeva’s semiotic–symbolic framework, voice, rhythm, and bodily movement generate a polyphonic field of meaning in the Ukrainian documentary theatre performance “100 Synonyms for the Word ‘To Talk’.” A close reading of three scenes – a stuttered articulation of Holodomor testimony, a soil-based fertility ritual, and the fading voice of the Declaration of Independence – foregrounds how semiotic forces both energise processes of meaning-making and transcend the symbolic closures produced within both colonial and state-national discourses. Through embodied rhythms, the performance sustains an ongoing process of signification, central to a decolonial inquiry.

Semiotics of 'the evading': A performance lecture after Aeschylean Kassandra's vocality

Katerina Maniou
Postdoctoral Researcher, University of Thessaly

Semiotics provides a critical framework for examining how meaning is produced, mediated, and contested through systems of signs. This paper investigates allegorical and cryptic expression as strategic semiotic practices employed by subaltern subjects in contexts marked by asymmetrical power relations. Where direct articulation is constrained by political repression, social marginalization, or epistemic exclusion, expression often assumes indirect, layered, and encoded forms. Rather than being merely aesthetic, these modes function as adaptive communicative strategies shaped by conditions of surveillance and control. The paper argues that allegorical and cryptic expressions enable subaltern voices to operate across multiple registers simultaneously in the expressions as seen in selected arts and crafts of Kachchh (India) like Kachchh applique, Kamangari paintings and others. While appearing ambiguous or compliant to dominant audiences, these expressions encode dense meanings accessible within specific interpretive communities. Drawing on semiotic analysis, the study highlights how metaphors, silences, irony, and symbolic inversions constitute "hidden transcripts" through which dissent, memory, and identity are articulated without overt confrontation. Meaning, in this framework, is relational and contingent upon shared cultural and experiential codes. Crucially, the abstraction of meaning in subaltern discourse is conceptualized not as a deficit but as a form of agency. By displacing meaning into allegory and cryptic signification, subaltern subjects resist co-optation and retain control over interpretive possibilities. This semiotic opacity challenges dominant regimes of power that privilege transparency and legibility as mechanisms of governance. Ultimately, the paper demonstrates that obscurity in subaltern expression operates as a deliberate and sophisticated strategy of meaning-making – one that negotiates visibility, evasion, and resistance within constrained communicative spaces.

Λέξεις-σώματα και επιτελεστικότητα στο Zong! της NourbeSe Philip

Στέλλα Χαχάλη
Μεταδιδακτορική ερευνήτρια, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η ανακοίνωση αποπειράται να αναλύσει και να ερμηνεύσει την επιτελεστικότητα των λέξεων-σωμάτων στο μυθιστόρημα σε στίχους (verse novel) Zong! (2008) που έγραψε η γεννημένη στην Καραϊβική Καναδή ποιήτρια NourbeSe Philip. Το έργο αντλεί το λεκτικό του υλικό από το δικαστικό αρχείο της διαμάχης μεταξύ των πλοιοκτητών του δουλεμπορικού πλοίου Zong και της ασφαλιστικής εταιρείας, ύστερα από την απόφαση του καπετάνιου, λόγω λανθασμένων υπολογισμών πλοήγησης και λιμού, να ρίξει στη θάλασσα 150 σκλαβωμένους Αφρικανούς το 1781, κατά τη μεταφορά τους προς την Τζαμάικα. Η ποιήτρια παίρνει την πρώτη ύλη του δικαστικού εγγράφου και αρχίζει ως γλύπτρια να το σμιλεύει: λευκαίνει και μαυρίζει λέξεις, ακρωτηριάζει το κείμενο, το τεμαχίζει, ευνουχίζει τα ρήματα «πετώντας άρθρα, προθέσεις, σύνδεσμους στη θάλασσα» (Philip). Στόχος της είναι, όπως ομολογεί, να «διαβάσει μια ανείπωτη ιστορία που αφηγείται τον εαυτό της χωρίς να μιλά». Τα σώματα των νεκρών δούλων λεκτικοποιούνται και εγγράφονται στην σελίδα, η οποία παίρνει την μορφή μιας τρικυμισμένης θάλασσας που μετατρέπεται σε νεκρική σινδόνη. Έτσι, οι λέξεις στην σελίδα σωματοποιούνται: είναι άλλοτε σκόρπιες και αραιές, σαν σώματα που προσπαθούν να πάρουν ανάσα, άλλοτε πάλι ξεθωριάζουν στην σελίδα ως σώματα βυθισμένα και άλλοτε αλληλοκαλύπτονται και γίνονται μη αναγνώσιμες ως μάζα άμορφων σωμάτων. Χάνουν την

αποκλειστική ρηματική τους αξία και αποκτούν ταυτόχρονα μια εικονική δύναμη και μια γλυπτική ποιότητα. Η ανακοίνωση υποστηρίζει ότι μέσα από αυτή τη ριζική αποδιάρθρωση της γλώσσας το έργο μετασχηματίζει το αποικιακό νομικό τεκμήριο σε τόπο μνήμης, πένθους και μαρτυρίας. Τέλος, θα εξεταστούν ορισμένες διαμεσικές μεταφορές του έργου σε τοποειδικές παραστάσεις και πολυφωνικές αναγνώσεις υπό την επιμέλεια της Philip.

Post-dramatic theater

The Unrepresentable and/or art as medium

Natassa Siouzouli
Assistant Professor, University of the Peloponnese

The presentation will focus on the *unrepresentable* as conceived, explained, and developed by Jacques Rancière in his book *The Future of the Image*. In this text, the French philosopher not only offers a solid ontology of representation but also shows how art emerges as either insufficient and/or excessively abundant when it is required to function as a tool for transmitting meanings (that is, as a medium). Other philosophers of media, however (e.g., Dieter Mersch), consider the dimension of art as a medium to be absolutely crucial and central to the formation of artistic expression, and, consequently, to its performativity. The point that both connects and separates these opposing views concerns the *materiality* of the artwork (and of its signs), which takes on many different forms – especially in the field of the performing arts – and which could be understood as *a site of intersection* between signification and performativity. Taking the performance "*Marcel Duchamp*" (2022) by Nova Melancholia as a point of departure, I will attempt a critical reflection on the function of theatre as a *paradoxical medium*.

Worlding no-one's world: Dramaturgy in times of affective colonization

Dimitra Thomaidou
PhD candidate, University of Thessaly

Our mental and social universe is being reformed under the colonization of the "affective interval" – the temporal gap, the duration that elapses between stimulus and response. Invasive technification and optimization, affective computing and machine learning incubate a mediascape that guesses our wishes, orients our dreams, predicts our behaviors, and knows our emotional needs far better than we do. There is a new shift in the structure of powers. Marie-Luise Angerer puts forward the notion of affective dispositif, pointing that affect-based brain and body intensities, which precede clear semantic articulation, shape our perceptual and cognitive potentials. Against this backdrop, I approach dramaturgy as a practice of worlding that operates through, in, and with the "affective interval" – where sensation emerges before consciousness and meaning hasn't yet crystallized. Drawing on affect theories and post-human frameworks of relationality, I argue that dramaturgy as a practice of worlding – an ongoing, open-ended and relational work that composes affective ecologies – offers a critical conceptual approach that cultivates the more-than-human-mind emergence by foregrounding indeterminacy, the 'not-yet', and the 'not-only'. Through analysis of selected artworks that create entanglements between bodies, technologies, environments, and temporal processes, I examine how

movement and time function as major moments for defining interaction, responsiveness, and agency in post-digital conditions. This inquiry positions “affective interval” as a key site of struggle where relational entanglements negotiate imposed structures and codes, enacting and amplifying the 'becoming' signal within the affective colonization’s noise.

Αφηγήσεις, αφηγητές και αφηγηματικότητα: η διερεύνηση της ανθρώπινης κατάστασης μέσα από τις προσωπικές αφηγήσεις στις παραστάσεις της Ορχήστρας των Μικρών Πραγμάτων

Ιωάννα Αλεξανδρή
Διδάκτωρ Θεατρικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ο μοντέρνος κόσμος, σύμφωνα με τον Baudrillard, οργανώνεται γύρω από τα σημεία των πραγμάτων, τα οποία απομιμούνται τα αυθεντικά πράγματα, παραχαράσσοντας, με αυτόν τον τρόπο το βίωμα και το νόημα που απορρέει από αυτό. Εάν στην εποχή του Baudrillard αυτή η παραχάραξη λειτουργούσε συγκροτητικά της μοντέρνας συνείδησης, αποπροσανατολίζοντας σε έναν βαθμό την ανθρώπινη αναζήτηση, τότε στη σύγχρονη εποχή της διάχυτης εικονικής πραγματικότητας τι μορφή παίρνει αυτή η παραχάραξη και με ποιον τρόπο διαμορφώνεται η εξέλιξη της ανθρώπινης συνείδησης; Δεν είναι μόνο η εικόνα που έχει κατακλύσει τον σύγχρονο κόσμο, εξασθενώντας έτσι τις αναπαραστατικές διεργασίες που διαμορφώνουν την αντίληψη του κόσμου, αλλά είναι και η γρήγορη πληροφορία που παρέχεται από την εικόνα. Όπως άλλοτε ήταν η απομίμηση των πραγμάτων εκείνη που επισφράγιζε τη μεταλλαγή της συνειδησιακής λειτουργίας, κεκαλυμμένη από τον μανδύα της φυσικοποίησης, έτσι σήμερα η πληροφορία, που απομιμείται την ιδία γνώση, τη γνώση που προκύπτει από την άμεση εμπειρία, την ανάλυση και τον αναστοχασμό επ’ αυτής, οδηγεί σταδιακά στη συγκρότηση μιας νέας υποκειμενικότητας. Η υποκειμενικότητα αυτή φέρεται αποκομμένη από την εγγενή τάση του ανθρώπου να αρθρώνει λόγο για το παρόν του και δι’ αυτού να επιτελεί την προβολή στο μέλλον του. Πώς, λοιπόν, δύναται να συγκροτηθεί μια αφήγηση για τη ζωή τέτοια που να αίρεται πάνω από το συμπίλημα της πληροφορίας και να λειτουργεί συνεκτικά της ανθρώπινης εμπειρίας; Και πώς το θέατρο μπορεί να αναλάβει τον ρόλο του αναπληρώματος αυτού του κενού; Στην παρούσα ανακοίνωση θα εξετασθούν δύο παραστασιακά κείμενα στα οποία η δραματική αφήγηση κατέχει ακριβώς αυτόν τον ρόλο. Πιο συγκριμένα, θα παρουσιαστούν οι αφηγηματικοί πυρήνες και τα δραματικά τους διακυβεύματα σε δύο παραστάσεις της Ορχήστρας των Μικρών Πραγμάτων: *Το Συνέδριο για το Ιράν* (Ivan Vyrypaef, Θέατρο Πορεία, 2024-2025) και *Ιεροτελεστία* (Guillaume Poix, Εθνικό Θέατρο, 2025-2026). Κοινό σημείο των δύο παραστάσεων είναι ότι φέρνουν στο επίκεντρο την προσωπική ιστορία, της δίνουν βήμα και την μεγεθύνουν. Και μέσα από την παράθεση των επιμέρους προσωπικών ιστοριών συγκροτούν τελικά έναν λόγο για τον προσανατολισμό της ανθρωπότητας και για το νόημα του διαμοιραζόμενου βίου. Διαπιστώνεται, κατ’ αυτόν τον τρόπο, ότι το θέατρο δύναται να λειτουργήσει ως ένα εργαστήρι αφηγηματικότητας, στο οποίο μπορούν να δοκιμαστούν νέοι τρόποι αφήγησης και αναπαράστασης της ανθρώπινης εμπειρίας, προσφέροντας έτσι ένα πρισματικό αντίβαρο στην παντοδυναμία της ψηφιοποιημένης πραγματικότητας.

The grain of the voice

The value of stage performance and stage speech in post-digital culture

Kristjan Koroveshi
Lecturer, University of Arts, Albania

In post-digital culture, where communication develops through the continuous interaction between physical presence and technology, stage performance remains an important space for exploring voice, speech, and the relationship between performer and audience. This paper examines the role of stage speech not merely as a technique of articulation, but as a performative practice that generates meaning and communication within the context of contemporary mediatization. Drawing on theories of performance, semiotics, and communication, the study approaches the stage and technology as components of a hybrid ecosystem in which the body, voice, and digital media interact in the production of collective experiences and hybrid semiotic systems. From a theoretical perspective, the analysis draws on the Aristotelian concept of lexis, according to which speech organizes the rhythm, sound, and meaning of stage action. This perspective is connected to Norman Fairclough's approach, which conceptualizes the phonetic dimension of language as a social practice, as well as to Adriana Cavarero's theory of the "vocal turn," which places the voice at the center of human relationships and communication. Within this framework, the study examines how verbal, vocal, corporeal, visual, and digital elements intertwine within hybrid semiotic systems that shape contemporary performative experience. The study pays particular attention to the ways in which digital forms of communication are transforming practices of speaking and listening. This tendency is also evident in the pedagogical practice of speech training, where students frequently encounter difficulties with clear articulation, control of speech rhythm, and the use of diaphragmatic breathing. Through an interdisciplinary approach, the paper examines contemporary performative practices that integrate stage presence with visual projections, digital elements, and forms of real-time transmission, drawing on examples of hybrid performance and mediatized theatre that characterize post-digital culture. Within this framework, the study explores how voice, speech, and the body reconfigure the relationship between performer and audience. The study argues that the significance of stage performance in post-digital culture lies in its capacity to create distinctive forms of attention, interaction, and meaningful communication, while reaffirming the role of voice and speech as fundamental elements of contemporary performative experience.

A rasp against silence: Maria Rezan and the politics of the female radio voice

Sofia Theodosiadou
Assistant Professor, Aristotle University of Thessaloniki

"The spoken voice creates a wound; the recorded voice produces an ever-visible scar. Scars of the spirit: or of the body or of the tape"(Weiss,1992:188). With this evocative formulation, Weiss gestures toward the profound and enduring influence the radio voice exercises upon its audience. This influence is particularly pronounced in the case of female broadcasters, whose voices operate as what has been termed "a voice without body." So powerfully does the radio voice act upon its listeners that its non-verbal qualities come to feel as much the listener's own as the speaker's (Karpf, 2013). Rooted in prenatal experience, the voice is received not merely as sound but as something physically felt – the body, in this sense, never fully abandons its presence within the voice (Karpf, 2013). As Ytreberg

(2004: 685) has observed, "the host in many ways is the format," embodying its norms of performance and interaction. Drawing on Goffman's (1971) dramaturgical model, which employs the metaphor of the stage to illuminate the inherently performative character of social interaction, this study addresses a notable gap in the literature on the performativity of female radio voices. It aims to reconstruct the sociopolitical landscape of Greece in the early 1980s through the voice of Maria Rezan, an emblematic figure in Greek radio broadcasting. Maria Rezan has been particularly known for her raspy voice which has contributed distinctively to her broadcaster's auditory identity, influencing listener perception and the overall reception of her radio program. The radio program One Hour Like This, Without a Plan was first broadcast in 1980 on the First Programme of the Public Hellenic Radio. This analysis will shed light on the high quality and exceptional interviews of the show that were signing a light on the importance of the social, political and historical figures of the times. In particular three shows were analysed, an interview with the world know music composer Mikis Theodorakis, an interview with the politician, philosopher, and academic and twice Prime Minister of Greece, Panayotis Kanellopoulos and a short interview with Aikaterini Tourtouri, a teacher at the Smyrna Orphanage, that rescued 80 orphaned children during the deconstruction of Smyrna. Specifically critical discourse analysis in combination with sound semiotics where it was appropriate were used to illuminate the themes and framing of the topics discussed in the interviews.

Ακουστική Λογοτεχνία: Η σημειωτική της Spoken Word λογοτεχνίας στη μετα-ψηφιακή εποχή

Σελίν Κουγιουμτζού
Καλλιτέχνης προφορικού λόγου και αφήγησης

Η παρούσα εργασία εξετάζει την Spoken Word λογοτεχνία ως ένα πολυτροπικό σημειωτικό αντικείμενο, όπου το νόημα αναδύεται μέσα από τη δυναμική αλληλεπίδραση φωνής, μουσικής, ρυθμού και ηχητικού σχεδιασμού σε μετα-ψηφιακά περιβάλλοντα. Υπερβαίνοντας προσεγγίσεις της λογοτεχνίας που εστιάζουν αποκλειστικά στο γραπτό κείμενο ή στη ζωντανή performance, η μελέτη προτείνει την κατανόηση του Spoken Word ως ηχογραφημένο και αναπαραγώγιμο έργο (audio artifact), του οποίου η σημασιοδότηση συγκροτείται μέσα από τη διαδικασία της παραγωγής μέχρι αυτή της ακρόασης. Αντλώντας από τη σημειωτική, τις σπουδές ήχου και τη θεωρία της επιτέλεσης, η ανάλυση εστιάζει στο πώς ηχητικά και τεχνικά στοιχεία όπως η φωνητική διακύμανση, οι ρυθμικές δομές, η μουσική στρωμάτωση και ο ηχητικός σχεδιασμός, λειτουργούν ως μονάδες παραγωγής νοήματος. Η φωνή, η ηχογράφηση και η τεχνική επεξεργασία του ήχου αντιμετωπίζονται ως ενσώματα και τεχνολογικά διαμεσολαβημένα σημειωτικά συστήματα, τα οποία δεν λειτουργούν επικουρικά προς το κείμενο αλλά συγκροτούν από κοινού το έργο. Το τελικό ηχητικό προϊόν προσεγγίζεται έτσι ως σύνθετο πολυμεσικό κατασκεύασμα. Σε αυτό το πλαίσιο, το ηχογράφημα δεν αντιμετωπίζεται ως απλή καταγραφή μιας performance, αλλά ως αυτόνομο, πολυσύνθετο και αναπαραγώγιμο ηχητικό αντικείμενο, του οποίου η σημασία σταθεροποιείται και αναδιαμορφώνεται μέσω της ακρόασης. Το θεωρητικό επιχείρημα υποστηρίζεται από μια σημειολογική ανάλυση πρωτότυπου Spoken Word έργου της ίδιας της υποβάλλουσας, η οποία λειτουργεί ταυτόχρονα ως δημιουργός και αναλυτής του υλικού. Μέσα από λεπτομερή ανάλυση επιλεγμένου αποσπάσματος, η εργασία αναδεικνύει την πολυτροπική φύση του έργου, αντιμετωπίζοντας το ως μια πολυεπίπεδη ακουστική αφήγηση και αναβαθμίζοντας το γραπτό υπόστρωμα του κειμένου σε ακουστική εμπειρία. Τοποθετώντας την ανάλυση στο πλαίσιο των μετα-ψηφιακών πολιτισμών, η εργασία συμβάλλει σε έναν επαναπροσδιορισμό της λογοτεχνίας ως ακουστικής και τεχνολογικά διαμεσολαβημένης πρακτικής, αναδεικνύοντας τους τρόπους με τους

οποίους οι σύγχρονες μορφές λόγου εξελίσσονται σε άμεση συνάρτηση με τις τεχνολογικές και ψηφιακές συνθήκες παραγωγής και πρόσληψής τους.

Vox Trans-graphica. Beyond autography and allography: Toward a processual theory of the voice

Gianluca Bocchino
Adjunct Professor, University of Cassino and Southern Lazio, Italy

Within post-digital cultures – marked by the intensive circulation, archiving, and reproducibility of sonic and performative events – the voice continues to resist regimes of inscription and symbolic fixation, revealing a structural tension between embodied event and technical mediation. This article rethinks the semiotic status of vocality in light of the crisis of the autographic/allographic distinction formulated by Nelson Goodman, reconsidered alongside Walter Benjamin's reflections on aura and recent developments in the semiotics of practices. Rather than a stable object or reproducible original, the voice emerges as an embodied and relational event whose singularity lies in the situated occurrence of its emission. Even in contexts of recording and mediated iteration, vocality does not lose its aura, since it does not possess it as an attribute but generates it as a temporal and relational effect of presence, thereby resisting the logic of total archiving and permanent availability. The voice thus destabilizes both the autographic and allographic paradigms, revealing the limits of each in accounting for its semiotic functioning. An exemplary case is the free cadenza, discussed by Goodman and here reinterpreted within eighteenth- and nineteenth-century Euro-classical operatic vocality. Although structurally open and theoretically replicable, the cadenza often becomes inseparable from the performer who first executes it. Its transmission unfolds through affective and relational dynamics, and its repetition may produce an effect of auratic loss, compromising the theatrical illusion of the unrepeatable instant. It thereby discloses a form of uncodified performative authorship that protects not the musical formula itself, but the vocal gesture in its experiential singularity. The article therefore proposes conceiving the voice not as intermediate between autography and allography, but as a trans-graphic process: an unstable traversal of notation, transcription, and recording devices, none of which can exhaust its evental and embodied dimension. From this perspective, post-digital cultures appear not as sites of dematerialization, but as renewed fields of tension between event, inscription, and presence, within which the voice continues to reactivate an embodied excess beyond any regime of fixation.

Social media

Από τον καμβά στην πλατφόρμα: Επιτελεστική επανανοηματοδότηση διάσημων πινάκων ζωγραφικής στα ψηφιακά art memes

Χαρά Κουτόβα
Υποψήφια διδάκτορας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η παρούσα ανακοίνωση προσεγγίζει τα art memes ως κατεξοχήν πεδία επιτελεστικής και διασημειωτικής δράσης, όπου η ζωγραφική μεταφράζεται, αποσταθεροποιείται και ανασυγκροτείται εντός της μετα-ψηφιακής συνθήκης. Με αφετηρία τη σημειωτική και τη θεωρία της

επιτελεστικότητας (Butler, Goffman), τα memes αναλύονται ως πρακτικές μέσω των οποίων οι χρήστες παράγουν νόημα εν κινήσει, κατασκευάζοντας και επιτελώντας ταυτότητες (Buckholz & Hall), παρουσιάζοντας κοινωνικές σχέσεις και συναισθηματικές καταστάσεις σε παγκοσμιοποιημένα, πλατφορμικά διαμεσολαβημένα περιβάλλοντα. Το corpus περιλαμβάνει εμβληματικά έργα ζωγραφικής που χρησιμοποιούνται διαρκώς ως templates σε ετερογενή ψηφιακά συμφραζόμενα. Μέσα από ποιοτική σημειωτική και πολυτροπική ανάλυση (Kress & van Leeuwen), εξετάζεται η συνάρθρωση εικόνας και λόγου, όχι ως στατική σύνθεση, αλλά ως δυναμική διαδικασία διασημειωτικής μετάφρασης, όπου το εικαστικό έργο ανακωδικοποιείται σε χιουμοριστικά, καθημερινά, (αυτο και ετερο)αναφορικά σχήματα μέσω πρακτικών αναπλαισίωσης και αξιοποίησης της χιουμοριστικής ασυμβατότητας (Attardo). Έμφαση δίνεται στη δράση (agency) των χρηστών, οι οποίοι δεν «αναπαράγουν» απλώς τα έργα, αλλά τα ενεργοποιούν ως ανοιχτούς σημειωτικούς πόρους, μετατοπίζοντας το νόημα από το μουσειακό καθεστώς καλλιτεχνικής αυθεντίας σε αναγνωρίσιμες μορφές/ταυτότητες της δημοφιλούς κουλτούρας. Ταυτόχρονα, οι ψηφιακές πλατφόρμες προσεγγίζονται όχι ως ουδέτεροι δίαυλοι, αλλά ως κανονιστικά και παραγωγικά περιβάλλοντα που οργανώνουν την ορατότητα, την κυκλοφορία και την επικύρωση του νοήματος. Υιοθετώντας τη σημειωτική προβληματική του Eco, υποστηρίζεται ότι η αδιάκοπη ανακύκλωση και υπερπαραγωγή σημείων στον ψηφιακό πολιτισμό δεν οδηγεί απλώς σε πολλαπλασιασμό εκδοχών, αλλά σε ριζική αποσταθεροποίηση της έννοιας του «πρωτοτύπου». Τα έργα τέχνης παύουν να λειτουργούν ως προνομιακά σημασιολογικά κέντρα και μετατρέπονται σε ρευστά, πεδία επανασημείωσης, η σημασία των οποίων αναδύεται επιτελεστικά μέσα από τη χρήση. Υπό αυτή την έννοια, τα art memes συνιστούν πεδία διαπραγμάτευσης, κατανόησης και ερμηνείας του σύγχρονου πολιτισμού ως πεδίου «νοήματος εν κινήσει», με τα έργα τέχνης να λειτουργούν ως ανοιχτά αποθέματα σημειωτικών πόρων, αναδεικνύοντας τη συνέχεια μεταξύ ιστορικών έργων τέχνης και σύγχρονων επιτελεστικών πρακτικών της δημοφιλούς κουλτούρας.

Η αναδιαπραγμάτευση του κινηματογραφικού νοήματος στο περιβάλλον των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης: Η περίπτωση του Παντελή Βούλγαρη

Παναγιώτης Μιχαλόπουλος
Υποψήφιος διδάκτορας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Με την ανάδυση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης διαμορφώθηκε ένας ψηφιακός τόπος πρόσφορος για την ανάρτηση, την προβολή και τη θέαση κινηματογραφικών ταινιών, στη συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων σε αποσπασματικές μορφές. Η επανάχρηση του πρωτότυπου υλικού των ταινιών αυτών συνιστά μία επανατοποθέτηση σε ένα άλλο τεχνολογικό-μεσικό περιβάλλον, το οποίο παρέχει στον χρήστη εκφραστικά μέσα τα οποία προστίθενται σε αυτά του κινηματογράφου (υπερκείμενο, σύνδεσμοι, γραπτό κείμενο). Το αποτέλεσμα είναι η αναπλαισίωση του οπτικοακουστικού υλικού και η επανανοηματοδότηση του – και παρελκόμενα και η δυνητική επανανοηματοδότηση της ταινίας από την οποία προέρχεται (βλ. τη λειτουργία του ως διακειμένου). Στο προτεινόμενο άρθρο εξετάζονται αφενός η επιτελεστική λειτουργία των ατόμων τα οποία συμμετέχουν στη δημιουργία μιας ανάρτησης και αφετέρου οι τρόποι με τους οποίους επαναπροσδιορίζεται το νόημα μέσα από την επικοινωνιακή διαδικασία. Όσον αφορά το πρώτο σκέλος, αξιοποιείται ως βάση η έννοια του κτητικού θεατή, της Laura Mulvey (2006) για να οριστεί ένας νέος τύπος θεατή, ο οποίος αξιοποιεί τις νέες τεχνολογίες, παράγοντας επιτελεστικό λόγο μέσα από διάφορους ρόλους (δημιουργός, σχολιαστής, συμμετέχων). Όσον αφορά το δεύτερο, εφαρμόζεται το σημειο-πραγματολογικό μοντέλο του Roger Odin (2022) προκειμένου να προσδιοριστεί το πλαίσιο παραγωγής νοήματος, όπως αυτό προκύπτει από το εκάστοτε μέσο

κοινωνικής δικτύωσης, ως περιβάλλον επικοινωνίας με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (π.χ. πολυτροπικότητα, αλγόριθμοι, δυναμικός χαρακτήρας, αρχειακή λειτουργία). Ως περίπτωση, θα μελετηθεί η αναπαραγωγή του έργου του Παντελή Βούλγαρη στα ΜΚΔ, και ειδικότερα τα δημοφιλή (viral) αποσπάσματα από την ταινία του *Όλα είναι δρόμος* (1998). Πιο συγκεκριμένα, θα μελετηθεί η σχέση των χρονικοτήτων της ταινίας (χρόνοι παραγωγής, πρώτης προβολής, αναπαραγωγής στα ΜΚΔ, ύστερων προβολών και θεάσεων) και ο μετασχηματισμός των νοημάτων της, σε συνάρτηση με το εκάστοτε πολιτισμικό περιβάλλον. Απώτερος σκοπός του άρθρου είναι η συμβολή του στην ανάπτυξη του θεωρητικού πλαισίου για τη μελέτη των σχέσεων μεταξύ κινηματογράφου και διαδικτύου, υπό το πρίσμα του επιτελεστικού χρήστη.

Η αξιοπερίεργη ανάδυση της επιτελεστικής ανάγνωσης στο ψηφιακό περιβάλλον: μια σημειωτική προσέγγιση της μυθολογίας του 'καλλιεργημένου αναγνώστη' στο Instagram και το TikTok

Σπυρίδων Καρπούζης
Υποψήφιος διδάκτορας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Στο πλαίσιο των μετα-ψηφιακών πολιτισμών, η ανάγνωση εμφανίζεται ολοένα και περισσότερο όχι μόνο ως γνωστική πρακτική αλλά και ως επιτελεστική πολιτισμική δράση που διαμεσολαβείται από τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης. Η παρούσα εισήγηση εξετάζει το φαινόμενο του «performative reading» σε κοινότητες του Instagram και του TikTok, όπου η αναγνωστική εμπειρία παρουσιάζεται δημόσια μέσω εικόνων, βίντεο και αισθητικοποιημένων αφηγήσεων. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, η ανάγνωση μετασχηματίζεται σε ορατή επιτέλεση πολιτισμικής ταυτότητας και συμβολικού κεφαλαίου. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι η ανάγνωση συνδέθηκε ιστορικά τόσο με δημόσιες, προφορικές και τελετουργικές μορφές αναγνωστικής πρακτικής – από την απαγγελία στην αρχαιότητα έως τη φωνητική και κοινοτική ανάγνωση στο μεσαιωνικό μοναστήρι – όσο και με ιδιωτικές μορφές, συνδεδεμένες με την ατομικότητα και την εσωτερικότητα. Στο σύγχρονο ψηφιακό περιβάλλον, ωστόσο, αυτή η κατεξοχήν αναλογική δραστηριότητα επανεμφανίζεται ως δημόσια, οπτικά επιτελούμενη πρακτική. Η αναπλαισίωσή της στο Instagram και το TikTok αναδεικνύει την ένταση και τη διαπραγμάτευση μεταξύ αναλογικού, ψηφιακού και μετα-ψηφιακού πολιτισμικού πλαισίου, όπου παλαιότερες πολιτισμικές πρακτικές επανανοηματοδοτούνται μέσα από νέες μορφές διαμεσολάβησης και ορατότητας. Η μελέτη βασίζεται σε σημειωτική ανάλυση οπτικού υλικού. Με θεωρητικό άξονα τις *Μυθολογίες* του Roland Barthes, επαναλαμβανόμενα οπτικά μοτίβα – όπως βιβλία, σημειωμένες σελίδες, τελετουργίες καφέ ή επιμελημένοι χώροι ανάγνωσης – ερμηνεύονται όχι απλώς ως αναπαραστάσεις της ανάγνωσης αλλά ως μυθικά σημεία που φυσικοποιούν τη μορφή του «καλλιεργημένου αναγνώστη» στο πλαίσιο της αισθητικής των κοινωνικών μέσων. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει την κατανόηση των σημείων αυτών ως στοιχείων ενός ευρύτερου πολιτισμικού συστήματος, όπου η λογοτεχνική κατανάλωση, το lifestyle και η ψηφιακή ορατότητα αλληλεπιδρούν. Η ανάλυση συνομιλεί επίσης με τη θεωρία της επιτελεστικότητας της Judith Butler, υποστηρίζοντας ότι η ταυτότητα του «αναγνώστη» συγκροτείται μέσα από επαναλαμβανόμενες πρακτικές – δημοσιεύσεις, μικρές αφηγήσεις αναγνωστικής εμπειρίας, «reading updates», hashtags, αναλύσεις, βίντεο προτάσεων – οι οποίες καθιστούν την ανάγνωση δημόσιο γεγονός. Σε αυτό το πλαίσιο, η αλληλεπίδραση των χρηστών και οι συναισθηματικές αντιδράσεις λειτουργούν ως σημειωτικοί δείκτες που καθιστούν την επιτελεστική ανάγνωση αναγνωρίσιμη και κοινωνικά ανταλλάξιμη, ενισχύοντας την ταύτιση, την κοινοτική συνοχή και την πλατφορμική διάχυση του περιεχομένου. Η εισήγηση υποστηρίζει ότι οι σύγχρονες

αναγνωστικές κουλτούρες στα κοινωνικά μέσα μπορούν να κατανοηθούν ως επιτελεστικοί χώροι, όπου το νόημα, η ταυτότητα και το συναίσθημα διαπραγματεύονται διαρκώς μέσω οπτικών, υλικών και κοινωνικών πρακτικών.

Performing feeds: Social media photography, mediated liveness, and post-digital subjectivity

Maria Luigia Gioffre
PhD candidate, Accademia Nazionale d'Arte Drammatica Silvio d'Amico, Rome, Italy

This intervention investigates online sharing and self-exposure as technologies of liveness and performative modes of subjectivity-making within post-digital culture. Making legacy of the post-structuralist disruption of linear temporality, the online sphere is addressed as a field of coexisting simultaneities which displace individuals into a condition of perpetual becoming. The notion of archaeological trace becomes intangible, erasable, forwardable. Social media interfaces emerge as an agorà inhabited by phantasmatic subjectivities and disembodied architectures. In this framework, the spatial and sensorial potential of social media photography sets unprecedented configurations of subjectivities, affects and performativity. Building on Hansen's notion of the digital-facial image as an 'interface of affect', the photographic image – dematerialised in the online sphere – retains a socio-sculptural agency grounded in the techno-affection of sharing and its embodied spectatorship. Considering social media photography as a form of mediated liveness, its embedded theatricality readdresses the notion of co-presence through interaction and rituality as virality. Theoretical reflection will be combined with practice-based case studies developed through rehearsals and workshops, examining how contents on TikTok (i.e. short-form video reels, dances, loop-based gestures, memetic movements) are translated and transfigured into embodied choreographies on theatre stage. By approaching scrolling as a cultural posture and mode of attentiveness, the research developed performative scores informed by algorithmic feeds. By translating screen-based semiotics into choreography for stage, it stresses techno-affection operating in between liveness, immediacy, coding and becoming-subject. Drawing on performance studies, semiotics, photographic and digital media theory, social media sharing is understood as a form of theatricality where bodies, affects, attention and identities are continuously negotiated. Within this framework, self-exposure is also reconsidered here as a queer practice of magical thinking and performative strategy for non-normative selfhood within late-capitalist data culture.

Resemiotizing the algorithmic self: Spotify wrapped on Instagram

Mariza Georgalou
Assistant Professor, University of Western Macedonia

Spotify Wrapped is an annual feature of the music streaming service Spotify that presents users with a personalized summary of their listening activity in a series of audiovisual slides designed for sharing on social media. Beyond visualizing listening behaviour, these summaries also show how Spotify constructs and categorizes users' identities, tastes, and lifestyles (Annabell & Rasmussen 2025). Drawing on research on resemiotization (Iedema 2003), algorithmic identity (Cheney-Lippold 2017), online humour (Vásquez 2019) and digital storytelling (Giaxoglou & Georgakopoulou 2021), this study explores (a) how Instagram users resemiotize Spotify Wrapped data to interpret and negotiate

algorithmic representations of the self, and (b) the discursive functions of these resemiotizations. The data were collected using a hypermedia ethnographic approach (Coffey et al. 2006) and consist of Instagram posts from selected Greek content creators with substantial followings. These posts combine visual elements (drawings, cartoons, memes, and imitations of chat and Spotify Wrapped interfaces) with embedded text (punchlines, parody statistics, and micro-narratives), with captions and comments providing additional contextual data. The analysis demonstrates that Spotify Wrapped is resemiotized on Instagram from a personalized data report into humorous and critical commentaries on the quantified self, personal choices, relationships, cultural capital, and everyday life, through which content creators reinterpret algorithmic metrics as resources for meaning-making among their followers.

From code to connection: The semiotics of social bonding in anonymous student discourse

Aspasia Papadima
Associate Professor, Cyprus University of Technology

In anonymous digital environments where identity is obscured, social connection does not disappear– it is performed through language. This study investigates how online friendship and social bonding are semiotically enacted within digital discourse in Cyprus, a context shaped by the coexistence of Cypriot Greek (CG) and Standard Modern Greek. Adopting an ethnographic approach, it examines how relational ties are articulated through CG Textese – an informal, hybrid register shaped by the affordances of computer-mediated communication. The analysis focuses on orthographic and typographic variation, transliteration and trans-scripting practices, accent stylization, and code-switching, revealing how students negotiate the phonological complexity of CG in online interaction, particularly within an anonymous student forum. Drawing on sociolinguistic and sociosemiotic frameworks, the study positions CG Textese as a key semiotic resource for digital orality, affective expression, and relational performance. The findings demonstrate how anonymity, multimodality, and linguistic creativity function as semiotic tools for enacting social bonds, enabling users to construct intimacy, solidarity, and belonging without stable identity markers. More broadly, the study highlights the dynamic interplay between local linguistic identity and global digital practices, showing how post-digital communication environments foster new forms of relational expression grounded in hybridity, stylization, and performative language use.

'Παλιά ό,τι κάναμε λέγαμε ας δείξω στον κόσμο τι έκανα, τώρα το θεωρούμε cringe': Ιδιωτικότητα, μεταψηφιακότητα και επιτέλεση σε εφηβικές αφηγηματικές πρακτικές στο Instagram και το TikTok

Νίκος Παπαδόπουλος
Υποψήφιος διδάκτορας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η εισήγηση διερευνά αφηγηματικές πρακτικές τεσσάρων εφήβων στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης (ΠΚΔ) Instagram και TikTok. Εστιάζει στον τρόπο κατασκευής και διαπραγμάτευσης ταυτοτήτων σε ένα μεταψηφιακό (postdigital) πλαίσιο, αναγνωρίζοντας την οργανική διαπλοκή αναλογικού και ψηφιακού, τεχνολογικού και μη τεχνολογικού, φυσικού και πληροφοριακού (Jandrić et al. 2018). Ειδικότερα, αντλώντας από το θεωρητικό παράδειγμα των μικρών αφηγήσεων (small

stories) (Georgakopoulou 2023), προσεγγίζει τις εφηβικές αφηγηματικές πρακτικές ως προϊόντα συναρμογής (assemblage) της εμπρόθετης δράσης (agency) αφηγητ(ρι)ών, συγκειμενικών στοιχείων, υλικών πόρων και τεχνολογικών ιδιαιτεροτήτων. Μεθοδολογικά, η έρευνα εδράζεται σε μια μεταψηφιακή συνεργατική εθνογραφική προσέγγιση (Guerrero et al. 2023), συλλέγοντας δεδομένα μέσω πολλαπλών μεθόδων στο πλαίσιο της διδακτορικής διατριβής του γράφοντα (π.χ. συστηματική καταγραφή αφηγηματικών δράσεων σε ΠΚΔ, ημι-δομημένες συνεντεύξεις). Στην ανακοίνωση δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στον ενεργό, αναστοχαστικό ρόλο των παιδιών στην παραγωγή και ερμηνεία του ερευνητικού υλικού, μέσω αυτοεθνογραφικών πρακτικών καταγραφής και αποστολής υλικού στον ερευνητή, συνεδριών αφηγηματικής περιήγησης και τήρησης ψηφιακών ημερολογίων. Ως κεντρικό αναλυτικό εργαλείο αξιοποιούνται τα βιοδιαγράμματα πρακτικών γραμματισμού (Κουτσογιάννης κ.ά. 2024), τα οποία επιτρέπουν την ολιστική χαρτογράφηση και ιχνηλάτηση των διαδρομών παραγωγής νοήματος σε ένα γενικό, «οριζόντιο» επίπεδο, καθιστώντας έτσι δυνατή μια πιο λεπτομερή ανάλυση αφηγηματικών συμβάντων σε ένα «κάθετο», μικρο-επίπεδο. Στη συζήτηση των ευρημάτων η προσοχή εστιάζεται στην εφηβική τάση μετατόπισης από τη δημόσια πλατφορμική έκθεση στην αυτο-επιτήρηση, την απαξίωση της υπερέκθεσης και τη διαπραγμάτευση της ιδιωτικότητας. Υπό αυτό το πρίσμα, σχολιάζονται επιτελεστικές εφηβικές πρακτικές κατασκευής μεταψηφιακού «προσώπου» (face) σε διαφορετικές κλίμακες ταυτοτικής έκθεσης, μέσα από σύνθετες στρατηγικές επιλογής στάσης (stance taking) και αφηγηματικής (συναισθηματικής) τοποθέτησης (Georgakopoulou & Giaxoglou 2021). Συμπερασματικά, η ανακοίνωση εξετάζει όψεις της εφηβικής δράσης εντός της αναδυόμενης αφηγηματικής πλατφορμικής οικολογίας, κρίνοντας αναγκαίο η σχετική έρευνα να κινείται προς μια μεταψηφιακή κατεύθυνση (Fawns et al. 2023).

Saturday, November 21

Literature

Η επιτελεστικότητα της βραχύτητας του ισπανόφωνου μικροδιηγήματος. Μια σημειωτική και αφηγηματολογική προσέγγιση της μικροαφήγησης στη μετα-ψηφιακή εποχή

Παναγιώτης Ξουπλίδης
Μεταδιδακτορικός ερευνητής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η εισήγηση διερευνά το σύγχρονο ισπανόφωνο μικροδιήγημα (microrrelato) ως μια κατεξοχήν επιτελεστική λογοτεχνική φόρμα, η οποία επαναπροσδιορίζεται εντός του πλαισίου της μετα-ψηφιακής συνθήκης. Σύμφωνα με την προσέγγιση που προτείνεται, η μικροαφήγηση παύει να λειτουργεί ως ένα στατικό κειμενικό είδος και μετεξελίσσεται σε «νόημα εν κινήσει», όπου η αναγνωστική πράξη και η ενεργή συμμετοχή επιτελούν πρωταρχικό ρόλο στη διαμόρφωση του τελικού αποτελέσματος. Ιστορικά, υποστηρίζεται ότι οι αναλογικές βραχείες φόρμες (όπως αυτές των Borges και Monterroso) λειτούργησαν ως πρωτο-αλγοριθμικοί μηχανισμοί, επιβάλλοντας στον αναγνώστη μια «οικονομία επεξεργασίας» παρόμοια με την αλγοριθμική ανάγνωση των σύγχρονων μέσων. Σήμερα, η διαδικασία της αναμεσοποίησης (remediation) της μικροαφήγησης σε πλατφορμοποιημένες λογοτεχνικές κουλτούρες μετατοπίζει τη λογοτεχνική αξία από τη θεσμική νομιμοποίηση προς την αλγοριθμική ορατότητα και τη μεταβλητή της διαδικτυακής δημοφιλίας ως νέο μέτρο λογοτεχνικού κεφαλαίου. Αξιοποιώντας τη θεωρία των γλωσσικών πράξεων του J.L. Austin, το μικροδιήγημα προσεγγίζεται ως μια σύνθετη προσλεκτική πράξη (illocutionary act) του οποίου η επιτελεστικότητά του κρίνεται ως «εύστοχη» ή «άστοχη», ανάλογα με το αν πυροδοτεί επιτυχώς ή όχι ένα απολεκτικό αποτέλεσμα (perlocutionary effect) μέσω της αναγνωστικής εμπλοκής. Επιπλέον, εξετάζεται ως έμμεση γλωσσική πράξη, όπου ο δημιουργός επικοινωνεί ένα σημασιολογικό εύρος πολύ ευρύτερο των διατυπωμένων λέξεων, βασιζόμενος στις δυνάμεις συναγωγής του αποδέκτη. Σε αυτό το σημειωτικό σύστημα, ο «ιδανικός αναγνώστης» (model reader) του Umberto Eco καλείται να χρησιμοποιήσει τη δική του «εγκυκλοπαίδεια» για να συμπληρώσει τα αφηγηματικά κενά που επιβάλλει η ακραία βραχύτητα. Η ανάγνωση μετατρέπεται έτσι σε μια πράξη επιδίωξης, η οποία, σύμφωνα με τη θεωρία του Χρυσόπουλου, ορίζεται ως μια «αλυσιτελής επίτευξη», μια διαδικασία που επιτρέπει στο έργο να επιβιώνει της ανάγνωσής του. Η επιτελεστικότητα αυτή διασφαλίζεται από τη δομική σύζευξη δύο εννοιών: του «επείγοντος» (urgency) και της «κοινωνικότητας» (agency). Εδώ, το επείγον δεν αφορά μόνο την ταχύτητα κατανάλωσης, αλλά μια απαγωγική γνώση (abductive knowledge), μια εικασία που κρατά το κείμενο ζωντανό σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο τοπίο μέσων, ενώ η κοινωνικότητα συνδέεται με την επικοινωνιακή υπόσταση του έργου, η οποία κινητοποιεί τον παραλήπτη να «ενδύσει» το κείμενο με προθετικότητα και νόημα. Συμπερασματικά, το ισπανόφωνο μικροδιήγημα αναδεικνύεται ως το κατεξοχήν σημειωτικό εργαλείο για την κατανόηση της μετάβασης από την αναλογική κειμενικότητα στην ψηφιακή επιτελεστικότητα.

Από τη σημειωτική ανάλυση στην αφηγηματική επιτέλεση: Μετασχηματίζοντας το μοντέλο 'των δρώντων προσώπων' του A. J. Greimas στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Ιωάννα Χαλεπά
Υποψήφια διδάκτορας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η παρούσα εισήγηση αντλεί δεδομένα από μια πειραματική έρευνα σε εξέλιξη που μελετά την αξιοποίηση της σημειωτικής θεωρίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, εστιάζει στο πρώτο μέρος μιας διδακτικής παρέμβασης σε μαθητές/τριες της Ε΄ Δημοτικού κατά το οποίο επιχειρείται η παιδαγωγική προσαρμογή του μοντέλου των «δρώντων προσώπων» του A. J. Greimas. Σκοπός αυτού του σταδίου είναι οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο τα αφηγηματικά στοιχεία λειτουργούν και παράγουν νόημα. Το μοντέλο του Greimas μετασχηματίζεται σε παιδαγωγικά προσβάσιμες έννοιες («Ήρωας», «Στόχος», «Βοηθός», «Εμπόδιο»), οι οποίες αξιοποιούνται ως εργαλεία για την ανάγνωση και την ερμηνεία των αφηγηματικών σχέσεων. Η εξοικείωση των μαθητών/τριών ξεκινά από την κατανόηση βασικών εννοιών της σημειωτικής (σημείο, σημαίνον, σημαινόμενο) και προχωρά στην αναγνώριση αφηγηματικών ρόλων μέσα από το γνωστό λαϊκό παραμύθι της «Κοκκινοσκουφίτσας». Στη συνέχεια, εφαρμόζεται το μοντέλο του Greimas σε καρναβαλικό κείμενο του Gianni Rodari. Οι μαθητές/τριες με αυτό τον τρόπο μεταβαίνουν από την απλή κατανόηση της πλοκής σε μια συστηματική ερμηνευτική προσέγγιση. Το στάδιο αυτό αποτελεί βασική προετοιμασία για τη μετάβαση των μαθητών/τριών στη δεύτερη φάση της έρευνας, την αφηγηματική επιτέλεση. Η σημειωτική ανάλυση λειτουργεί ως εργαλείο μετασχηματισμού της ιστορίας σε ταινία μικρού μήκους, με τους/τις μαθητές/τριες να αναλαμβάνουν ενεργά αφηγηματικούς ρόλους. Η εισήγηση επικεντρώνεται στον διδακτικό σχεδιασμό και τη μεθοδολογική οργάνωση της παρέμβασης, ενώ τα τελικά ευρήματα αναμένεται να προκύψουν μετά την ολοκλήρωση της ανάλυσης των δεδομένων.

Η Μονίκ δραπετεύει: Η συμβολή του επιτελεστικού λόγου στη δόμηση μιας ιστορίας απελευθέρωσης

Στέφανος Γραβάνης
Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Στο αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα *Η Μονίκ δραπετεύει* (2024), ο Edouard Louis παρουσιάζει την ιστορία της χειραφέτησης της μητέρας του Μονίκ, μιας γυναίκας προερχόμενης από τα λαϊκά στρώματα της γαλλικής επαρχίας, η οποία, μετά το διαζύγιο της, ξεκινάει μια καινούρια ζωή στο Παρίσι. Υφίσταται ωστόσο, κακομεταχείριση και από το νέο της σύντροφο. Το έργο αυτό δεν αποτελεί την εξιστόρηση της δύσκολης ζωής της, αλλά παρουσιάζεται στον αναγνώστη το ολοκληρωμένο σχέδιο διαφυγής της Μονίκ από τον καταπιεστικό σύντροφο, παράλληλα με την προσπάθεια της να ζήσει αξιοπρεπώς, υπερβαίνοντας και τις οικονομικές δυσκολίες. Επομένως, το βιογραφικό αυτό έργο αποτελεί την επιτέλεση της διαφυγής της Μονίκ. Ο επιτελεστικός λόγος, μέσω των λεκτικών πράξεων, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σ'αυτό επειδή ενεργεί ως πράξη, ολοκληρώνει μια ενέργεια ή διαμορφώνει μια ταυτότητα. Η γλώσσα μεταβάλλεται σε επιτελεστικά και δηλωτικά εκφωνήματα, έτσι όπως προσδιορίστηκαν από τον John Austin (1962). Επομένως, σε ένα πρώτο επίπεδο , θα εντοπίσουμε τα επιτελεστικά εκφωνήματα που δεν περιγράφουν, αλλά αποτελούν δράση και κατά συνέπεια, θα μας αποκαλύψουν ποικίλες σημασιοδοτήσεις των διαφόρων σταδίων της απελευθέρωσης της Μονίκ. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, θα προσδιορίσουμε τα δηλωτικά εκφωνήματα που λειτουργούν υποστηρικτικά και συμπληρωματικά ως προς την παρουσίαση και

εφαρμογή του σχεδίου. Με άλλα λόγια, βοηθούν τον αναγνώστη να κατανοήσει την πραγματική κατάσταση της Μονίκ, πέρα από το λογοτεχνικό κείμενο, όχι ως μεμονωμένη περίπτωση, αλλά ως γυναίκα με καταγωγή από τα λαϊκά στρώματα. Προτείνεται έτσι, ένα γενικότερο μοντέλο χειραφέτησης των πιο αδύναμων κοινωνικά. Με αυτόν τον τρόπο, μέσω του επιτελεστικού κειμένου, δημιουργείται ένα σημειωτικό σύστημα, του οποίου θα αναδείξουμε, στο τέλος, τη δόμησή σύμφωνα με την κειμενική ανάλυση του Roland Barthes, ώστε να ταξινομήσουμε τις μορφές, τους κώδικες και τις πολλαπλές απολήξεις του νοήματος ενός επιτελεστικού κειμένου.

Semiotics and DADA: Examples of the beginnings of performative poetry

Aglaia Blioumi
Associate Professor, National and Kapodistrian University of Athens

DADA movement is one of the most significant modern movements in the history of the arts and has influenced generations of creators across various artistic fields. A milestone in the Dada movement was the events at the cabaret Voltaire Café, led by the poet Hugo Ball. The poet was one of the first artists to conceive sound poetry. In other words: instead of reciting poems, he appeared in a “top hat” and began reciting the poem *Caravan* while wearing a giant funnel hat. The poem consisted of unintelligible words and combined various sounds, while in later poems surreal movements by other figures were added, yet the performance did not lose its poetic character. The presentation will analyze the performative function of poems by Hugo Ball, Tristan Tzara, and others – based on specific poems such as *Karawane* and *Todeklage* as well as videos – drawing on Charles Peirce’s semiotic theory of images, indices, and symbols. Semiotic analyses allow us to draw conclusions about how poetry, as a multimedia, acoustic genre, shapes the audience’s perception and offers a different aesthetic effect as well as a more intense social impact than reading poetry without a performance. Furthermore, modern literary semiotics places particular emphasis on the cultural context of literary works. Consequently, the poems under analysis are viewed as a product of World War I and the rise of nationalist tendencies. The DADA movement was certainly the “other side” of these nationalist tendencies, and its emergence will therefore be discussed as a global phenomenon. In the post-digital era, newer forms of poetic art, such as Slam-poetry, have their roots in the performance of DADA.

Language

Writing as performance: Enunciation in typographic poetry

Evripides Zantides
Professor, Cyprus University of Technology

While typography is conventionally understood as the visualization and spatial arrangement of verbal language on page or screen, this paper proposes an alternative approach that considers typography as a performative mode of enunciation. Drawing on the multimodal framework of Gunther Kress and Theo van Leeuwen, typography is examined as a semiotic resource that actively participates in the production of meaning beyond the purely linguistic level. Within this perspective, writing is approached as performance, and typographic poetry as a site in which meaning emerges through the interaction of verbal, visual, and spatial elements. Rather than functioning as a neutral vehicle for

language, typography structures the conditions of enunciation by shaping rhythm, pacing, emphasis, and the reader's trajectory across the page. Typographic arrangements thus operate as scores for reading, orchestrating an embodied engagement with the poetic text. The paper situates this argument within the tradition of concrete poetry, in which the visual disposition of words is integral to meaning-making. Alongside this, the analysis draws on a series of printed posters produced by the author, in which personal poems are visually configured through typographic experimentation. These works explore how layout, scale, colour, spacing, and placement contribute to the enactment of poetic meaning, transforming reading into a situated and performative experience. By reframing typography as a mode of enunciation, this paper contributes to the performative turn in semiotics by emphasizing meaning as an event rather than a static structure, and by positioning typographic poetry as a key site for exploring multimodal and connotative meaning-making.

Visual and linguistic representation of exotic semiotics in urban minor communities

Siham Alhaider
Associate Professor, King Khalid University, Saudi Arabia

This study delves into exotic semiotics, defined as semiotic elements that underscore discernible contrasts or conflicts among components. It examines five dimensions of exotic semiotics: authenticity, religion, gender, power, and small-detailed signs (SDS) (Alhaider, 2025). The data were drawn from a broader sample surveyed on the Bay Ridge Parkway in New York City and in Ann Arbor, Michigan. Exotic semiotics primarily focuses on commercial signs in bilingual contexts, with Arabic being one of the languages due to the presence of Arabic streets and neighborhoods. This study employed a visual and linguistic analysis approach. The findings indicate that minor communities in urban areas often use exotic semiotics to highlight subtle differences, magnifying these distinctions and presenting them as unique symbols to the viewer or reader of the sign. Key findings reveal that exotic semiotics serve as a medium for expressing cultural identity and social dynamics within bilingual commercial environments. The analysis highlights how authenticity and religion prominently shape sign design and messaging, while gender and power relations manifest subtly through visual cues and language choices. Additionally, SDSs function as nuanced markers that reinforce or challenge dominant semiotic narratives within these communities.

Μεταφραστικές επιλογές στην επιτέλεση δύο βορείων ιδιωμάτων της ελληνικής

Ευάγγελος Κουρδής
Καθηγητής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η ανακοίνωση μελετά τις μεταφραστικές επιλογές (ενδογλωσσικές, διαγλωσσικές και διασημειωτικές), σύμφωνα με την τυπολογία του Roman Jakobson (1959) και σημειωτικά φαινόμενα όπως η διακειμενικότητα (Kristeva 1969, Barthes 1973) που προκρίνονται από τις εμπορικές επιχειρήσεις οι οποίες διαφημίζουν το τοπικό γλωσσικό τους ιδίωμα στα Τρίκαλα και στη Λήμνο. Πρόκειται για βόρεια ιδιώματα τα οποία για πολλές δεκαετίες στερούνταν γλωσσικού κύρους και τα οποία διαφημίζονται μέσω ειδών καθημερινής χρήσης (σουβέρ, κούπες, θερμός), ενδυμάτων (μπλουζάκια) και αξεσουάρ (πορτοφόλια τσάντες, κονκάρδες, μπρελόκ). Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι οι αγοραστές τους είναι συνήθως ομιλήτριες και ομιλητές των τοπικών αυτών ιδιωμάτων.

Μέσω της εμφανούς και ανοιχτής διαφήμισής τους επικοινωνούν με επιτελεστικό τρόπο (με τη χρήση χιουμοριστικών γλωσσικών τύπων και σχεδιαστικών τεχνικών) την τοπική τους ταυτότητα, μία επιλογή που δείχνει να αποενοχοποιεί σε κάποιο βαθμό τη χρήση των συγκεκριμένων διαλεκτικών συστημάτων. Θα αναζητήσουμε τις επιτελεστικές τεχνικές συγκρότησης των τοπικών κωδίκων γλωσσικής αλληλεγγύης.

Παιγνιοποίηση και πολυτροπική μάθηση: Το ψηφιακό παιχνίδι στη διδασκαλία του δίψηφου φωνήεντος «οι» σε Ρομά μαθητές/τριες πρωτοσχολικής ηλικίας

Πέγκυ Μανώλη[1], Βασίλης Μαυραγάνης[2]
[1] Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Πατρών | [2] Υποψήφιος διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Πατρών

Στο σύγχρονο μετα-ψηφιακό και πολυγλωσσικό εκπαιδευτικό περιβάλλον, η αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών και παιγνιωδών πρακτικών επαναπροσδιορίζει τις διαδικασίες μάθησης και τη συμμετοχή των μαθητών/-τριών, διαμορφώνοντας πολυτροπικά μαθησιακά περιβάλλοντα και αναδεικνύοντας τη μάθηση ως επιτελεστική διαδικασία παραγωγής νοήματος. Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα έρευνα διερευνά τη χρήση ενός ψηφιακού εκπαιδευτικού παιχνιδιού για τη διδασκαλία του δίψηφου φωνήεντος «οι» σε δέκα μαθητές/-τριες ΡΟΜΑ της Α΄ Δημοτικού κατόπιν παρέμβασης τεσσάρων διδακτικών ωρών. Σκοπός της έρευνας είναι να εξετάσει κατά πόσο η αξιοποίηση του ψηφιακού παιχνιδιού συμβάλλει στην κατανόηση και αναγνώριση του δίψηφου φωνήεντος «οι», ενισχύει το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή των ΡΟΜΑ μαθητών/-τριών και διαμορφώνει θετικές αντιλήψεις σχετικά με τη χρήση του ως εργαλείου μάθησης. Το παιχνίδι περιλαμβάνει διαδραστικές δραστηριότητες, όπως αναγνώριση και εκφώνηση του δίψηφου φωνήεντος «οι», εύρεση και συμπλήρωσή του μέσα σε λέξεις, συσχέτιση λέξεων που περιέχουν το «οι» με εικόνες, καθώς και δραστηριότητες γλωσσικού χειρισμού, όπως η απάλειψη και η αντικατάστασή του μέσα σε λέξεις. Οι δραστηριότητες αυτές εντάσσονται σε αφηγηματικό πλαίσιο και συνοδεύονται από άμεση ανατροφοδότηση. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω παρατήρησης και ερωτηματολογίου προσαρμοσμένου στις ηλικιακές ιδιαιτερότητες των μαθητών/-τριών. Τα ευρήματα δείχνουν ότι η χρήση του παιχνιδιού συνέβαλε θετικά στην κατανόηση του «οι», ενώ η αξιοποίηση γλωσσικών, οπτικών και ακουστικών σημειωτικών πόρων φαίνεται να ενίσχυσε το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή των δίγλωσσων ΡΟΜΑ μαθητών/-τριών, αναδεικνύοντας τον ρόλο της πολυτροπικότητας στη μαθησιακή διαδικασία, ειδικά για δίγλωσσους/ες μαθητές/τριες. Η αλληλεπίδραση των μαθητών/-τριών με διάφορους σημειωτικούς πόρους αναδεικνύει την πολυτροπική διάσταση της μάθησης και της επικοινωνίας και συγκροτεί ένα επιτελεστικό περιβάλλον, στο οποίο το νόημα παράγεται μέσα από τη συνεχή διαμεσολάβηση διαφορετικών τρόπων αναπαράστασης. Παράλληλα, αναδεικνύεται η συμβολή της παιγνιοποιημένης γλωσσικής διδασκαλίας σε πολυγλωσσικά μαθησιακά περιβάλλοντα, καθώς και η μάθηση ως επιτελεστική διαδικασία, όπου το νόημα διαμορφώνεται μέσα από συνεχή αλληλεπίδραση και διαμεσολάβηση πολλαπλών σημειωτικών πόρων.

Film in education

'CinePositive' (CINE+): Ο κινηματογράφος ως επιτελεστική και ενσώματη πρακτική για μια θετική, συμπεριληπτική και φοιτητοκεντρική εκπαίδευση

Χ. Ρούμπου[1], Κ. Μάγος[2], Χ. Τέλιου[3], Μ.-Ε. Μοσχοπούλου[3]
[1] Συμβασιούχος Διδάσκουσα, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας | [2] Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας | [3] Προπτυχιακή φοιτήτρια Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Η εισήγηση βασίζεται σε εν εξελίξει μεταδιδακτορική έρευνα, που μελετά τον κινηματογράφο ως επιτελεστική πρακτική για την ανάπτυξη, τη συγκρότηση και την προώθηση μιας θετικής, συμπεριληπτικής και φοιτητοκεντρικής εκπαίδευσης, και για την κοινωνική αλλαγή. Μέσα από εργαστήρια με φοιτητές/τριες και αποφοίτους προσχολικής εκπαίδευσης, η κινηματογραφική διαδικασία – από την προβολή έως και τον αναστοχασμό – προσεγγίζεται ως μια πολυτροπική σημειωτική συναρμογή και αξιοποιείται ως εργαλείο παρέμβασης που μετασχηματίζει την ταυτότητα του υποκειμένου, προάγει τη συμπερίληψη και ενισχύει την ατομική και συλλογική ευημερία. Κεντρικό σημείο αναφοράς αποτελεί η κινηματογραφοθεραπεία (μοντέλο Wolz), η οποία τοποθετεί στο επίκεντρο την υποκειμενική εμπειρία του ατόμου και μετατρέπει τις ενσώματες και σωματικές αποκρίσεις των φοιτητών/τριών – προϊόντα ταυτίσεων και προβολών – από παθητική πρόσληψη σε ενεργό συνειδητή ερμηνεία (conscious awareness). Παράλληλα, το μοντέλο PERMAH (Seligman), πλαισιώνει τη θετική εκπαίδευση και τοποθετεί τον φοιτητή/τη φοιτήτρια στο επίκεντρο ως ενεργό υποκείμενο που «επιτελεί» την αλλαγή. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο μετασίνεμα (metacinema), ως εργαλείο αποδόμησης της «φυσικοποιημένης» κοινωνικής πραγματικότητας, (προ)καλώντας τους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς να αποκωδικοποιήσουν τους μηχανισμούς των στερεοτύπων και του αποκλεισμού και να επανακωδικοποιήσουν τυχόν προβληματικές αντιλήψεις και παραδοχές, καθώς μεταβαίνουν από την καταδήλωση των κινηματογραφικών σημείων (την κυριολεκτική αφήγηση) στη συμπαραδήλωση βιωματικών νοημάτων που αφορούν τη συμπερίληψη και την ευημερία. Η τελετουργία της κινηματογραφικής θέασης (ψηφιακή προβολή-σωματική παρουσία-σκοτάδι-κοινή εμπειρία) μετατρέπει την προβολή σε μια ενσώματη, βιωματική διαδικασία και εμπειρία, σε μια συλλογική επιτελεστική πράξη, εντός ενός «ασφαλούς χώρου» (“safe space”). Οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες συμμετέχουν ενεργά, σωματικά και συναισθηματικά, προσλαμβάνουν, «προβάλλουν», ταυτίζονται και «επιτελούν» τη συμπερίληψη μέσω της αλληλεπίδρασης. Εν τέλει, αναπτύσσουν μετα-επιτελεστικές δεξιότητες, αναστοχαζόμενοι/ες την ταυτότητά τους, τη συμπεριφορά, τις στάσεις τους, και τον ρόλο τους ως εκπαιδευτικοί, μετασχηματίζοντας τα συμβολικά συστήματα μέσα από τα οποία νοηματοδοτούν την παιδαγωγική πράξη.

Η μετάβαση από την κινηματογραφική οθόνη στην διδακτική πράξη: Η επιτέλεση των ρόλων και του εκπαιδευτικού και του μαθητή στις ταινίες του παλαιού και του νέου ελληνικού κινηματογράφου

Ιωάννης Φλώρος
Υποψήφιος διδάκτορας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η σύγχρονη εποχή χαρακτηρίζεται από ταχύτατες μεταβολές σε όλα τα πεδία της καθημερινής ζωής. Οι αλλαγές αυτές οφείλονται, μεταξύ των άλλων, στην διαρκώς αυξανόμενη τεχνολογική ανάπτυξη, η οποία και διαμορφώνει αντιστοίχως τις πρακτικές και τις προσλαμβάνουσες των νέων. Τα τεχνολογικά μέσα αναπόφευκτα συντελούν στην μαζική μετάδοση της δημοφιλούς κουλτούρας.

Στους κόλπους της εκπαίδευσης, κατά συνέπεια, αναπτύσσεται εκτενής διάλογος για την ένταξη των κειμένων δημοφιλούς κουλτούρας στην εκπαιδευτική διαδικασία, προκειμένου για τον εκσυγχρονισμό της τελευταίας. Τα κείμενα δημοφιλούς κουλτούρας χαρακτηρίζονται από αυξημένη δημοτικότητα. Η δημοτικότητά τους οφείλεται, μεταξύ των άλλων, στους μύθους που τα τελευταία απηχούν. Τα σημειωτικά συστήματα συνεργούν στην αληθοφανή περιγραφική αποτύπωση μιας πραγματικότητας με εμφανώς τονισμένες τις πτυχές της. Αυτό καθίσταται σαφές στις κινηματογραφικές ταινίες και, μάλιστα, στο είδος της κωμωδίας. Οι μύθοι εκεί τείνουν να προβάλλουν απροσχημάτιστα σε ένα πλαστό κωμικό σενάριο, όπου η αναλογία μεταξύ της μορφής και της έννοιας εξυπηρετεί στην ανάδυση του κωμικού στοιχείου κατά την σύγκρουση πραγματικών ιδεολογικών συστημάτων ευρείας κοινωνικής αναγνώρισης. Η επικείμενη μελέτη πρόκειται, σε πρώτο στάδιο, να εστιάσει στην επιτέλεση των ρόλων του εκπαιδευτικού και του μαθητή κατά την ανάλυση των κωδίκων που αμφότεροι αξιοποιούν. Το είδος της κωμωδίας επιλέχθηκε, καθώς αναμένεται να τονίζει τις μεταξύ τους διαφορές με κωμικούς όρους, αναδεικνύοντας την πιθανή διαφορά κουλτούρας που διακρίνει τις δύο πλευρές. Ο απώτερος σκοπός της ανάλυσης είναι ο εντοπισμός κοινών μοτίβων για την μετάβαση από το πρώτο επίπεδο της γλώσσας, στο μεταγλωσσικό επίπεδο του μύθου. Στο δεύτερο στάδιο της παρουσίασης θα επιχειρηθεί μια διδακτική πρόταση αξιοποίησης της προηγούμενης ανάλυσης. Με αυτόν τον τρόπο, προτείνεται η εφαρμογή της σημειωτικής στην δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού για το μάθημα της Γλώσσας. Στην κατεύθυνση αυτή, πρόκειται να μελετηθούν οι οδηγίες του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού προς τους εκπαιδευτικούς σε σχέση με την διδασκαλία του διδακτικού αντικειμένου της Γλώσσας για την δόμηση ενός ρεαλιστικού και επίκαιρου εκπαιδευτικού σεναρίου.

Κινηματογραφικά κείμενα, επιτέλεση και νοηματοδότηση: Η διαπολιτισμική τάξη ως σημειωτικό περιβάλλον

Δήμητρα Θλιβερού[1], Ειρήνη Σηφάκη[2]
[1] Υποψήφια διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας | [2] Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Η εισήγηση εξετάζει τον κινηματογράφο ως επιτελεστική πρακτική μάθησης στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, μετατοπίζοντας το ενδιαφέρον από την αναπαράσταση στην ενεργό νοηματοδότηση. Υιοθετώντας ένα σημειωτικό (Kress & van Leeuwen, 2006) και ταυτόχρονα επιτελεστικό θεωρητικό πρίσμα (Butler, 1990), η τάξη προσεγγίζεται ως σημειωτικό περιβάλλον στο οποίο η κινηματογραφική εμπειρία λειτουργεί ως τελετουργία νοηματοδότησης, δηλαδή ως επιτελεστική διαδικασία μέσα από την οποία οι μαθητές, μέσω της εμπλοκής τους με το κείμενο, συγκροτούν και μετασχηματίζουν ενεργά το νόημα. Στον πυρήνα της προτεινόμενης μεθοδολογίας τίθεται η ανάλυση τεσσάρων επιλεγμένων κινηματογραφικών αποσπασμάτων από τις ταινίες *Amira* (Mohamed Diab, Αίγυπτος/Ιορδανία, 2021), *Return to Seoul* (Davy Chou, Γαλλία/Νότια Κορέα, 2022), *Golden Dream* (Diego Quemada-Díez, Μεξικό/ΗΠΑ, 2013) και *Wadjda* (Haifaa al-Mansour, Σαουδική Αραβία, 2012). Η επιλογή τους βασίζεται αφενός στη σημειωτική πυκνότητα των σκηνών τους (οπτική σύνθεση, βλέμμα, αφηγηματική οργάνωση), αφετέρου στη δυνατότητά τους να αναδείξουν διαφορετικές όψεις της διαπολιτισμικής εμπειρίας: τη συγκρότηση ταυτότητας σε συνθήκες πολιτικής και οικογενειακής σύγκρουσης, τη διαπραγμάτευση του ανήκειν και της πολιτισμικής μνήμης, την εμπειρία της μετανάστευσης και της μετακίνησης, καθώς και τις έμφυλες και κοινωνικές διαστάσεις της ετερότητας. Η προτεινόμενη προσέγγιση αναπτύσσεται σε δύο φάσεις. Στην πρώτη, η σημειωτική ανάλυση (Kress & van Leeuwen, 2006) λειτουργεί ως εργαλείο της εκπαιδευτικού για τον σχεδιασμό καθοδηγούμενων δραστηριοτήτων παρατήρησης και ερμηνείας. Στη δεύτερη, οι μαθητές εμπλέκονται σε επιτελεστικές δραστηριότητες – role playing, δημιουργική γραφή, ανασύνθεση σκηνών από διαφορετικές οπτικές – που λειτουργούν ως πράξεις ανασημασιοδότησης

(Butler, 1990). Μέσα από την εμπλοκή με το κινηματογραφικό κείμενο – σημειωτικά επεξεργασμένο και ενταγμένο σε κατάλληλα σημασιοδοτικά πλαίσια, οι μαθητές δεν αποκωδικοποιούν αλλά μετασχηματίζουν ενεργά το νόημα. Συμπερασματικά, η κινηματογραφική εμπειρία νοείται ως μαθησιακή τελετουργία, δηλαδή ως μετασχηματιστική πρακτική (restored behavior) (Schechner, 2006). Υπό αυτή την οπτική, η τάξη συγκροτείται ως πεδίο επιτελεστικής παραγωγής νοήματος, όπου ο κινηματογράφος δεν λειτουργεί ως μέσο αναπαράστασης, αλλά ως τόπος μέσα στον οποίο τα σημειωτικά σχήματα ενεργοποιούνται και μετασχηματίζονται μέσω της συμμετοχής των μαθητών.

Remediations

Stirring the pot: Adding performance to a structured context

Anna Navrotskaya
Associate Professor, Hillsdale College, USA

In the spring of 2024, my students of an upper-level French class and I worked with Patrice Pavis on adaptation of a non-dramatic text (two chapters from his novel) to stage. This work was comprised of several steps: translation (from French into English), theatrical adaptation, and performance. While our main interest at the time was adaptation, my main focus here is theatrical performance as part of an educational process that traditionally does not include that component. It offers the possibility to analyze what happens when the element of unpredictability is added to a setting perceived as predictable. In my analysis, I rely on several concepts from Yuri Lotman's semiotic theory of culture: semiosphere and semiotic languages comprising it; boundary functioning as a filter and possible/ impossible translations among sub-semiospheres. Creation of meaning (its generation, perception, and interpretation) within a semiosphere is more codified in its center, with new codes being produced on the periphery. Lotman sees art in general and performance specifically as a liminal space within culture that is relatively free from prescribed behavior. As such, it allows for new codes and modes of perception to be generated. Clearly, the teacher-student interaction is performative in nature, even in a hybrid or digital setting, with its codes of communication and behavior. It is, however, a structured, organized event that produces meaning in a predictable way and declares this generation of meaning its primary goal. As such, it has been a logical research domain for semiotics. When a new element is introduced (in our case, translation and interpretation of the translated text not as a goal but as a tool, leading to a stage performance), a new perception of the whole process for all those involved becomes necessary. It is a collective creation that can be seen as "direct theatre" (Richard Schechner's term) allowing for improvisation and development of new codes. Adding performance to the usual, more traditional, set of activities (working with texts) unavoidably changes the set of codes and meaning creation relationships. From a familiar set of expected interactions (student-student, student-teacher, reader-text, text-translation, text-adaptation), the participants are moved into an unfamiliar one (none of the students were doing or studying theatre), where they had to create a new set (text-performance, actor-actor, actor-spectator). The new context modifies perception (from classifying recognized sets of signs to creating a new set), forcing the participants to prioritize what Yuri Lotman called our mythical type of perceiving reality (creating new categories rather than recognizing preexisting ones). The performative event (our workshop) is moved from one sub-semiosphere (acquisition of knowledge, highly structured with a predictable outcome) to another (performance, less structured with an unpredictable outcome). In Lotman's view, there are translatable and untranslatable languages within a semiosphere that come into play when the

boundary between sub-semiospheres is porous. In our case, there are several levels of translation taking place at this boundary to be considered: language (text, French into English), adaptation (non-dramatic text into dramatic), interpretation (text analysis into staging), production of meaning (from passive, meaning to be acquired – to active, meaning to be generated), code perception (from familiar, text analysis – to unfamiliar, performance). Lotman's concept of semiosphere and its languages is helpful in theorizing the "performative turn" in semiotics. My observations and the students' commentaries during and following our adaptation workshop offer a relevant case study.

Φωνή, αφήγηση και επιτέλεση: Αφηγηματολογική και υπολογιστική μελέτη των Between the Acts και The Waves της Virginia Woolf στο ραδιόφωνο του BBC

Περσεφόνη Κουτσομητροπούλου, Γεώργιος Χατζησταμάτης-Βολονάκης
MSc, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η εισήγηση προσεγγίζει την αφηγηματική λειτουργία της φωνής και των ήχων στο πλαίσιο της προσαρμογής σε ραδιοφωνικά δράματα δύο λογοτεχνικών έργων της βρετανίδας συγγραφέα του μοντερνισμού, Virginia Woolf. Αναλύονται ηχητικά και αφηγηματολογικά σχετικά με το σημειακό στοιχείο της φωνής τα έργα *Between the Acts* (BBC Radio 3, 1980) και *The Waves* (BBC Radio 4, 2007), από τη σκοπιά της σύγχρονης αφηγηματολογίας σχετικά με την λειτουργία των ραδιοφωνικών σημειακών συστημάτων. Παράλληλα, τα φαινόμενα αυτά τίθενται υπό την εξέταση υπολογιστικών μεθόδων καταγραφής των σκηνικά παρόντων χαρακτήρων και των αλληλεπιδράσεών τους, αποσκοπώντας σε μια σύνθετη προσομοίωση της χρονικής τους συνέχειας. Στη σύγκριση του διαλογικού και πολυπρόσωπου *Between the Acts* με το ποιητικό και μονολογικό *The Waves* παρατηρούμε πώς οι κώδικες του «τυφλού» ραδιοφώνου, δημιουργούν έργα που με τους ήχους, τις μουσικές, τις φωνές και τις λέξεις «γεμάτες από ηχώ, αναμνήσεις και συνειρμούς», μπορούν να διεγείρουν και να αφυπνίσουν την φαντασία των ακροατών.

Η εμβύθιση και το Θέατρο του Παραλόγου: Μια σημειωτική και ψυχαναλυτική προσέγγιση της αναμεσοποίησης του Not I (Samuel Beckett) σε κινηματογραφικά και VR περιβάλλοντα

Καλλιόπη Πούλιου
Υποψήφια διδάκτορας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η παρούσα πρόταση εξετάζει τη μετάβαση από τη στατική αναπαράσταση στην «επιτελεστική σημασιοδότηση» μέσω της αναμεσοποίησης (remediation) του μονόπρακτου *Not I* του Samuel Beckett. Στο πλαίσιο της μετα-ψηφιακής συνθήκης, η έρευνα συγκρίνει την τοποθέτηση του υποκειμένου σε δύο διακριτά μιντιακά περιβάλλοντα: μια πειραματική ταινία μικρού μήκους και μια εμβυθιστική εφαρμογή εικονικής πραγματικότητας (VR). Αντλώντας από την κινηματογραφική ψυχαναλυτική σημειωτική (Metz, Baudry, Oudart) και τη λακανική θεωρία του «σταδίου του καθρέφτη», η μελέτη αναλύει πώς η απομόνωση του Στόματος ως «φαντασιακού σημαίνοντος» και η σκόπιμη ασυγχρονία ήχου-εικόνας (glitch) αποδομούν την πρωτογενή ταύτιση του θεατή. Ενώ η κινηματογραφική εκδοχή διατηρεί την ηδονοβλεπτική απόσταση, η VR διαδραστική εμπειρία επιβάλλει μια βίαιη ενσώματη ταύτιση, μετατρέποντας τον χρήστη από παρατηρητή σε πάσχον όργανο εκφοράς λόγου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην άρνηση της «συρραφής» (suture), όπου η τεχνολογική αστάθεια και το «ιδιοδεκτικό σφάλμα» (proprioceptive glitch) λειτουργούν ως

σημειωτικές τροπικότητες που αναδεικνύουν το μπεκετικό τραύμα. Η πρόταση συμπληρώνεται από τα προκαταρκτικά ευρήματα έρευνας πεδίου σε δομές προσφύγων, διερευνώντας πώς υποκείμενα σε κατάσταση οντολογικού ξεριζωμού προσλαμβάνουν την «αφωνία» και τον κατακερματισμό του σώματος (corps morcelé). Στόχος είναι να καταδειχθεί ότι η μετα-ψηφιακή αισθητική της κατάρρευσης (System Crash) δεν αποτελεί τεχνική ατέλεια, αλλά το κατεξοχήν σημειωτικό εργαλείο για την επιτέλεση του «νοήματος εν κινήσει» και την αποκάλυψη της υπαρξιακής αγωνίας του Beckett στον 21ο αιώνα.

'Η μικρή μας πόλη' του Thornton Wilder και 'Το τέλος της μικρής μας πόλης' του Δημήτρη Χατζή: Από το δραματικό πρόσωπο του Διευθυντή Σκηνής στον μυθοπλαστικό αφηγητή

Θανάσης Κούγκουλος
Επίκουρος Καθηγητής, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Όλα τα διηγήματα της συλλογής *Το τέλος της μικρής μας πόλης* (1963) του Δημήτρη Χατζή συνθέτουν μία αφηγηματική ενότητα χώρου και χρόνου, καθώς διαδραματίζονται στην ίδια μικρή πόλη, στην ίδια περίπου εποχή και επιπλέον ορισμένοι χαρακτήρες επανέρχονται συχνά σε διάφορα διηγήματα. Όλα συνδέονται ευθέως με την Ήπειρο, αν και η πόλη στην οποία εκτυλίσσονται δεν δηλώνεται ρητώς. Όπως είναι γνωστό, ο τίτλος *Το τέλος της μικρής μας πόλης* παραπέμπει στο διάσημο θεατρικό έργο *Our Town* (1938) του Αμερικανού Thornton Wilder που αποδίδεται στα ελληνικά ως *Η μικρή μας πόλη*. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η συνομιλία του Χατζή με την θεατρική επιτέλεση, παρότι δεν έχει μελετηθεί συστηματικά. Η ειρωνική έναρξη του πέμπτου διηγήματος της συλλογής του Χατζή «Ο ντέτεκτιβ» δεν αφήνει περιθώρια αμφισβήτησης για την εμπρόθετη συνάρτηση των διηγημάτων με το θεατρικό έργο: «Και το δίκιο το 'χετε βέβαια εσείς, πέρα για πέρα, κύριε Θόρντον Γουάιλντερ. Τι ωραία που την επαραστήσατε εσείς τη ζωή γενικώς της μικρής πολιτείας σε κείνη την ξακουσμένη σας τη Μικρή μας πόλη. Τη διαβάσαμε και την είδαμε και μεις στο θέατρο στην Ελλάδα […]». Αν λάβουμε τοις μετρητοίς την ομολογία του αφηγητή, εύλογα μπορούμε να υποθέσουμε πως η παράσταση που θα είχε τη δυνατότητα να δει ο καλυπτόμενος πίσω από τον πρωτοπρόσωπο αφηγητή συγγραφέας είναι το πρώτο ανέβασμα του έργου στην ελληνική σκηνή από το θίασο της Κατερίνας (δηλαδή της Κατερίνας Ανδρεάδη) στην Αθήνα το 1945, από τις 23 Φεβρουαρίου έως τις 6 Μαρτίου, στο θέατρο Κεντρικόν, σε σκηνοθεσία Ντίνου Γιαννοπούλου και μετάφραση Μαρίας Καρμά, όπου την Έμιλυ Γουέμπ υποδύεται η Μελίνα Μερκούρη. Στην ανακοίνωσή μας μελετούμε τον μετασχηματισμό του δραματικού προσώπου του Διευθυντή Σκηνής του Thornton Wilder στον χρονικογράφο-αφηγητή του *Τέλους της μικρής μας πόλης* του Χατζή, ο οποίος όπως και ο Διευθυντής Σκηνής μοιράζεται την ιδιότητα του εκτός χρονικών περιορισμών συμπολίτη των δρώντων προσώπων. Ο αφηγητής του Χατζή, όπως και ο Διευθυντής Σκηνής του Wilder, αναλαμβάνει καταλυτικό ρόλο στο μοντέλο δράσης των αλληλένδετων διηγημάτων καθώς, σύμφωνα με τη σημειωτική ορολογία του A. J. Greimas, λειτουργεί ως συμπαραστάτης που διευκολύνει την επικοινωνία.

The performance of space

De/reterritorializing a landmark as a protest symbol in the protest semiotic landscape of Exarchia Square

Stella Bratimou
Postdoctoral Researcher, University of Thessaly

This paper examines the protest semiotic landscape of Exarchia Square, addressing it as a semiotic assemblage that involves the interplay of bodies, space, materialities and senses (Pennycook, 2019; 2024) as a contested process that shapes public space and regulates who and on what terms can participate in its construction. Specifically, plans to construct a metro station on Exarchia Square have provoked the criticism and protests of activist and inhabitants' groups, who relate them with the gentrification and touristification of the neighbourhood and the destruction of its only public square. Nevertheless, public authorities have ignored these reactions and since August 2022 the square has been turned into a construction site, constantly guarded by police forces. In this context, the current study focuses on the semiotic itinerary of the iconic landmark of the Square, viz. the lamp post with the three cupids, that has been physically removed from the Square after its enclosure but has re-appeared as a sign in the protest semiotic landscape. A data set (posters, graffiti, stickers, material objects, and embodied protest performances) generated through ethnographic fieldwork is analyzed applying geosemiotics (Scollon & Scollon, 2003), to explore the trajectory of the lamp post from a landmark to a protest symbol. This process involves the appropriation of the three cupids lamp post, its deterritorialization from physical space, and its respective transformation from an immobile materiality to a mobile sign employed in protest performances, and a mobile symbol of the Square and the struggle to save it. Therefore, the lamp post is reterritorialized in the protest semiotic landscape through resemiotization practices (Iedema, 2003), contesting the destruction of Exarchia Square and weaving in the cityscape counter-voices that articulate the future of public space, as an assemblage of desire, passion, and the love of freedom.

Χάρτες και διαδρομές στην Αθήνα ως επιτελέσεις κρίσεων

Ελένη Τζουμάκα
Συμβασιούχος διδάσκουσα, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Στον χώρο της σημειωτικής είναι οικεία η προσέγγιση της πόλης ως κειμένου στο έργο των Barthes, Eco, Ledrut, Gottdiener, Λαγόπουλου και άλλων. Τα αστικά σημαινόμενα επιδέχονται πολλαπλές αναγνώσεις και ανασημασιοδοτήσεις στην πορεία του χρόνου, τόσο στο δηλωτικό όσο και στο συνδηλωτικό επίπεδο και είναι μάλλον οι αναγνώστες/ χρήστες που μετατρέπουν την πόλη σε κείμενο μέσω της αστικής εμπειρίας. Κατ' αντιστοιχία με την επιτελεστικότητα ορισμένων εκφορών της γλώσσας (Austin), οι πρακτικές του χώρου είναι επίσης επιτελεστικές (Debord, De Certeau). Οι διαδοχικές κρίσεις από το 2008 και εξής άφησαν το αποτύπωμά τους στον αστικό χώρο και στην κοινωνία της Αθήνας. Τα καμένα κτίρια, τα κλειστά μαγαζιά, τα ξηλωμένα πεζοδρόμια και μάρμαρα, τα γκράφιτι διαμαρτυρίας, οι άστεγοι και οι ρακοσυλλέκτες, τα νοικοκυριά χωρίς ρεύμα και θέρμανση είναι κομμάτια της εικονογραφίας και του ανεξίτηλου βιώματος της κρίσης. Παράλληλα, η προσφυγική κρίση σηματοδοτείται από τους πρόχειρους προσφυγικούς καταυλισμούς στον δημόσιο χώρο και τις καταλήψεις εγκαταλελειμμένων κτιρίων, ενώ σήμερα τα κενά και αδιάθετα ακίνητα δημιουργούν μία αντίστιξη με την έλλειψη προσιτής στέγης για μεγάλο ποσοστό του

αθηναϊκού πληθυσμού. Αντλώντας εργαλεία από διαφορετικές παραδόσεις της σημειωτικής, παλαιότερες και νεότερες, αλλά και από το ευρύτερο πεδίο της πολιτισμικής θεωρίας, θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε την επιτελεστικότητα χαρτών και διαδρομών που σχετίζονται με τις διαδοχικές κρίσεις της πρωτεύουσας. Θα χρησιμοποιηθούν κυρίως αναρτήσεις από το Διαδίκτυο και άλλα ψηφιακά κείμενα. Ενδεικτικά παραδείγματα: προτεινόμενες διαδρομές που διαφημίζονται σε ταξιδιωτικούς οδηγούς ή blogs και επιτελούν/αναπαράγουν/εμπορευματοποιούν στην Αθήνα του σήμερα την οικονομική και προσφυγική κρίση της προηγούμενης δεκαετίας και κυρίως την ανυπότακτη επαναστατική πλευρά της πόλης· ψυχαγωγικά παιχνίδια με θέμα την επίλυση προβλημάτων της πόλης και των κατοίκων της· καλλιτεχνικά έργα που προσφέρουν μία εναλλακτική επιτελεστική χαρτογράφηση της Αθήνας των κρίσεων· δράσεις συλλογικής χαρτογράφησης και διεκδίκησης κενών κτιρίων για την αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος της Αθήνας.

Από τη χαρτογραφία στην χορογραφία: επιτελεστικές παρηχήσεις, πρακτικές βολταρίσματος και διαμεσικότητα στην έκθεση 'they returned regularly, each time for more'

Αναστάσιος Κουκουτάς
Ανεξάρτητος ερευνητής, συγγραφέας, δραματολόγος

Μπορεί η διευρυμένη χορογραφία να προταθεί ως τρόπος δημιουργικής επαναπροσέγγισης της χαρτογραφίας; Στην πολυμεσική έκθεση "they returned regularly, each time for more" (από το χορογραφικό δίδυμο arisandmartha σε συνεργασία με τον δραματουργό Αναστάσιο Κουκουτά, τον μουσικό Jeph Vanger και την περφόρμερ Χριστίνα Καραγιάννη) επιχειρήσαμε να ανασυστήσουμε την εδαφική εμπειρία του νταμαριού Ψυχικού-Γαλατσίου μέσα από ηχητικές εγγραφές, επιτελεστικές παρηχήσεις και πρακτικές βολταρίσματος (σκοπίμως επιλέγεται η έννοια του βολταρίσματος και όχι της περιπλάνησης γιατί επιχειρούμε συνδέσεις με την έννοια της βολταρολογίας/strollology του Λούσιους Μπούρκχαρτ). Η συγκεκριμένη έκθεση, απόρροια της καλλιτεχνικής έρευνας IN-QUARRY, η οποία πραγματοποιήθηκε εν μέσω Covid (2021), έφερε στο προσκήνιο ζητήματα ενεργοποίησης του δημόσιου χώρου, σε μια στιγμή που οι καθημερινές πρακτικές, όπως το περπάτημα και η φυσική άσκηση σε πάρκα, άλση και χώρους πράσινου υπήρξαν εξαιρετικά δημοφιλείς. Εν προκειμένω, το αθηναϊκό τοπίο «διαβάστηκε» ποιητικά, σαν μια εδαφική πράξη συν-οδοιπορίας, στην οποία η ανθρώπινη εμπειρία τέμνεται και διανθίζεται με στοιχεία του φανταστικού (sci-fi), με ενσώματες πρακτικές εμβύθισης και χωρικού προσανατολισμού, με την αισθητηριακή πολυσημία της εμπειρίας του βαδίσματος καθώς και με εργαλεία διευρυμένης χορογραφίας. Εάν μάλιστα θεωρήσουμε την χορογραφία ως το κατεξοχήν σύστημα εγγραφής του σώματος στον (σκηνικό ή δημόσιο) χώρο, λαμβάνοντας υπόψη ρυθμικές/ηχητικές παραμέτρους, καλλιτεχνικές μεθόδους δράσης (π.χ. scores) και ενσώματης παρατήρησης, τότε καλούμαστε να αναθεωρήσουμε το χαρτογραφικό βλέμμα, να το απεγκλωβίσουμε από εκείνο το προνομιούχο οπτικο-χωρικό καθεστώς που παράγει, ιεραρχεί και διαχωρίζει εδαφικές επικράτειες. Μπορούμε επομένως να επανεξετάσουμε κριτικά την άποψη που υπαγορεύει πως η επιτελεστική δράση εγχάραξης μιας γραμμής στον χάρτη «προβλέπει πολύ περισσότερο απ' ότι αντικατοπτρίζει την αυτοκρατορία»; Ποιους τρόπους έχουμε στη διάθεσή μας ώστε να επανα-προσανατολιστούμε σε χαρτο-πρακτικές που φανερώνουν αντί να συγκαλύπτουν αυτό που οι χάρτες συχνά και μονοσήμαντα αναπαριστούν; Και τέλος, μπορούν οι βιωματικοί χάρτες, υπό την παραπάνω πρόθεση, να θεωρηθούν σαν σωματοποιημένα, χωρικά αρχεία ατομικής και συλλογικής κατοίκησης;

Audio walks, mediation and kinaesthetic narratives

Nikos Bubaris
Associate Professor, University of the Aegean

This presentation explores how embodied action initiates and synchronizes the signifying relations among humans, digital media, and the environment, taking audio walks as its central case. Audio walks stage how audio technologies – headphones, loudspeakers, playback devices, sensors, software, networks, among others – mediate our relation to the environment when walking and listening are coupled as a single practice. The first part of the presentation turns to the 'relational ontology' perspective of postphenomenology to map the structures and directions through which the 'human', 'technology', and the 'world' are brought into relation. This perspective clarifies the constitutive role that media technologies play in producing hybrid agents, which I trace across various genres of audio walks. Yet postphenomenology also reaches its limits here: it leaves underdeveloped the multiplicity of technical operations at work, the distribution of agency and intentionality among environmental agents, and the ways these relations unfold across place and time. To address these gaps, I propose the concept of kinaesthetic narratives. The second part develops this concept, framing kinaesthetic narratives as practices of performing mediations. In audio walks – and in locative mixed-reality media more broadly – kinaesthesia operates as a mode of generating narrative through sequences of events anchored in specific times and places. Drawing on social semiotics, media studies, and performance theory, I work through specific audio walk projects and sketches to show how these sequences become meaningful experiences. Kinaesthesia functions as an extended intersensory condition – a state in which senses, thoughts, discourses, technologies, environmental elements, and other agents enter into synergy through bodily movement.

Performing the Self

Η συγχώρηση ως επιτελεστικός λόγος: Σημειωτική και ποιμαντικο-ψυχολογική προσέγγιση του μυστηρίου της εξομολόγησης

Χριστόφορος Χρόνης
Επίκουρος Καθηγητής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Κληρικός

Η παρούσα ανακοίνωση προσεγγίζει το μυστήριο της ιεράς εξομολόγησης ως επιτελεστικό και σημειωτικό γεγονός, εντάσσοντας την ανάλυση στις συγκεκριμένες συνθήκες των μετα-ψηφιακών κουλτούρων. Σε πολιτισμικά πλαίσια όπου η ψηφιακή διαμεσολάβηση έχει αποδομήσει συστηματικά την ενσώματη συνπαρουσία και αναδιαμορφώσει τις επικοινωνιακές πρακτικές, το ορθόδοξο μυστήριο της εξομολόγησης λειτουργεί ως παραδειγματικό αντι-παράδειγμα: μία πρόσωπο-με-πρόσωπο επιτελεστική συνάντηση, στην οποία η πραγμάτωση της συγχώρησης εξαρτάται από σημειωτικούς πόρους, ενσώματη παρουσία, τελετουργική χειρονομία, φωνή, σιωπή, χωρικό πλαίσιο, τους οποίους η ψηφιακή επικοινωνία αδυνατεί δομικά να αναπαράξει. Η μετα-ψηφιακή αυτή πλαισίωση δεν αντιμετωπίζει την εξομολόγηση ως ιστορικό αναχρονισμό, αλλά ως αναλυτικά παραγωγική περίπτωση για τη διερεύνηση των συνθηκών επιτελεστικής παραγωγής νοήματος στη σύγχρονη κουλτούρα. Η μεθοδολογία θεμελιώνεται στην κοινωνική σημειωτική, με αξιοποίηση της πολυτροπικής ανάλυσης λόγου (Kress & van Leeuwen), για να εξεταστεί η εξομολογητική συνάντηση ως δομημένο πολυτροπικό γεγονός. Το σώμα πηγών αποτελείται από τα λειτουργικά κείμενα και την κανονική τελετουργική δομή του μυστηρίου. Η ανάλυση εφαρμόζει τη

σημειωτική έννοια των τρόπων σημείωσης (modal resources), προκειμένου να ανιχνεύσει πώς ο λόγος, η σιωπή, η σωματική εγγύτητα και τα λειτουργικά αντικείμενα λειτουργούν ως διακριτοί τρόποι σημείωσης που συγκροτούν από κοινού την επιτελεστική ισχύ του μυστηρίου. Η συγχωρητική ευχή εξετάζεται ως επιτελεστική εκφορά στο πλαίσιο της θεωρίας των ομιλιακών πράξεων (Austin · Searle), με ιδιαίτερη έμφαση στις συνθήκες ευστοχίας – εξουσία, σχεσιακή τοποθέτηση, τελετουργικό πλαίσιο – που διέπουν τη μετασχηματιστική της δύναμη. Η ανάλυση παράγει τρεις κατηγορίες ευρημάτων: (α) την ανίχνευση των συγκεκριμένων σημειωτικών μηχανισμών μέσω των οποίων η συγχωρητική ευχή επιφέρει μεταβολή στην υπαρξιακή και εκκλησιαστική κατάσταση του εξομολογουμένου, (β) την ανάδειξη της ενσώματης συνπαρουσίας ως συστατικής σημειωτικής συνθήκης και όχι απλώς περιβαλλοντολογικής παραμέτρου της τελετουργικής δομής, και (γ) τις ποιμαντικο-ψυχολογικές συνεπαγωγές αυτής της σημειωτικής διάρθρωσης για την κατανόηση της εξομολόγησης ως διαδικασίας ανασυγκρότησης ταυτότητας και σχεσιακής επανασύνδεσης. Η ανακοίνωση συμβάλλει στον σύγχρονο διάλογο σημειωτικής και performance studies, αναδεικνύοντας την ιερά εξομολόγηση ως παραδειγματική μορφή ενσώματης επιτελεστικής παραγωγής νοήματος που φωτίζει και προκαλεί τις κυρίαρχες παραδοχές για την επικοινωνία και την παρουσία στις μετα-ψηφιακές κουλτούρες. Προτείνει επίσης ότι η ποιμαντική πράξη μπορεί να γίνει κατανοητή ως σημειωτική και επιτελεστική διαδικασία υπαρξιακής μεταμόρφωσης, διευρύνοντας τον διεπιστημονικό διάλογο μεταξύ θεολογίας, σημειωτικής και μελέτης της επιτελεστικότητας.

Holy fools as performers: The example of Symeon

Marios Chatziprokopiou
Assistant Professor, University of Thessaly

The lives of the "holy fools" (διὰ Χριστὸν σαλοί) – eccentric saints who feign outward signs of madness, concealing their true nature while at times openly provoking authorities – have become an object of growing scholarly interest, mainly in fields such as theology, philology, and cultural history. Studies of these singular saints from the perspective of performance theory, however, remain scarce. Proposing a performative rereading of these texts, my paper focuses on the *Life of Symeon of Emesa*, written by Leontius of Neapolis in the seventh century CE. Symeon, said to have been born in present-day Syria in the first half of the sixth century, withdraws to the desert at a young age with his companion John. After twenty-nine years of ascetic isolation, he returns alone to the city to "mock the world" in accordance with the will of Christ and "to save others," beyond his own salvation. Reading Symeon's *Life* as a fictional construction built on earlier holy-fool models, I situate it within an under-examined genealogy of performance in early Eastern Christianity, one typically excluded from Western-centered histories of the field. To do so, I ask: through which specific bodily and vocal techniques does Symeon stage his public scandal, against the counterpoint of his hidden sainthood? And what language does the author use to unravel this continuous oscillation between revelation and concealment? Drawing on Pavis's distinction between performer and actor, I argue that the subversive dynamic of Symeon – and of the holy fools more broadly – lies precisely at the threshold between acting and performance, theatrical representation and performance art. Symeon is a performer in the sense that he "speaks and acts in his own name," at times risking his own life; he is simultaneously an actor in the sense that he "plays the role of another," even a role of his own invention. This double status lets him enact the world's madness without succumbing to it: detached as an actor from the role he performs, he becomes its cold observer, and it is from this distance that he can perform his madness in all its excess. Being nothing, and precisely for that reason being everything (Diderot), the holy fool reaches a zero point of existence from which he can assume its most extreme forms.

Performing the self: Performing bodies in and on Antoinetta Angelidi's films

Rea Walldén
Assistant Professor, National and Kapodistrian University of Athens

This paper studies preforming bodies in the films and artworks of Antoinetta Angelidi, in their peculiar intermedial dialogues, focusing on their negotiation of bodily experience and gender construction, as well as the relation between author and work. Angelidi has been a pioneer of feminist and avant-garde cinema since the 1970s, and also a visual artist. The paper investigates the different ways in which performing bodies appear in her work, and argues for their centrality in a feminist, self-defining strategy. Firstly, in all her films, and most notably in TOPOS (1985), the image and kinesiology of the performing bodies develop an unusual idiom, foregrounding women's experiences and destabilising gendered roles. Secondly, the inscription of her own body in her films constitutes a feminist statement, starting already with IDÉES FIXES / DIES IRAE (1977). This leads us, thirdly, to her performances, and how they communicate with the medium of cinema: on the one hand, there are performances of hers that are used as first material for films, such as 121280 RITUAL (1980/2008, by A. Angelidi and R. Walldén) and OBSESSIVE HOURS AT THE TOPOS OF REALITY (2022, by R. Walldén); on the other, there are the performances she is doing lately inside the projection of her films. The paper uses a Hjelmslev-inspired semio-epistemology, as well as feminist film theory, in order to map the above-mentioned practices. Moreover, it uses Greimas-inspired semantics in order to locate isotopies and code articulations related to performance, body, gender, and the self. It aspires to offer a better understanding of the complexity of Angelidi's work, while also opening up a questioning of certain onto-epistemological distinctions, among which the distinction between production process and finished work.

Sergei Parajanov's life as a performance: playing with cultural values, with oneself, self-defense

Tigran Simyan[1], Naghash Martirosyan[2]
[1] Professor, Yerevan State University, Armenia | [2] Associate Professor, Yerevan State University, Armenia

In the report, the creativity and life-creating practices of the great Armenian director Sergei Parajanov (1924–1990) will be viewed through the prism of the game as a strategy of self-representation and cultural modeling of identity. The analysis is carried out on the modern (visual)semiotic metalanguage in three aspects: The Game of Death, Playing with Christian values, and A game with Soviet and Communist symbols, characters, and ideological codes. The empirical material is taken from real and "staged" visual materials by Sergey Parajanov and Yuri Mechitov. Visual texts, such as collages and photographs, will be analyzed in terms of archetypal oppositions, including center vs. periphery and right vs. left. left, top vs. bottom, foreground vs. second plan (Christo Kaftandzhiev), point of view (Boris Uspensky). Not only will the semantic level be revealed, but also the syntagmatic one, as well as the description of the "world of objects" in visual texts. When reconstructing and analyzing Sergei Parajanov's behavior, his photographs will be analyzed in the context of creating materials from his contemporaries' memories and of scientific research. When reconstructing and analyzing Sergei Parajanov's behavior, his photographs will be evaluated in the context of creating materials from his contemporaries' memories and of scientific research considered A. The Game of Death. We will imagine how Sergei Parajanov faked his own death. It would be analyzed by two visual texts, which were performed by Sergei Parajanov (a. S. Parajanov imitating his own funeral. March 1980.

Photograph by Zaven Sarkisyan, b. Photo by Yuri Mechitov), who imagined himself in the image of the deceased, and mourned himself, as well as how he turned the practices of farewell, funeral, and commemoration of loved ones into performative acts. B. Playing with Christian values. Sergei Parajanov's visual texts in the roles of God the Father (Photos by Yuri Mechitov), God the Christ (Sergei Parajanov asChrist. The 1960s), the Angel, as a Saint (Sergei Parajanov, Self-portrait, 1987), and Catholicos of All Armenians Vazgen I (1955–1994) will be analyzed, thereby allowing identification of the mechanisms of sacralization and desacralization of one's own artistic and living space. C. A game with Soviet and Communist symbols, characters, and ideological codes. In the report, we will analyze how Parajanov reinterpreted and ironically transformed communist values (the story "The Snowstorm", the collage "America through the eyes of Lenin", "In Memory of 26 Commissars", the mosaic "Yegishe Charents"). During the description, the authors of the report will analyze the original works in the same spirit as those of the photographer Sergei Parajanov and Yuri Mechitov, as Sergei Parajanov's figure is interpreted as Homo Ludens (Huizinga), for whom play was a fundamental mode of existence, self-description, and interaction with religious, cultural, and ideological systems.

Dance

Assembling the dispositif. Transindividuations of gestures in Jean-Marc Matos's F_AI_LLE

Valeria De Luca
Maître de conférences, Université de Limoges

In this presentation, we aim to develop further a theoretical and methodological proposal that we outlined in 2020 and revisited in 2025 for the semiotic understanding of aesthetic "objects" that involve the active participation of the audience. Building on the definition of a "practical situation" derived from the semiotics of practices (Fontanille 2008), we developed the concept of a performative situation to identify not only performances by dancers or artists, but also installations and any other dispositifs in which the "work" coincides with its action-oriented and processual dimension. This is what Umberto Eco once called "flow-practices" (1988). We identify two layers of dispositif operating at different levels of meaning production. While the aesthetic-dramaturgical dispositif appears indifferent to the specificities of the support – since the model must be transposable to both analog and digital contexts – what about the dimension of action when it is inhabited as much by bodies as by AI? This is the question posed by F_AI_LLE, a 2024 work by French choreographer Jean-Marc Matos. This work not only questions the boundaries between performance and installation, but more profoundly, the "hallucinations" or fallibility of AI in relation to the motor capabilities of the human body. In F_AI_LLE, the more the movements depart from the usual and deviate from the ordinary, the more complex the representation of the body becomes, inviting the viewer to explore the act of letting go. More than a simple interaction, the goal is to generate a dialogue with the AI, as it is impossible to predict exactly how it interprets the training it undergoes. As a result, AI moves beyond the mere visualization or reproduction of movement, while the gesture does more than simply respond to spatial instructions. In this enacted transdividuation, how does the performative situation reconfigure itself?

From platform vernaculars to stage performance: Intersemiotic translation in postdigital choreography

Elodie Verlinden
Maîtresse de conférence, Université libre de Bruxelles

The rise of digital platforms has profoundly transformed the circulation of dance. Choreographic sequences are no longer created solely to be performed and watched; they are increasingly designed to be replicated, varied, shared, and reappropriated by online communities. Within platforms such as TikTok, dance functions as a participatory and circulatory practice whose meaning emerges through repetition, variation, imitation, and collective engagement. These platform vernaculars challenge traditional distinctions between creator and audience, performance and reception, original and copy. While such practices have been widely examined within digital environments, less attention has been paid to what happens when they are reconfigured within contemporary stage performance. What is actually translated when forms of embodied experience shaped by digital platforms are transferred to the theatre stage? If the gestures themselves often remain recognisable, what changes in the process of translation? Drawing on the concept of intersemiotic translation, this paper analyses the *Age of Content* (2023) by (LA)HORDE and the Ballet national de Marseille. Explicitly inspired by social media cultures, video games, online participatory practices, and contemporary forms of virtual embodiment, the performance explores a world in which avatars, multiple identities, and digital incarnations no longer function as mere representations of reality but acquire an autonomous existence capable of shaping bodily experience itself. The paper argues that what is translated from platform to stage is not merely a repertoire of gestures. Rather, the *Age of Content* reconfigures the semiotic conditions through which these gestures acquire meaning. Beyond movement vocabularies, the performance translates and transforms logics of circulation, repetition, variation, participation, and collective meaning-making characteristic of post-digital cultures. More fundamentally, it transfers modes of presence and embodied experience that emerge from the entanglement of online and offline realities. By examining how platform vernaculars are rearticulated within contemporary choreography, this paper proposes an expanded understanding of intersemiotic translation. Rather than a transfer between sign systems alone, intersemiotic translation appears here as a transfer between distinct regimes of performance, mediation, participation, and embodied meaning-making. In doing so, the paper contributes to current debates on post-digital choreography and the performative production of meaning in contemporary culture.

Dancing memory: Performing the threshold in post-digital semiotic ecologies

Erika Thomas
Professor, Université Catholique de Lille, France

What if memory does not reside in archives, but happens – fleetingly – through bodies in motion? What if meaning is not transmitted, but performed at the threshold between presence and disappearance? This paper approaches dance-video-poems as sites where signification emerges through embodied, affective, and mediated processes. Drawing on a research-creation trilogy (May Peace Be With You, Rest Your Soul, May Joy Be With You) I explore what I call dancing memory: a living, unstable semiotic field in continuous reconfiguration. Situated at the intersection of Semiotics and Performance Studies, this work shifts attention from meaning as structure to meaning as event. Gesture does not represent: it acts, displaces, and transforms. The body becomes a porous interface

where signs circulate between flesh, image, sound, and imagination. Within a post-digital condition, the filmed dancing body is neither fully present nor fully virtual. Through framing, editing, and layering, it becomes a hybrid entity – simultaneously material and spectral. Dance-video-poems thus generate semiotic ecologies in which human and non-human agencies (camera, editing, environment, myth) jointly participate in the production of meaning. Across the trilogy, mourning, passage, and rebirth unfold not as narrative stages but as thresholds – zones of indeterminacy where identities dissolve and reconfigure. These thresholds are not simply represented; they are enacted, inviting the spectator into a sensorial and interpretive experience of becoming. By foregrounding performance as a mode of knowing, this paper proposes research-creation not as an illustration of theory, but as a practice that produces it – through the moving body, the image, and the ephemeral act of signifying.

Analyzing performances

Σημειολογικές προσεγγίσεις μιας σκοτεινής σκηνής: φωτίζοντας την ανθρωπινότητα ως μελλοντική μνήμη ενός αβυσσαλέου παρόντος

Μαίρη Μπαϊρακτάρη
Επίκουρη Καθηγήτρια, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Επίκεντρο μελέτης αποτελεί η παράσταση *Γιοζεφίνε η αοιδός ή ο λαός των ποντικιών*, σκηνική μεταγραφή του ομώνυμου διηγήματος του Φραντς Κάφκα, σε μετάφραση της Ιωάννας Μεϊτάνη, σκηνοθεσία του Σάββα Στρούμπου και μουσική του Χαράλαμπου Γωγιού (Ομάδα Σημείο Μηδέν, Εναλλακτική Σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, 2026). Ο λαός των ποντικιών, έχοντας χάσει κάθε αίσθηση παιδικότητας και μουσικότητας, αγωνιά για την επιβίωσή του. Μια αμφιβόλου μουσικού ταλέντου αοιδός «επιμένει να διατηρεί στη μνήμη του λαού και να διεκδικεί, ατομικά και συλλογικά, μια μορφή ζωής που χάθηκε στις ατραπούς της μέριμνας για ασφάλεια και επιβίωση» (Στρούμπος, 2026: 40). Το σημειολογικό ενδιαφέρον επικεντρώνεται στη μετάβαση από τον γραπτό κειμενικό κώδικα στην παραστασιακή παρτιτούρα, μέσω της ιδιόμορφης επιτελεστικής διαδρομής της Ομάδας, με την τεχνική του Θεόδωρου Τερζόπουλου. Η «δημιουργική ανάγνωση» του πρωτοκειμένου για τη δημιουργία «μετα-λόγου», με τις πολλαπλές αναδομήσεις που προϋποθέτει η διασκευή (Helbo: 2006: 61), διαμορφώνεται εδώ μέσω της ψυχοσωματικής εκπαίδευσης των ηθοποιών και της έρευνας της βαθιάς δομής του καφκικού Λόγου. Η σκοτεινού φωτισμού σκηνική ανασύνθεση χτίζεται πάνω σε έναν μουσικό καμβά, που λειτουργεί ως διασημειωτικός μεταφραστής τού εκφερόμενου λόγου, ως ισότιμο δρων και ως πλαίσιο εγκλεισμού της σκηνικής πράξης εντός ενός καφκικού σημειωτικού συστήματος που περιβάλλει κάθε οπτικοακουστικό σημείο. Το σημειωτικό βάρος μετατοπίζεται στο «εν κινήσει νόημα», όταν το σώμα των ηθοποιών ερμηνεύει πολλαπλώς τα νοήματα και ανα-διαμορφώνει τη δράση με σύνθετες δυναμικές παραγωγής κινησιακών και φωνητικών σχημάτων. Ο δραματικός λόγος, ως «δυνητικός και συμβολικός» αλλά και «εκκρεμής προς ένα άλλο επίπεδο έκφρασης και νοήματος: Το «παραστασιακό» (Πεφάνης, 1999: 253), παραπέμπει σε αλληγορικές συνδέσεις με το παρελθόν της ανθρωπινότητας μέσω της μνημονικής λειτουργίας του θεατή, από καταβολής κόσμου μέχρι τη μετα-ψηφιακή εποχή μας, αλλά και αναπτύσσει διάλογο με το παράλογο παρόν που βιώνει η ανθρωπότητα, δημιουργώντας εκ νέου προβολές σε “πιθανούς κόσμους” (Elam, 1980, Τσατσούλης, 2019) ενός δυστοπικού μέλλοντος.

Dario Fo και Franca Rame: δύο πρόδρομοι της υβριδικής επιτέλεσης

Ναταλία Μηνιώτη
Διδάκτορας Θεατρολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η παρούσα εισήγηση εξετάζει το έργο του Dario Fo και της Franca Rame ως μια πρώιμη εφαρμογή των αρχών που διέπουν τη σύγχρονη μεταδραματική και μετα-ψηφιακή σκηνή. Εστιάζοντας στην περίοδο μετά το 1968, αναλύεται πώς η επινόηση της grammelot (μια ηχομιμητική, ονοματοποιητική γλώσσα), η διαγλωσσικότητα (μίξη διαλέκτων της Ιταλίας), η χρήση του πολιτικού gestus και των διαφόρων σύγχρονων τεχνολογικών μέσων (εξοπλισμός σκηνής που προσομοίαζε σε εκείνους που χρησιμοποιούσαν τα μεγάλα μουσικά συγκροτήματα της εποχής), σε συνδυασμό με την επιλογή μη τυπικών θεατρικών χώρων για τις παραστάσεις τους, λειτούργησαν ως σημειωτικά εργαλεία υπέρβασης των γλωσσικών και άλλων παραδοσιακών θεατρικών κωδίκων, προοικονομώντας τις σύγχρονες υβριδικές μορφές επικοινωνίας. Κεντρικός άξονας της ανάλυσης είναι η «επιτελεστική στροφή» που επιχείρησε το ζεύγος Fo-Rame, μετατοπίζοντας το ενδιαφέρον από το δραματικό κείμενο στην ενσώματη δράση. Υποστηρίζεται ότι η επιλογή της υβριδικής γλώσσας δεν ήταν ένας αισθητικός ακροβατισμός, αλλά μια πολιτική αναγκαιότητα συμπερίληψης κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων που στερούνταν πρόσβασης στην «επίσημη» κουλτούρα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον καθοριστικό ρόλο της Franca Rame, η οποία ως φορέας μιας μακράς λαϊκής παράδοσης και γυναικείας βιωματικής συνείδησης, προσέδωσε οντολογικό βάρος στη φόρμα, μετατρέποντας το σώμα σε αρχείο μνήμης και αντίστασης. Στο πλαίσιο του μετα-ψηφιακού πολιτισμού, όπου η διαμεσολάβηση και η πολυτροπικότητα κυριαρχούν, η μεθοδολογία των Fo και Rame αναδεικνύεται ως επίκαιρο εργαλείο για τον επαναπροσδιορισμό της σχέσης καλλιτέχνη-κοινού. Η εισήγηση επιχειρεί προς δύο κατευθύνσεις: αφενός να «αποκαλύψει» τη δυναμική αυτής της μεθόδου σε πολυεθνικά και διαπολιτισμικά περιβάλλοντα, προτείνοντας μια σημειωτική προσέγγιση όπου το «νόημα εν κινήσει» υπερβαίνει τα εθνικά όρια. Και αφετέρου να συστήσει στο ελληνικό κοινό μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα του έργου τους, καθώς η μετάφραση των κειμένων στα ελληνικά αποκρύπτει μια από τις πιο ιδιαίτερες πτυχές της θεατρικής τους δημιουργίας, για την οποία απονεμήθηκε στον Dario Fo το Νόμπελ λογοτεχνίας το 1997.

Από την συναρμογή (assemblage) στην διεπαφή (interface): μνήμη και παραγωγή νοήματος στη μετα-ψηφιακή επιτέλεση του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου

Αντώνιος Τσίλλερ
Διδάκτορας Θεατρολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών

Η ανακοίνωση εξετάζει πώς παράγεται το νόημα στη μετα-ψηφιακή επιτέλεση, σε ένα πεδίο όπου το σώμα, η φωνή, η εικόνα, το αρχείο και η ψηφιακή διεπαφή δεν λειτουργούν ξεχωριστά, αλλά συνδέονται μεταξύ τους και συγκροτούν σύνθετες μορφές παρουσίας. Βασική της θέση είναι ότι, στη μετα-ψηφιακή συνθήκη, η επιτέλεση δεν μπορεί να ερμηνευτεί μόνο μέσα από την αντίθεση ανάμεσα στο «ζωντανό» και το «τεχνολογικό». Αντίθετα, αναδύεται ως υβριδική εμπειρία, όπου το αναλογικό και το ψηφιακό, το υλικό και το άυλο, το άμεσο και το διαμεσολαβημένο αλληλοδιαμορφώνονται. Στο πλαίσιο αυτό, η εισήγηση προσεγγίζει τη μετα-ψηφιακή σκηνή ως χώρο ανοιχτής και διαρκώς μεταβαλλόμενης σημασιοδότησης. Το ενδιαφέρον μετατοπίζεται από το έργο ως σταθερή μορφή προς την επιτέλεση ως διαδικασία, όπου το νόημα δεν προϋπάρχει για να μεταδοθεί, αλλά συγκροτείται μέσα από τη χρονικότητα της εμπειρίας, τη λειτουργία της πλατφόρμας, τις τεχνικές ασυνέχειες, τα πολλαπλά επίπεδα θέασης και τη συμμετοχή του θεατή. Με αυτή την έννοια, η

διεπαφή (interface) δεν αποτελεί ουδέτερο τεχνολογικό εργαλείο, αλλά ενεργό στοιχείο της ίδιας της σκηνικής σύνθεσης. Η ανάλυση εστιάζει σε παραδείγματα από το σύγχρονο ελληνικό θέατρο και ειδικότερα στις διαδικτυακές και υβριδικές επιτελέσεις της Έλλης Παπακωνσταντίνου, όπου η μνήμη, η φωνή, το σώμα και η ψηφιακή εικόνα οργανώνονται σε ανοιχτές και ρευστές μορφές παρουσίας. Μέσα από αυτές τις περιπτώσεις, η ανακοίνωση υποστηρίζει ότι η μετα-ψηφιακή επιτέλεση δεν μεταφέρει απλώς νόημα, αλλά παράγει νέους όρους εμπειρίας και νέους τρόπους συνάντησης ανάμεσα στη σκηνή, το μέσο και τον θεατή. Έτσι, επιχειρεί να συμβάλει σε μια συζήτηση για τη σημειωτική της επιτέλεσης που δίνει έμφαση όχι μόνο στην αναπαράσταση, αλλά και στη διαμεσολάβηση, τη χρονικότητα και τη ρευστή εμπειρία της σύγχρονης σκηνής.

Πέρα από το σημείο: Προς μια αλγοριθμική σημειωτική της παράστασης. Θεατρικός χώρος, σκηνή και πλατεία

Ειρήνη Αντάμη
Θεατρολόγος

Η παραδοσιακή σημειωτική έχει προσφέρει σημαντικά μεθοδολογικά εργαλεία για την ανάλυση κάθε θεατρικής παράστασης. Ωστόσο, αντιμετωπίζει την επιτέλεση κυρίως ως σύστημα σημείων τα οποία χρήζουν ερμηνείας. Στην πρότασή μας προσεγγίζουμε την επιτέλεση ως ένα "αλγοριθμικό σημειωτικό σύστημα", δηλαδή, ως σύνολο διαδοχικών διαδικασιών που οργανώνουν τις συνθήκες υπό τις οποίες ένα θεαματικό στοιχείο "μετουσιώνεται" σε σημείο («σημειοποιείται»), αναγνωρίζεται ως τέτοιο και καθίσταται ερμηνεύσιμο. Η μεθοδολογική προσέγγιση συνδυάζει τη σημειωτική του θεάτρου με την εισαγωγή ενός αλγοριθμικού μοντέλου κατανόησης της επιτέλεσης. Η έρευνα εστιάζει στον τρόπο λειτουργίας των επιτελεστικών στοιχείων καθώς και στη σχέση σκηνής - πλατείας, ως δυναμικής διαδικασίας ενεργοποίησης νοήματος. Έτσι, ο θεατρικός χώρος και τα επιμέρους σκηνικά στοιχεία δεν λειτουργούν ως ουδέτερα ή στατικά δεδομένα, αλλά ως δυναμικά σύνολα που διαμορφώνουν τις δυνατότητες εμφάνισης, πρόσληψης και ερμηνείας των σημείων. Παράλληλα, το κοινό συγκροτεί έναν ενεργό ερμηνευτικό φορέα, που λειτουργεί ως εν δυνάμει αλγοριθμικό σύστημα. Ο θεατής συλλέγει τις επί σκηνής προσλαμβάνουσες, τις οργανώνει, τις ιεραρχεί και τις επεξεργάζεται, ενεργοποιώντας έτσι ερμηνευτικές διαδρομές. Υπό αυτήν την οπτική, η παράσταση μπορεί να ιδωθεί ως υπερ-αλγόριθμος: ένα μετα-επίπεδο σύστημα που λειτουργεί ως φορέας συντονισμού και διαμεσολάβησης επιμέρους σημειωτικών αλγορίθμων (χωρικών, οπτικών, ηχητικών και σωματικών) με τις ερμηνευτικές διεργασίες του κοινού. Τα σκηνικά στοιχεία δεν λειτουργούν ως σημεία εκ των προτέρων, αλλά καθίστανται τέτοια μέσα από μια διαδικασία αλγοριθμικής ενεργοποίησης, η οποία ρυθμίζει την ορατότητα, τη χρονικότητα και τις μεταξύ τους σχέσεις εντός της επιτέλεσης. Η αλγοριθμικότητα της επιτέλεσης προκύπτει από τον τρόπο με τον οποίο αυτοί οι μηχανισμοί συνδυάζονται, αλληλεπιδρούν και αναδιατάσσονται σε πραγματικό χρόνο. Η προσέγγιση εντάσσεται σε μεταψηφιακό θεωρητικό πλαίσιο, στο οποίο οι αλγοριθμικές λογικές αναγνωρίζονται ως ευρύτερες μορφές πολιτισμικής οργάνωσης της εμπειρίας, ανεξάρτητα από την παρουσία ψηφιακής τεχνολογίας. Το υλικό μελέτης αντλείται από φωτογραφική τεκμηρίωση παράστασης αρχαίας τραγωδίας (Οιδίποδας) σε κλειστό θεατρικό χώρο.

Design

Κινήσεις του χεριού, εγγραφές του νοήματος στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό

Θεοδώρα Παπίδου
Επίκουρη Καθηγήτρια, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Σύμφωνα με τον Michel de Certeau, «ο χώρος είναι διασταύρωση κινητών πραγμάτων. Ζωογονείται κατά κάποιο τρόπο από το σύνολο των κινήσεων που εκτυλίσσονται στα όριά του». Η εισήγηση εστιάζει στην γραφή του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού, ειδικότερα δε σε εκείνες τις πρωτογενείς, και συνήθως ελλειπτικού χαρακτήρα, προκαταρκτικές σημειώσεις, τα σκαριφήματα και φράσεις κάθε είδους, πριν το πέρασμα σε πιο επεξεργασμένα σχέδια, κείμενα, διαγράμματα, χάρτες ή τρισδιάστατα μοντέλα. Έναντι των αυτοματοποιημένων διαδικασιών και επιλύσεων με τις οποίες φθάνει σήμερα να ολοκληρώνεται το αρχιτεκτονικό έργο στην επικράτεια των εξελισσόμενων ψηφιακών τεχνολογιών, στρεφόμαστε στις δυναμική των κινήσεων του χεριού που σχεδιάζει και γράφει. Διερευνούμε τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις και διασυνδέσεις ανάμεσα στις αμφίβολες πρώτες χαράξεις και τις φαινομενικά ασύνδετες λέξεις/φράσεις σε μία επιφάνεια της γραφής, εκεί όπου πρωτο-εκδηλώνεται ο αρχιτεκτονικός στοχασμός, εκεί όπου πρωτο-συντίθεται το αρχιτεκτονικό έργο. Σε αυτού του είδους τις προκαταρκτικές σημειώσεις, οι οριοθετήσεις ανάμεσα σε απεικόνιση και λεκτική έκφραση είναι ακόμη ανίσχυρες και ακριβώς με αυτήν τους την “αδυναμία” επιτρέπουν τις νοηματικές μετα-κινήσεις εντός ενός πεδίου του οποίου την έκταση και το βάθος διερευνούμε. Για τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό, η επιφάνεια της γραφής, ως ένα διανοιγόμενο και εύπλαστο κατά-τη-γραφή σώμα, ενεργοποιείται και μπορεί να νοηθεί, επίσης, ως ένα ιδιάζον εσωτερικό που λαμβάνει τις διαστάσεις ενός χώρου, αυτόν που ονόμασα, χώρο εγγραφής. Στις επαναλαμβανόμενες κινήσεις του χεριού που “χαράσσει μια γραμμή” ή “γράφει μια λέξη”, η γραφή είναι μάλλον μια εγγραφή εντός ενός χώρου, όπου τα «ζωτικά ενδιάμεσα» και οι «αδιόρατες εσωτερικότητες των συνθετικών διαδικασιών» αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο. Αυτού του είδους η εγγραφή, επαναφέρει στο προσκήνιο εκείνη την πρωταρχική χειρονομία του σημαδέματος μιας τοποθεσίας, προϋπόθεση κάθε κατοικημένου τόπου. Το «επιτελεστικό σημάδι [performative mark] κάνει χώρο: είναι το συμβάν της χωροποίησης [spacing]», έγραφε ο Jacques Derrida. Το συνεχές σημάδεμα ενός κατοικημένου τόπου, η συνεχείς χαράξεις που προκαλούνται από τις κινήσεις του χεριού, το οποίο παρακινείται, πολλές φορές, από έναν τελετουργικό λόγο, ανακαλούν εκείνη την πρωταρχική στροφή του ανθρώπου προς το περιβάλλον του, στροφή που αναγγέλλει την εμφάνιση της ίδιας της αρχιτεκτονικής.

Η σημειωτική της επιτέλεσης στο σχεδιασμό αντικειμένων της μετα-ψηφιακής εποχής

Γιώργος Λιαμάδης
Καθηγητής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η παρούσα μελέτη διερευνά τη σημειωτική της επιτέλεσης στο πλαίσιο του μετα-ψηφιακού σχεδιασμού αντικειμένων καθημερινής χρήσης, εστιάζοντας στη μετατόπιση του σχεδιαστικού παραδείγματος από το άυλο στο υλικό και από την υπηρεσία εκ νέου στο αντικείμενο. Σε αντίθεση με την ψηφιακή περίοδο κυριαρχίας της «εμπειρίας χρήσης» ως αφηρημένης και συχνά αποϋλοποιημένης συνθήκης, το μετα-ψηφιακό περιβάλλον αναδεικνύει το φυσικό αντικείμενο ως κρίσιμο κόμβο επιτελεστικών πρακτικών, όπου η υλικότητα, η αφή και η ενσώματη αλληλεπίδραση αποκτούν νέα σημασία. Το αντικείμενο δεν αντιμετωπίζεται πλέον ως παθητικός φορέας λειτουργίας

ή αισθητικής, αλλά ως ενεργός πολυαισθητηριακός παράγοντας που συνδιαμορφώνει συμπεριφορές, κοινωνικές συνήθειες και σημασίες. Μέσα από ένα σημειωτικό πρίσμα, η μελέτη εξετάζει πώς τα αντικείμενα ενσωματώνουν και μεταδίδουν νοήματα μέσω της χρήσης τους, λειτουργώντας ως φορείς καθημερινής επιτέλεσης. Η έμφαση μετατοπίζεται από την ανάλυση της εικόνας και της αναπαράστασης προς πολυτροπικά εργαλεία που λαμβάνουν υπόψη τη χειρονομία, τη χρονικότητα, την υλικότητα και τη χωρικότητα της αλληλεπίδρασης. Έτσι, η σημειωτική επεκτείνεται πέρα από τα οπτικά σημαινόμενα, προσεγγίζοντας τα αντικείμενα ως σύνθετα σημειωτικά οικοσυστήματα. Διατυπώνεται έτσι, ένα θεωρητικό πλαίσιο που συνδέει τη σημειωτική της επιτέλεσης με τις σύγχρονες πρακτικές σχεδιασμού, αναδεικνύοντας τον ρόλο των αντικειμένων ως μεσολαβητών μεταξύ χρήστη και περιβάλλοντος.. Μέσα από ενδεικτικές αναφορές σε αντικείμενα της μετα-ψηφιακής εποχής και θεωρητικές αναλύσεις του χωροχρονικού διαστήματος (Ma) ως πεδίου δράσης, η επιστροφή στο φυσικό αντικείμενο αναδεικνύεται ως καθοριστικός παράγοντας επαναπροσδιορισμού της εμπειρίας χρήσης ως ενσώματης, υλικής και πολυαισθητηριακής διαδικασίας. Με τον τρόπο αυτό, το μετα-ψηφιακό design επαναδιατυπώνει τη σχέση μεταξύ σημείου, επιτελεστικής πράξης και υλικότητας, ανοίγοντας νέες προοπτικές για τη σημειωτική θεωρία και πρακτική.

Το χρώμα στα κόμικς: Πως η ανάγκη έγινε άποψη

Μαρκέλλα Ελένη Νονότα
Υποψήφια διδάκτορας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η εισήγηση πραγματεύεται την εξέλιξη του χρώματος στα υπερηρωικά κόμικς, δηλαδή το πώς ξεκίνησε ως ένας απλοϊκός, τεχνικά και οικονομικά επιβεβλημένος μηχανισμός, για να αναδειχθεί σταδιακά σε έναν κομβικό φορέα σημειωτικής πολυπλοκότητας. Μεθοδολογικά, εδράζεται στο πεδίο της οπτικής σημειωτικής και της πολυτροπικότητας. Αντλώντας από τα θεωρητικά σχήματα των McCloud και Eisner, η ερμηνεία ενός κόμικ προσεγγίζεται ως μια σύνθετη πράξη ταυτόχρονης αποκωδικοποίησης οπτικών και λεκτικών συμβόλων. Υπό αυτό το πρίσμα, το χρώμα εξετάζεται όχι ως τυχαία διακοσμητική καλλιτεχνική επιλογή, αλλά ως μια συγκροτημένη μεταγλώσσα και ένας μηχανισμός παραγωγής νοήματος. Για να αποσαφηνιστεί αυτή η λειτουργία, το χρώμα μελετάται μέσω της έννοιας της επιτέλεσης (visual performance). Η στρατηγική χρήση του χρώματος συνιστά μια πράξη λειτουργικής επιτελεστικότητας. Το χρώμα «επιτελεί» την αφήγηση, καθώς προσφέρει σαφή οπτική ιεραρχία, καθοδηγεί το βλέμμα του αναγνώστη, εγείρει συγκεκριμένες συναισθηματικές αντιδράσεις και μεταφέρει βαθύτερους πολιτισμικούς συμβολισμούς. Ιστορικά, η βιομηχανία των κόμικς αναπτύχθηκε υπό αυστηρούς τεχνολογικούς και οικονομικούς περιορισμούς. Τα πρώτα ασπρόμαυρα κόμικς αντικαταστάθηκαν από έγχρωμα μέσω της τεχνικής της τετραχρωμίας (CMYK), η οποία ωστόσο προσέφερε περιορισμένες αποχρώσεις. Ως συνέπεια, οι δημιουργοί αναγκάστηκαν να περιοριστούν στη χρήση έντονων, κορεσμένων βασικών χρωμάτων για τους υπερήρωες και ψυχρών σκούρων αποχρώσεων για τους υπερκακούς, εξασφαλίζοντας μέγιστη αντίθεση. Αυτή η τεχνικά επιβεβλημένη συνθήκη μετατράπηκε σε μια επιτέλεση της ηθικής στο χαρτί, δημιουργώντας σταδιακά ένα σταθερό οπτικό λεξιλόγιο και ισχυρά σημειολογικά σύμβολα που διατηρούν τη δυναμική τους έως και σήμερα. Με την πάροδο του χρόνου, η έλευση βελτιωμένων μεθόδων εκτύπωσης, όπως η μέθοδος offset και ο ψηφιακός χρωματισμός αναδιαμόρφωσαν ριζικά το μέσο της ένατης τέχνης. Αυτή η εξέλιξη επέτρεψε την κατάργηση του μανιχαϊστικού διαχωρισμού, δηλαδή της απόλυτης δυαδικότητας μεταξύ καλού και κακού με βάση το χρώμα και οδήγησε στην αποτύπωση βαθιών κοινωνικοπολιτισμικών αλλαγών με τη ανάδυση ηθικά αμφιλεγόμενων χαρακτήρων. Σήμερα, ειδικά με τη μετάβαση στα ψηφιακά και διαδραστικά μέσα, όπου απαιτείται

η ενεργή συμμετοχή του αναγνώστη, το χρώμα έχει μεταλλαχθεί οριστικά από ένα απλοϊκό σύστημα λειτουργικής επιτελεστικότητας σε έναν πολύπλοκο κώδικα οπτικής επικοινωνίας.

Love in motion: Narrative, discourse and the performative semiotic of cinematic objects

Adalet Devrim Tan[1], Ozge Merzali Celikoglu[2]
[1] Research Assistant, Istanbul Beykent University, Turkey | [2] Associate Professor, Istanbul Technical University, Turkey

Love in cinematic visuals has primarily been approached through dialogue, character, and narrative, while the mise en scène and the objects embedded within it have often been treated as a minor function and their semiotic performance left untheorized. Within such approaches, designed objects and atmosphere are generally perceived as decorative or aesthetic. This paper argues that cinematic objects do not simply support emotional expression but actively articulate and construct it. These objects should be positioned as active constructive agents in the emergence of affect and relational meaning of love. The placement of a chair or a cup left untouched on the table within the frame should be understood as rhetorical and semiotic form through which notions of love are performed to the audience. The argument is developed through two intersecting frameworks. Taking Roland Barthes's A Lover's Discourse as a framework, the paper identifies discursive figures like waiting, absence, desire, suspension not only within language but within the design of objects and spatial elements within the cinematic image. This is paired with a rhetorical and semiotic analysis: rhetorical analysis examines how objects persuade the viewer and establish emotional alignment, while semiotics of performance examines how objects enact rather than carry meaning. Together, these frameworks position the arranger of the designed cinematic image as a speaker, and objects as the performative medium of that address constructing it as a visual argument. Rather than treating meaning as something fixed in textual structures alone, cinematic affect is understood as something realized through objects and atmospheres through intertwined modes of signification. Through a close visual reading of selected scenes, the paper foregrounds designed objects as generators of pathos and narrative, suggesting they have always performed more argumentative work than acknowledged operating not as aesthetic support, but as active rhetorical and semiotic agents.

Image acts

Theatricality and its opposites: Notes on nineteenth century genre paintings of servants and slaves

Lia Yoka
Associate professor, Aristotle University of Thessaloniki

Over the last fifty years, a number of studies on modern and contemporary art have discussed Michael Fried's notion of theatricality as opposed to absorption, a distinction he introduces in his famous 1976 book on *Painting and Beholder in the Age of Diderot*. Absorption refers to how, in what Frieds sees as an anti-rococo revolution, human figures are depicted as being completely engrossed in their activity or their thoughts, oblivious to the outside world. Theatricality, conversely, describes painted subjects as displaying a conscious awareness of being watched, relying on this to create a sense of engagement

with the viewer. Here I will be concerned with the uses of these fundamental terms, as well as of the term facedness Fried introduces in his 1996 study of Manet's Modernism, as well as with T. J. Clark's different take on these terms, and their function in understanding the social meanings of modern art. Through examining representations of slaves and servants in nineteenth century genre and orientalist art, I will argue that there is a direct relationship between the conventions of genre painting in Europe, and its French orientalist variant as established by painters such as Vernet, Delacroix and Gerome, on the one hand, and a change in the meanings of absorption, theatricality, and 'facedness', and consequently also in the role of the beholder on the other. This relationship, which I will test against the semiotic notion of the economy of genre images, as developed by Jean Francois Bordron, has to do with the dynamics of a conflict between realist and genre painting, and the political meanings of this conflict.

Painted performance: Ceramic imagery as image acts in Mesoamerica's frontier zones

Kathryn Hudson
Assistant Professor, University of Texas Rio Grande Valley, Texas

This paper explores the ways in which representations of other-than-human species and hybrids in ceramic imagery contributed to the performance, perception, and experience of identity in Mesoamerica's multiethnic and multicultural frontier zones. These motifs are most often understood as depictions of observed fauna or as representations of cultural and/or spiritual beliefs regarding hybridity, human-animal-deity relationships, and the characteristics of divinities. However, considerations of their textual structures and intertextual relationships reveal a more complex reality in which portrayals of other-than-human species and hybrids function as visual loci in which human identities are constructed, embodied, negotiated, and mediated through the intersections and interactions of multiple interrelated agencies. The creation, recognition, and interpretation of these motifs were thus performative acts that allowed individuals and communities to construct, negotiate, and/or assert identities through their affiliations with and uses of ceramic imagery. The artists who created these motifs constructed, expressed, and performed particular sociocultural associations and identities through choices regarding what they represent and how they portray it. Viewers, in turn, recognized the semantics of these graphic constructions in ways that contributed to the visually mediated performance of identity and sociocultural affiliation. These motifs were thus material reflections of identity-based performance. They functioned as image acts that graphically enacted the artist's intentions and guided the interpretive processes of viewers in ways that contributed to the construction, legitimization, and negotiation of identity in the multicultural and multiethnic landscapes of southeastern Mesoamerica. Exploring these interconnected roles offers valuable insights into how ancient performance can be identified and analyzed in archaeological analyses. It also facilitates more nuanced considerations of the material dimensions of performance and their role(s) in sociosemantic systems and theoretical frames.

Performativity as perspective-taking and reembodiment: Animals strike back

Christine Calfoglou[1], Spiros Polymeris[2]
[1] Hellenic Open University | [2] Laboratory Teaching Staff, Panteion University

The performative, reality-producing (Austin, 1962) nature of contemporary art has received some attention (see, e.g., von Hantelmann, 2014), as has the synergy of the verbal and the visual in moulding performativity (Calfoglou & Polymeris, 2019). Drawing on this element and, more specifically, on the "social (performative) consequentialities" of vision, seeing and being seen (Nakassis, 2023, p. 1), we explore the image of the domesticated animal turned feral in Daniel Steegman Mangrane's contemporary artworks *La pensée férale*, entextualised through the anthropologist and philosopher Juliana Fausto's (2024) commentary. In Mangrane's artworks, the eye of domesticated animals reverting to the wild state remains menacingly transfixed on us. We discuss the effect of the animal gaze, of the feral creatures watching us and of us seeing them watching us as multiple-lens culturally determined perspective-taking, with a blurred subject-object dividing line, as well as how this process may involve forms of re-embodiment, alluding to a 'reworlding', in Fausto's words (p. 162). The feral gaze, we suggest, may semiotically embody the 'instinctive psyche', the untamed, libidinous self (Estés, 1992), challenging the repression and constraints of Western rationalism and questioning the role/rule of the domesticated body in today's globalized, immaterial digital world.

Σημειωτική ανάλυση του ηρωϊκού μύθου στη νομισματική. Η εικόνα του Ηρακλή ως σύστημα σημασίας και σύμβολο του οίκου των Αργεαδών και του Μεγάλου Αλεξάνδρου

Ηλίας Σπυριδωνίδης
Επίκουρος Καθηγητής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η σημειωτική ανάλυση του ηρωϊκού μύθου του Ηρακλή στη νομισματική παραγωγή των Μακεδόνων και ειδικότερα η μελέτη περίπτωσης της εικόνας του ως σύμβολο του οίκου των Αργεαδών και του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Από σημειωτική άποψη η εικόνα του Ηρακλή στα νομίσματα του Μεγάλου Αλεξάνδρου αποτελεί, μεταξύ άλλων, φορέα ιδεολογίας, συλλογικής πολιτισμικής μνήμης και πολιτικού μύθου. Η νομισματική απεικόνιση του ημίθεου ήρωα αποτελεί μέρος της σημειόσφαιρας των μύθων του Ηρακλή ή αλλιώς μέρος του κειμενικού συστήματος διασημειωτικών και διαμεσικών μεταφράσεων τους. Το κείμενο της εικόνας του Ηρακλή ή του Μεγάλου Αλεξάνδρου ως Ηρακλή αποτελεί σημαινόμενο συλλογικής πολιτισμικής μνήμης και δήλωση άμεσης σύνδεσης με τις λειτουργίες του συγκεκριμένου ηρωϊκού μύθου ως πολιτικού και ιδεολογικού μύθου, όπως η ιστορική συνέχεια, η ταυτότητα, το ανήκειν, το πρότυπο-αρχέτυπο, η ισχύς και ό,τι άλλο φέρει το σύστημα σημασίας του μύθου του Ηρακλή. Πέρα από την προφανή πρακτική, οικονομική και συναλλακτική λειτουργία των νομισμάτων στα οποία εικονοποιείται ο Μέγας Αλέξανδρος ως Ηρακλής, η επιτελεστική λειτουργία τους σε επικοινωνιακό και ιδεολογικό επίπεδο υλοποιούνταν κατά τη χρήση τους, κατά την οποία οι κάτοχοι αφενός είχαν τη δυνατότητα να γνωρίσουν την εικόνα του βασιλιά Αλέξανδρου και αφετέρου αναγνώριζαν την εξουσία του, σύμβολο και εγγύηση της οποίας αποτελούσε ο ίδιος. Παράλληλα, επιτελούνταν η ανάκληση του μύθου του Ηρακλή και η γενεαλογική σύνδεσή του με τον Αλέξανδρο μέσω της ανάγνωσης των σημείων και των συμβόλων των νομισμάτων από τους κατόχους τους.

Fashion

Intersemiotic identities in military uniforms: Performing nationhood in post-digital cultures

George Damaskinidis
Adjunct Lecturer, University of Western Macedonia

This study constructs a theory of intersemiotic identities: historically layered social identities that emerge when collective self-categorizations (e.g., “the soldier,” “the nation,” “the protector”) are rendered across semiotic systems – cloth, cut, color, insignia, posture, drill, photography, metadata, and platformed circulation – and stabilized as wearable ensembles. Informed as much by intersemiotic translation as resemiotization and the social identity perspective on group membership and prototypicality, the research approaches military uniforms as formulations of nationhood: they compress institutional memory, affective attachment and disciplined embodiment into a familiar and repeated surface that invites to be consumed, oriented and contested. The argument proceeds in three steps. First, it envisions uniform semiosis as a linear translation: archival rules and tailoring specs become materialized garments that become embodied performances (like parade, inspection, mourning rite), then these performances are more thoroughly remediated into photos, recruitment videos, livestreams and algorithm-ordered feeds. Second, it explains how “nationhood effects” arise when earlier sign-complexes are selectively reactivated or muted, in terms heritage details (such as ceremonial headgear), standardized insignia systems or the relative saliency (read: distinction versus camouflage) of visibility. Third, it locates those processes within post-digital cultures in which platform affordances (cropping, filters, hashtags, meme templates, comment threads) rekey uniforms to new genres – patriotic spectacle, influencer aesthetics, irony, activist critique – while keeping them from being ripped from their institutional basis. Brief illustrative examples include the divergent national work performed by parade dress vs. combat uniform, the identity labor of “authenticity” in reenactment/cosplay communities, and online disputes over gendered fit and inclusion. The research offers an analytic template for tracing how military uniforms perform nationhood through analog–digital entanglements and through ongoing intersemiotic translation.

Which self gets dressed today? Clothing, alter identity, and the material semiotics of everyday performance in dissociative identity disorder

Ilia Evangelia Sdralli
PhD candidate, Panteion University

What happens when the person who chose yesterday's outfit is not the person who wakes up wearing it? This presentation aims to take this question as its entry point into an investigation of clothing as a material semiotic practice in the everyday lives of individuals with Dissociative Identity Disorder (DID). It will propose that the dressed body in DID is a theoretically generative active site where the concerns of performance studies, material semiotics, and phenomenology of embodiment all converge in unusually vivid form. While conventional approaches to fashion semiotics have treated the dressed body as a coherent text produced by a unified subject, DID unsettles this assumption at its foundation. Case studies suggest that each personality is a fully integrated, complex unit with unique memories, behavioral patterns, and social relationships that determine the nature of an individual's actions when that personality is dominant. Each alternate identity – or alter – brings its own semiotic repertoire to the shared surface of a single body: distinct aesthetic preferences, embodied memories attached to

specific garments, and social orientations that may contradict, override, or erase the choices of other alters. The analysis takes into account material from DID communities (personal narratives, online forums, and documentary testimony) which aim to illuminate the concrete micro-practices through which this subconscious negotiation unfolds: the purchase of alter-specific garments, the protection of clothes from other alters, the distress of finding oneself dressed in clothing that carries no felt connection, and the relief of a well-fitted outfit as a form of inter-alter care. As such, many individuals with DID navigate alter-identity negotiations not only through physical wardrobes but through digital platforms: curated alter-specific social media profiles, online fashion communities, and digital mood boards that function as para-wardrobes – safe spaces where identity can be tried on, projected, and communicated beyond the constraints of a shared closet. These practices reveal the semiotic labor often invisible in unified subjectivity – the work of using material signs to constitute, stabilize, and communicate a solid self. This further blurs the boundary between embodied dress practice and its digital extensions, thus connecting the presentation's concerns to the conference's interest in hybrid analog-digital meaning-making.

Performing the self in fashion games

Thomai Voulgari[1], Yannis Skarpelos[2]
[1] Postdoctoral Researcher, Panteion University | [2] Professor, Panteion University

This study focuses on fashion as a field of identity performance through fashion games, where individuals actively participate in shaping their digital selves. Through a system of clothing choices that follow fashion trends, aesthetic codes, and experimental approaches, users construct their identities with a degree of autonomy, although this requires further investigation. Similar approaches were introduced as early as 1959 by Erving Goffman through his theory of the presentation of the self, and later by Judith Butler (1990) through the theory of performativity of identity. Within contemporary digital culture, self-presentation is shaped by trends, algorithms, and cultural norms (Abidin, 2016; Rocamora, 2017), while fashion operates as a system of symbols and meanings. Fashion games, through interactivity and visual storytelling, enhance players' emotional engagement with content (Lopes et al., 2022). This research investigates the impact of fashion culture as reflected in the gaming world through an interactive and engaging experience. The object of study is the game Dress to Impress on Roblox, which has experienced rapid growth in user engagement, surpassing 2 billion visits in September 2024. More specifically, it examines how fashion is adapted through virtual characters and how this influences participants to present themselves more visibly within the gaming community. Avatar customization has become a crucial point of engagement, allowing players to explore their identities through digital self-expression. The study also seeks to examine the degree of autonomy attributed to avatars and their capacity to make choices based on player preferences. Particularly within gaming platforms, the aesthetic of the avatar functions as an extension of the self. The player's digital identity is fluid and continuously renegotiated. Within this context, fashion is transformed into a mediated field through which traditional sociological approaches are reconsidered (Varini, 2023).

Political signs and performances

Η νέα σκηνοθεσία της πολιτικής αγόρευσης

Γρηγόρης Πασχαλίδης
Καθηγητής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η σκηνοθεσία (*mise-en-scene*) της πολιτικής αγόρευσης παρέμεινε εν πολλοίς αμετάβλητη έως την εποχή των τηλεοπτικά μεταδιδόμενων μαζικών πολιτικών συγκεντρώσεων, οι οποίες επικρίθηκαν ευρέως για «θεαματικοποίηση» και «θεατρικοποίηση». Η επακόλουθη εστίαση στη μεσοποίηση (mediatization) της πολιτικής περιόρισε τη συζήτηση στο ρόλο των μέσων, παραβλέποντας τη δραματουργική διάσταση της πολιτικής αγόρευσης ως σκηνής πολιτικής αναπαράστασης, η οποία έφτασε να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα μέσα παρά συγκροτείται από αυτά. Τα τελευταία χρόνια, η σκηνοθεσία της πολιτικής αγόρευσης εμφανίζει αξιοσημείωτες καινοτομίες που, ίσως απροσδόκητα, συμβαδίζουν με καινοτομίες που πρωτοεμφανίσθηκαν και καθιερώθηκαν στο σύγχρονο και avant-guarde θέατρο. Ξεκινώντας με τη σύνοψη των κύριων χαρακτηριστικών της παραδοσιακής σκηνοθεσίας της πολιτικής αγόρευσης, η εισήγηση προχωρεί να εξετάσει μια ποικιλία σύγχρονων περιπτώσεων που αξιοποιούν αυτές τις καινοτομίες και να εκτιμήσει τη σημασία τους για την ερμηνεία των σύγχρονων μετασχηματισμών της πολιτικής κουλτούρας, ειδικά σε σχέση με την εμφάνιση νέων προτύπων επιτέλεσης της πολιτικής ηγεσίας και της σχέσης μεταξύ πολιτικών ηγετών και πολιτών.

Επιτελέσεις χαρισματικότητας, οικειότητας και τεχνοκρατικής επάρκειας: Μια σημειωτική ανάλυση των αφισών των Ελλήνων Πρωθυπουργών 1974-2023

Βασίλης Βαμβακάς
Καθηγητής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η ανακοίνωση αυτή αποσκοπεί στην σημειωτική ανάλυση των προεκλογικών αφισών της μεταπολιτευτικής περιόδου, με επίκεντρο την προβολή του ηγετικού προφίλ των αρχηγών των κομμάτων και μετέπειτα πρωθυπουργών της Ελλάδας. Στόχος της μελέτης των αφισών αυτών τόσο στην αναλογική όσο και στην ψηφιακή εποχή είναι να αναδειχθούν εκείνα τα στοιχεία επιλεστικότητας που συνθέτουν τα χαρακτηριστικά της ηγεσίας ανά διαφορετική χρονική φάση ή εκλογική περίοδο. Με τη βοήθεια ανάλυσης γλωσσικών και εικονογραφικών στοιχείων των αφισών θα επιδιωχθεί να απαντηθεί το ερώτημα κατά πόσο το αρχηγικό προφίλ που φιλοτεχνείται ανά περιόδους εμπεριέχει στοιχεία χαρισματικότητας, τεχνοκρατικού κύρους ή οικειότητας. Αντλώντας έννοιες και εργαλεία ανάλυσης τόσο από τον χώρο της πολιτικής επικοινωνίας όσο και της πολιτικής κοινωνιολογίας και συνδυάζοντας τα με τη σημειωτική ανάλυση, θα επιχειρηθεί να εντοπιστούν στοιχεία συγγένειας και διαφοράς μεταξύ των ηγετικών προφίλ που προωθούν οι αφίσες. Επίσης θα επιχειρηθεί να μελετηθούν συγκριτικά τα συμβολικά στοιχεία της προεκλογικής πολιτικής αφίσας ανάλογα με το μέσο και χώρο προβολής της (δρόμος, έντυπη ή διαδικτυακή καταχώρηση κτλ.) Υπόθεση εργασίας -που στηρίζεται σε παλιότερη μελέτη μας επάνω στα προεκλογικά σποτ της πρώτης μεταπολιτευτικής περιόδου- είναι ότι η ηγετική εικόνα στην Ελλάδα επιτελείται προεκλογικά μέσα από σημαντικές μετατοπίσεις που απεικονίζονται και στις αφίσες στα πρόσωπα, τη στάση, την επαφή με το ορατό και αόρατο περιβάλλον των πρωταγωνιστών. Οι μετατοπίσεις αυτές επιβεβαιώνουν το ιδεολογικό δίπολο του εκσυγχρονισμού και του λαϊκισμού που σε μεγάλο βαθμό έχει συμβάλει στην ερμηνεία της εγχώριας πολιτικής κουλτούρας αλλά ταυτόχρονα το υπερβαίνουν

μέσα από ενδιαφέρουσες συγχύσεις και αντιφάσεις. Κωνσταντίνος Καραμανλής, Ανδρέας Παπανδρέου, Κώστας Σημίτης, Κώστας Καραμανλής, Γιώργος Παπανδρέου, Αντώνης Σαμαράς, Αλέξης Τσίπρας και Κυριάκος Μητσοτάκης, ως εκλεγμένοι πρωθυπουργοί των τελευταία 50 χρόνων δεν εκπροσωπούν μόνο συγκεκριμένα πολιτικά κόμματα και τις παραδοσιακά οριζόμενες πολιτικές ιδεολογίες, αλλά συγχρόνως επιτελούν μια συμβολική λειτουργία που συμπαραδηλώνει την αποδεκτή ή δημοφιλή μορφή της εξουσίας ανά διαφορετικές περιόδους.

Η επιτέλεση της πολιτικής παρουσίας στην μετα-ψηφιακή εποχή: Μια συγκριτική σημειωτική ανάλυση του Donald Trump και του Κυριάκου Μητσοτάκη κατά την πανδημία COVID-19

Ιωάννης Καραλάκος
Υποψήφιος διδάκτορας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η παρούσα εργασία εξετάζει την πολιτική παρουσία ως σημειωτική επιτέλεση (performance) στο πλαίσιο των δημόσιων παρεμβάσεων κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Εστιάζοντας σε δύο διαφορετικά μοντέλα ηγεσίας, εκείνο του Donald Trump στις ΗΠΑ και του Κυριάκου Μητσοτάκη στην Ελλάδα, η μελέτη αναλύει πώς η «σκηνή» της κρίσης μετατράπηκε σε ένα πεδίο παραγωγής νοήματος μέσω οπτικών, γλωσσικών και μετα-ψηφιακών κωδίκων. Από τη μία πλευρά, η επιτέλεση του Trump αναλύεται ως ένα μοντέλο «ανταγωνιστικής ανατροπής», όπου το σώμα του ηγέτη (άρνηση χρήσης μάσκας) και ο χώρος των ενημερώσεων του Λευκού Οίκου λειτούργησαν ως σημειωτές μιας λαϊκιστικής πρόκλησης απέναντι στους θεσμούς. Από την άλλη πλευρά, ο Κυριάκος Μητσοτάκης μελέταται μέσω της «τεχνοκρατικής πατερναλιστικής» επιτέλεσης, όπου η χρήση μινιμαλιστικής σκηνογραφίας, η επίκληση της «ατομικής ευθύνης» και η σημειωτική επένδυση στο ψηφιακό κράτος (π.χ. σύστημα SMS 13033) συγκρότησαν μια αφήγηση θεσμικής πειθαρχίας και ορθολογισμού. Η εργασία χρησιμοποιεί τη θεωρία των σημειωτικών συστημάτων του Keir Elam και την προσέγγιση του Patrice Pavis για την ανάλυση της επιτέλεσης, προκειμένου να καταδείξει πώς στην μετα-ψηφιακή εποχή η πολιτική εξουσία δεν ασκείται μόνο μέσω της διοίκησης, αλλά κυρίως μέσω της στρατηγικής διαχείρισης των συμβόλων και της «ζωντανής» (live) μεσολάβησης της ηγετικής παρουσίας.

Επιτελεστικότητα και μνήμη: η περίπτωση του Σκοπευτηρίου της Καισαριανής

Παναγιώτης Μπίκας
Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η έννοια της επιτελεστικότητας, όπως προτάθηκε από την Judith Buttler, αποτέλεσε ένα νέο ερμηνευτικό εργαλείο των μνημονικών σπουδών. Χρησιμοποιώντας την θεωρητικοί όπως η Mieke Bal, η Laura M.F. Bertens κ.ά., υποστήριξαν ότι η μνήμη συνεχώς παράγεται μέσα από πράξεις επιτέλεσης και δεν αποτελεί μια παγιωμένη και αιώνια καταγραφή που απλώς μεταδίδεται. Η σωματικότητα αυτής της επιτέλεσης αναδείχθηκε από το έργο του Paul Connerton, *How societies remember*, όπου το μη λεκτικό στοιχείο της μνήμης αξιολογήθηκε για πρώτη φορά. Από την άλλη η Mechtild Widrich θα εισάγει την έννοια των performative monuments, αναδεικνύοντας και αυτή την επιτελεστικότητα ως βασικό στοιχείο των σύγχρονων αντιμνημείων. Αν βασικός προορισμός των επιτελεστικών δράσεων είναι να παράγουν νοήματα και να επικοινωνούν, αυτό μπορούμε καλύτερα να το διακρίνουμε στον τρόπο με τον οποίο τις αξιοποιούν οι πολιτικοί. Μια από τις πιο εμβληματικές

εικόνες του μηχανισμού με τον οποίο η Δυτική Γερμανία επιχείρησε να συμφιλιωθεί με το παρελθόν της μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, αποτελεί η φωτογραφία με τη γονυκλισία του Καγκελάριου Willy Brandt στο Μνημείο για την Εξέγερση στο Γκέτο της Βαρσοβίας. Αυθόρμητες ή μη, κινήσεις όπως αυτή αποτελούν μια θεατρική έκφραση και χρειάζονται ένα κοινό για να αποκτήσουν νόημα. Στην Ελλάδα ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει ο τρόπος με τον οποίο νοηματοδοτήθηκε μέσα από ανάλογες πράξεις ο μνημονικός τόπος του Σκοπευτηρίου της Καισαριανής και τα εμβληματικά γεγονότα που εκτυλίχτηκαν εκεί με τις εκτελέσεις αγωνιστών. Η επιλογή του Αλέξη Τσίπρα να αποτελέσει η προσκύνηση στο μνημείο για τους εκτελεσμένους την πρώτη του πράξη αφότου ορκίστηκε πρωθυπουργός και η φωτογραφία με τον Κυριάκο Μητσοτάκη να περιεργάζεται τις φωτογραφίες με τους εκτελεσμένους της Καισαριανής που τόσο συζητήθηκαν, αποτελούν δύο επιτελέσεις που αποτελούν παραδείγματα πολιτικής επικοινωνίας με τη χρήση της εικόνας και της μνήμης.

Επιτελέσεις πολιτειότητας στις εκστρατείες ευαισθητοποίησης για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών

Ανθούλα Χαραλάμπους
Υποψήφια διδάκτορας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τα οπτικοακουστικά μικρο-αφηγήματα (σποτ) των δημόσιων εκστρατειών ευαισθητοποίησης δεν αφορούν απλώς πληροφορίες ή χρηστικές οδηγίες πρόληψης. Βασιζόμενη στη μελέτη ενός συνόλου είκοσι σποτ τα οποία παρήγαγε η Γενική Γραμματεία Πολιτική Προστασίας για τις αντιπυρικές εκστρατείες που διεξήγαγε την τελευταία εικοσαετία, η εισήγηση συνδυάζει την πολυτροπική σημειωτική ανάλυση με την αφηγηματολογική προσέγγιση του Narrative Policy Framework με στόχο να διερευνήσει το πώς οι στρατηγικές επικοινωνίας που αξιοποιήθηκαν σε αυτά τα σποτ συγκροτούν επιτελεστικές πρακτικές που ορίζουν με διαφορετικούς τρόπους τους ρόλους και τη σχέση πολιτών και κράτους, προάγοντας έτσι ουσιαστικά διαφορετικές επιτελέσεις πολιτειότητας.

Performative Art projects

Από το Βερολίνο στο ΒΕΡΟΛΙΝΟ: Σημειωτικές μετατοπίσεις, επιτελεστικότητα και θεσμική κριτική

Έλλη Λεβεντάκη
Υποψήφια διδάκτορας, Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών

Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει τη σημειωτική διάσταση του πρότζεκτ ΒΕΡΟΛΙΝΟ, μιας μακράς διάρκειας επιτελεστικής δράσης που διαπραγματεύεται τα όρια μεταξύ επιμέλειας και καλλιτεχνικής δημιουργίας, σε συνάρτηση με τη λειτουργία του τόπου ως σημαίνοντος και σημαινόμενου. Το ΒΕΡΟΛΙΝΟ συγκροτείται ως ένα εννοιολογικό καλλιτεχνικό πρόγραμμα φιλοξενίας (art residency), το οποίο κατοικείται από την ίδια του τη δημιουργό. Πρόκειται για έναν φυσικό χώρο, στον οποίο η επιμελήτρια παρίσταται συστηματικά για μήνες, συνομιλώντας με τους/τις επισκέπτες/τριες, ενεργοποιώντας μια διαδικασία συλλογικής διαπραγμάτευσης κοινών προβληματικών και διεκδικήσεων στο πεδίο της σύγχρονης τέχνης. Με αυτόν τον τρόπο, το ΒΕΡΟΛΙΝΟ λειτουργεί ως κοινωνικό πείραμα και χειρονομία δημόσιου χαρακτήρα με διττή φύση, αποτελώντας αφενός έναν πραγματικό τόπο φιλοξενίας και αφετέρου μια συμβολική προβολή ενός Άλλου. Μεθοδολογικά προσεγγίζεται εδώ ως ένα πλέγμα σημειωτικών πρακτικών, εξετάζοντας τόσο τις λεκτικές και χωρικές αναπαραστάσεις του εγχειρήματος όσο και τις επιτελεστικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ δημιουργού και επισκεπτών ως διαδικασίες παραγωγής νοήματος. Η εσκεμμένη επιλογή του ονόματος, παραπέμπει στη φαντασιακή και επαγγελματική βαρύτητα του «Βερολίνου» ως μιας ευρωπαϊκής μητρόπολης σύγχρονης τέχνης, η οποία είναι συνώνυμης της επιτυχίας και της κινητικότητας. Αντιθέτως, αυτό το ΒΕΡΟΛΙΝΟ βρίσκεται κάπου αλλού – στην Αθήνα – δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο μια νοηματική μετατόπιση, όπου οι συνδηλώσεις που φέρει το σημαινόμενο, δίνουν νέα υπόσταση στο σημαίνον. Έτσι, το συγκεκριμένο art residency μετατρέπεται σε σημαίνον που αποσταθεροποιεί το σημαινόμενο του ταξιδιού και της «επαγγελματικής επιτυχίας», επανατοποθετώντας το στο πεδίο της συλλογικότητας και της τοπικής δράσης. Μέσα από μια σημειωτική ανάλυση του ονόματος, η συγκεκριμένη ανακοίνωση διερευνά τους μηχανισμούς μέσω των οποίων παράγεται και μετασχηματίζεται το νόημα του «Βερολίνου» ως πολιτισμικού μύθου. Αξιοποιώντας τις έννοιες του σημαίνοντος και του σημαινόμενου (Saussure), καθώς και τη διάκριση δήλωσης και συνδήλωσης (Barthes), εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο το ΒΕΡΟΛΙΝΟ λειτουργεί ως διαδικασία επανασημασιοδότησης του τόπου, της καλλιτεχνικής κινητικότητας και της επαγγελματικής επιτυχίας, παράγοντας έναν ενδιάμεσο χώρο (third space) διαπραγμάτευσης ταυτοτήτων και συλλογικών φαντασιακών, στη βάση του μοντέλου του Bhabha με κοινωνικούς όρους.

Grandmother's Racetrack: A robotic miniature as embodied archive and postdigital memory device

Melissa Simard
Professor, TELUQ University, Canada

This paper presents Grandmother's Racetrack, the first experimental laboratory of an ongoing research-creation project exploring memory, obsolescence, and intergenerational transmission through performative and technological dispositifs. The project is based on intimate archives related to the artist-researcher's grandmother, a former race car driver and co-owner of a local racetrack,

whose life trajectory later became marked by neurodegenerative illness and memory loss. At the center of the laboratory is a miniature robotic racetrack: a scenographic device composed of automated circuits, small-scale vehicles, recycled plastic elements, and audio fragments. This first exploration brings together a post-digital assemblage of retro-technologies, analog materials, robotic systems, and digital control processes. The installation functions as a performative system designed to activate and transform archival materials, including recorded testimonies, poetic texts, and sound traces. Rather than reconstructing a coherent narrative, the device produces a fragmented and unstable memory landscape. The racetrack does not function as a stable representation of memory, but as a performative system in which meaning emerges through instability, echoing David Le Breton's conception of the vulnerable body as a socially constructed site of fragility (Le Breton, 2008). The installation mobilizes intimate archival material in the sense described by Sophie Calle, where personal traces become "affective narratives" (Snauwaert, 2022), where the artist seeks to "ritually occupy the territories of disappearance" (Snauwaert, 2022). However, rather than preserving these traces, the device re-enacts them through mechanical circulation and digital-analog hybrid systems. Finally, the use of recycled materials positions the device within a material ecology of obsolescence, where waste operates as both trace and memory carrier, as Vergine suggests: "waste is a direct, detailed and incontestable document" (Vergine, 2007). Within this framework, glitch is introduced as a key analytical concept, following feminist theory by Legacy Russell, for whom glitch operates as a form of resistance that exposes the instability of technological and social systems, foregrounding rupture, refusal, and deviation within digital culture (Russell, 2020). Rather than being understood as a mere aesthetic of error, glitch becomes a condition of transmission, reinscription and reconfiguration. Mechanical repetition, slight variations in movement, desynchronization between sound and motion, and the deterioration of audio signals all contribute to a form of "glitching memory", where intergenerational transmission appears as partial, altered, and unstable. In this context, glitch is not an aesthetic effect but a structural condition of transmission: repetition fails, movement deviates, and memory becomes fragmentary. This aligns with Donna Haraway's understanding of situated knowledge, where meaning emerges through partial, relational perspectives rather than fixed truths (Haraway, 2007). By analyzing the technical and scenographic experiments of this first laboratory, the paper proposes the notion of the racetrack as a post-digital memory device: a system in which analog and digital elements coexist, and where meaning emerges through movement, failure, and material interaction. The project ultimately reflects on how vulnerable bodies and disappearing memories can persist: not through preservation, but through continuous reconfiguration.

The living archive: Toward a performative semiotics of the post-human body in postdigital cultures

Silvia Neri
Associate Researcher, University of Paris 8, France

This paper interrogates the transformation of the body in post-digital cultures through a framework that brings together performance semiotics, feminist media theory, and post-human critique. Drawing on paradigmatic cases of extended performance practice (including Stelarc's prosthetic experiments with distributed and technologically augmented corporeality, and Orlan's surgical performances as a radical rewriting of the body's symbolic surface) it argues that the post-human body operates as a liminal semiotic operator: simultaneously a site of inscription and a device for translation across material, symbolic, and computational regimes. Central to this analysis is the concept of the «living archive», a dynamic configuration in which memory, inscription, and transmission are not processes

of conservation but of continuous activation. The archive does not precede the performative event: it is produced within it, through configurations in which gesture, voice, technological prosthetics, and digital environments co-construct forms of signification in process. This reframes the post-digital condition not as a transcendence of the body, but as a reconfiguration of its semiotic modes of existence. The paper also draws on curatorial practice as a critical lens. The ongoing research project A Global History of Women in Art (GHWA), conceived as a transnational and feminist archival laboratory, is examined as a site where performance, memory, and curatorial gesture converge. GHWA's methodology of feminist archival reconstitution (recovering silenced or non-transmitted histories) is read as itself a performative act: the archive becomes gesture, the gesture becomes active memory. By articulating the performative turn with post-human aesthetics and feminist archival politics, the paper contributes to a semiotic theory of the body as a medium of both historical transmission and radical transformation in hybrid analog-digital environments.

The archive in motion: Bodies, traces, reappearances

Maria Sideri
Trandisciplinary artist, Affiliated Researcher, University of Patras

The paper, conceived as a performance lecture, investigates how the archive and performance co-constitute each other as dynamic and interpenetrating fields. Central to this inquiry is the understanding of the archive as a performative event, activated through embodied, temporal, and situated practices. Grounded in feminist and queer epistemologies and informed by Yuri Lotman's understanding of cultural memory as a dynamic semiotic process, the presentation examines how contemporary artistic practices destabilize dominant Western definitions of the archive, proposing alternative modes of archiving that foreground the partiality, fluidity, and discontinuity of memory. Within this framework, performance is not approached as an object to be documented, but as an ongoing process whose traces persist and are transformed through bodies and performative reactivations. Drawing on a semiotic understanding of the archive, the contribution examines how bodies operate as sites of signification where archival traces are activated, interpreted, and transformed. Performance is therefore understood not only as an artistic practice but also as a semiotic process through which memory is negotiated and meaning is continually produced. At the same time, performance is approached as a site of memory and as a methodology of archival research, rendering visible the silences, omissions, and discontinuities of institutional archives. Through hybrid artistic practices and the format of the performance lecture itself, archival research is reconfigured as a performative process of knowledge production. The contribution ultimately proposes an understanding of the archive as an embodied field in continuous flux, where bodies operate as archives and archives as bodies. Within this dynamic condition, alternative epistemological approaches emerge, reconfiguring the politics of memory and expanding the possibilities for the formation of future archival practices.

Όταν ο χώρος επιτελεί: Γεωσημειωτική, έμφυλη επιτελεστικότητα και μετα-ψηφιακή διαμεσολάβηση — η έκθεση «Κυκλαδίτισσες» ως πεδίο παραγωγής και διαπραγμάτευσης νοήματος

Ειρήνη Σηφάκη[1], Ειρήνη Παλατιανού[2]
[1] Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας | [2] Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

This paper examines the exhibition “Kykladitisses: Untold Stories of Women in the Cyclades” at the Museum of Cycladic Art as a site of triple semiotic production: spatial, narrative, and post-digital. Drawing on social semiotics (Kress & van Leeuwen), theories of performativity (Butler, Schechner), geosemiotics (Scollon & Scollon), and contemporary museology, the study treats the exhibition as a multimodal communicative event in which spatial, narrative, and visual choices co-construct a dynamic, performed gendered narrative. The central argument identifies three interlocking levels of performativity. First, spatial performativity operates through three geosemiotic mechanisms: inscription (wall typography and texts as spatial directives guiding visitor reception), emplacement (the positioning of the Kore of Thera at the entrance as a ritual act of revelation, where meaning depends on the object’s physical location rather than its content alone), and semiotic aggregate (the spatial juxtaposition of Christian and pagan artefacts generating meaning without verbal explanation). Second, narrative performativity operates through curatorial choices, spatial layout, and semiotic nodes within the museum environment – gendered meaning is not merely represented but spatially enacted. Third, the post-digital extension of performativity through microsites, social media, and audio guides, where the narrative is not simply retransmitted but transformed into new forms of reception that reconfigure the visitor’s encounter with the gendered archive. The findings indicate that the exhibition avoids essentialist approaches to female identity, proposing multiple, diachronic, and open-ended gender readings. The study highlights the role of the museum as an active mechanism of cultural communication and gender negotiation in the contemporary public sphere, demonstrating the performative dimension of museum semiotics across analogue, digital, and hybrid environments. The case study offers an analytical model for investigating how contemporary museum practices “make meaning in motion”, inscribing gender as a performative and semiotic category at the heart of cultural heritage.

Επιτελώντας το πλαίσιο: Η επιμέλεια ως δραματουργική πράξη
Immense space

Αναστασία Κουμίδου
Διευθύντρια σκηνής, Ερευνήτρια

Η απεραντότητα είναι μία έννοια συμβατή και ταυτόχρονα ασύμβατη με το θεατρικό γίγνεσθαι. Στο περιβαλλοντικό θέατρο, το σκηνικό τοπίο δεν απλώνεται απλώς στον απέραντο χώρο, πολλαπλασιάζεται. Η θάλασσα και ο αρχαιολογικός χώρος είναι χώροι βιωματικοί που ενσωματώνουν και αλληλεπιδρούν με τη μουσική, τον ήχο, το κείμενο, τον λόγο και η οικειότητα που δημιουργείται λόγω της εγγύτητας και της συνύπαρξης του θεατή, διευρύνει τα τοπία και δημιουργεί συνυφάνσεις μέσα σε μια επικίνδυνη ισορροπία. Ο Όμηρος και ο Ευριπίδης χειρίζονται τη διαλεκτική του απέραντου και του πεπερασμένου χώρου με πολλαπλά σημειολογικά συστήματα αναδεικνύοντας την επικινδυνότητα και των δύο. Μία επικίνδυνη ισορροπία που βρίσκεται στην πολυπλοκότητα και πολυμορφικότητα του έργου τέχνης, στη διαρκή αλληλεπίδραση της φόρμας (performance) με τη φύση και τέλος στη διαδικασία δημιουργίας ενός απρόσμενου έργου τέχνης

όπου ο απέραντος χώρος είναι ο πρωταγωνιστής, ένας ανεξέλεγκτος πρωταγωνιστής σε ένα οργανωμένο έργο τέχνης με τα όρια θεατή και ηθοποιού να είναι συνεχώς διαπερατά. Ως δημιουργός και ταυτόχρονα ως αναλύτρια του έργου που δημιουργώ, ανατρέχω στη σημειολογία του όρου performance και αναλύω τη “διαδικασία της ολοκλήρωσης”, της εκπλήρωσης, του αριστοτελικού “τέλους” της δημιουργίας των δύο πειραματικών study cases, τα οποία διδάχθηκαν και παραστάθηκαν σε δύο διαφορετικούς “απέραντους χώρους”: τη θάλασσα των Οινουσσών και τον αρχαιολογικό χώρο Φιλίππων. Μέσα από αυτήν τη μελέτη, ερευνώ την χορικότητα, την χωρικότητα, και την λειτουργία του κοινού ως μέσον για την πραγματοποίηση μιας performance αντλώντας από την πολυμορφία και το διαρκώς τροφοδοτούμενο entanglement όπως το ορίζει ο Richard Schechner στο Environmental Theatre : “Κυριολεκτικά συστάδες χώρων, χώροι μέσα σε άλλους χώρους, χώροι που περιέχουν, ή περιτυλίγουν, ή συνδέονται, ή αγγίζουν όλους τους χώρους που οι είναι οι θεατές ή/και παίζουν οι performers. Όλοι οι χώροι είναι ενεργοί σε όλα τα επίπεδα της performance.”

Σημειωτικές όψεις του XENOS: Μια βιωματική πρόταση για τη διδασκαλία της Αγγλικής

Άννα Τσιούπρου
Εκπαιδευτικός ΜΕ

Η παρούσα εισήγηση διερευνά αναστοχαστικά την παράσταση XENOS του Akram Khan (2018), εστιάζοντας στις σημειωτικές προεκτάσεις της ενσώματης μάθησης. Μέσα από αυτή την προσέγγιση, ο χορός αναδεικνύεται ως δυναμικό παιδαγωγικό μέσο για την καλλιέργεια κριτικού στοχασμού γύρω από την ετερότητα και την ταυτότητα στο σχολικό περιβάλλον (Cooper, 2022· Γιατρά κ.ά., 2019). Η επιλογή του έργου εστιάζει στην ανάδειξη του ιστορικού τραύματος και των αποσιωπημένων φωνών του πολέμου, μετατρέποντας το σώμα σε «ζωντανό αρχείο» μνήμης (Khan, 2018). Μέσα από την ορατότητα αυτών των αφανών αφηγήσεων, διαμορφώνεται ένα δημιουργικό πλαίσιο διερεύνησης σύγχρονων κοινωνικών ζητημάτων, σε πλήρη ευθυγράμμιση με τη στοχοθεσία των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών για το Λύκειο (Ι.Ε.Π., 2021). Η δίωρη εκπαιδευτική παρέμβαση περιλαμβάνει τέσσερις δραστηριότητες βασισμένες σε δομικά στοιχεία του XENOS, τα οποία εντάσσονται στη διδακτική της Αγγλικής Γλώσσας στο Λύκειο. Μέσω της παιδαγωγικής αξιοποίησης αυτών των στοιχείων, η σωματική κίνηση αναδεικνύεται σε αυτόνομο σημειωτικό σύστημα και «ψυχολογικό διαμεσολαβητικό εργαλείο». Η προσέγγιση αυτή εδράζεται στη σημειωτική ανάλυση της κίνησης του Rudolf Laban και στην κοινωνικοπολιτισμική θεωρία του Vygotsky (1978). Ειδικότερα, για τη μετουσίωση των σημειωτικών αυτών όψεων σε μαθησιακά αποτελέσματα, η δράση σχεδιάστηκε βάσει της Ταξινομίας του Bloom, προσαρμοσμένης στη διδακτική του χορού (Heiland, 2018). Μέσα από την εμπλοκή του γνωστικού, συναισθηματικού και ψυχοκινητικού τομέα, οι μαθητές ενθαρρύνθηκαν να μεταβούν από την ατομική ακινησία στη συλλογική υποστήριξη ενώ συμμετείχαν σε διεργασίες διακειμενικότητας, αναπτύσσοντας έναν κινητικό «διάλογο» με τον πίνακα “The Broken Column” (1944) της Frida Kahlo. Η μετάβαση από την ατομική ακινησία στη συλλογική υποστήριξη ενεργοποίησε το «σκεπτόμενο σώμα», μετατρέποντας την εμπειρία σε νόημα (Lim, 2021). Καθώς ο κόσμος βιώνεται και νοηματοδοτείται μέσω του σώματος, η μάθηση καθίσταται βαθύτερη και ουσιαστικότερη (Atkinson, 2010, όπως αναφ. στο Κουφοπούλου, 2022).

Semiotics and the performative

Raymond Williams and Performance Theory: Implications

Karin Boklund-Lagopoulou
Professor Emeritus, Aristotle University of Thessaloniki

In 1973, Raymond Williams published an article in the journal New Left Review with the title "Base and Superstructure in Marxist Cultural Theory". Towards the end of the article he almost casually put forward a programme for a radical revision of a number of accepted concepts in literary criticism by drastically expanding the idea of performance. He pointed out that a text, whether written or otherwise recorded, is simply a form of notation of something which is meant to be a communication between a producer and an audience, and that to bring it alive, it is necessary to turn the notation into a performance, even if only the silent performance of an individual reading. The importance of this concept for Williams was that it allowed – indeed, demanded – the inclusion of the actual conditions of production and consumption into the interpretation of the text. For Williams, these conditions were always social in nature: from conditions of literary labour to control of production and consumption to values and ideology, they were the historically determined social relations between social individuals, subject to limitations and constraints but also open to individual experimentation and, above all, to dialogue. Communication requires at least two parties, and they take turns speaking. Today, we would say they are situated and embodied – but for Williams, the body is also profoundly social. Raymond Williams is in many ways the father of modern Cultural Studies and he had a special interest in theatre. He also had (something rare for a British academic in the 1970s) a sympathetic – though critical – understanding of what was then the new French fashion of semiotics. When we consider performance theory today, we could do worse than return to the issues raised by Williams in that article of half a century ago.

Two different approaches to culture: Anthroposemiotics and social semiotics

Alexandros Ph. Lagopoulos
Professor Emeritus, Aristotle University of Thessaloniki

The dominant tendency in post-Greimasian semiotics is the sociosemiotic emphasis on enunciation. This "performative turn" is general in the cultural studies of the last 30 years. A typical approach is represented by Fontanille's phenomenologically based anthroposemiotics, which attempts to explain the dynamic mechanisms operating behind the emergence of the formalist text. Fontanille, inspired by Hjelmslev, formulates six "semiotic regimes", corresponding to different planes of immanence and regulated by their own "methodological regimes": figurativity (including signs); texts-enunciates (interpretative semantic coherence and syntagmatic cohesion); corporality, relating to objects and the actors of semiotic practices and representing the limit case of enunciation; practical scenes, i.e., the semiotic situation in time and three-dimensional space, centred on the action of actants and related to communicational interaction; strategies, combining practices; and forms or styles of living, which subsume all previous levels. The goal of this approach is to arrive at an interpretation of culture. Among these levels, corporality, practical scenes and strategies refer to actions and are of a performative, behavioural nature. Anthroposemiotics is close to the performative turn and parallels Austin's speech act theory and Anglo-Saxon micro-sociology and socio-linguistics, being focused on everyday, small-scale group interaction. It is a lower-level approach integrated within and explained

by macro-sociology, which examines large societal structures. Like Anglo-Saxon sociolinguistics, anthroposemiotics has the weakness of an inability to define a limited number of situations. Thus, it ends up offering just a set of small slices of culture. Furthermore, it does not offer any specific methodology for the articulation of texts with their deeper levels. Contrary to anthroposemiotics, social semiotics moves at the macro-scale and is related to the goals of macro-sociology. My proposal starts from the formalist Greimasian generative process, traced back to the semiotic square. I argue that we can recede by one step to reach the Greimasian sociosemiotic sociolect, the deep connotative semantic structures displaying a sociocultural community's attitudes vis-à-vis its fundamental issues. Considering sociologically the sociolect as a collective cultural formation (ideology), I argue that it is the widest semiotic context of any individual semiotic square, whence the sociolect functions as an articulation between the material social processes and the textual, the formal-semiotic, thus allowing not only comprehension but explanation. Social semiotics no longer leads to random and limited glances at culture, but to culture as a whole, and it can be articulated with material social dynamics.

The power of language deconstructed: Performative misunderstandings in Laurent Binet's semiotic whodunnit 'The Seventh Function of Language' (2015)

Elena Anastasaki
Assistant Professor, University of Thessaly

On the 25th of February 1980, leaving from a lunch with Francois Mittérand, Roland Barthes is hit by a laundry van and will die in hospital a few weeks later. Around this real event, Laurent Binet constructs a semiotic thriller where an investigation around Barthes' death uncovers a linguistic conspiracy over political power and world dominance. In this burlesque whodunnit, the author presents semiotics as a method of investigation and linguistics as the motive for murder. The plot revolves around the chase of a secret manuscript by Roman Jakobson revealing the secret of the seventh function of language that has the potential to unleash its total performativity, i.e. the power to convince anyone about anything in any circumstance, making its possessor master of the world. Politicians, intellectuals, foreign spies, secret societies, are all after this document that gives access to this unlimited performative power. The Logos Club (a secret society devoted to the power of language), appears to simultaneously promote and undermine oral performativity through and within the novel's written text. On the metafictional level, both Simon (the main character) and the reader are implicitly reminded of Derrida's assertion that "there is no outside-the-text". Barthes' and Derrida's theories constitute the backbone of the novel while also destabilising it. The novel can thus be read as a "thought experiment", where performativity and its relation to the immediacy of the spoken word – both within and out of fiction – is put to the test. In this context, I propose to examine how Binet's seriously funny novel draws from the linguistic and philosophical disputes between Searle and Derrida in the 70s and 80s, and to elucidate one if its major plot twists in the light of a misunderstanding on the performative function of language.

Sunday, November 22

Interrogating AI

Performative processes in the making of analog photographs and AI-generated images

Iokasti Foundouka[1], Spiros Papadimitriou[2]
[1] PhD candidate, Aristotle University of Thessaloniki | [2] Associate Professor, Aristotle University of Thessaloniki

Since the late nineteenth century, modern art gradually shifted its attention from the artwork as a stable representation of reality to the processes through which images are produced. Within this context, photography introduced a technical form of image making based on mechanical and chemical registration. As photographic technologies gradually became automated, artistic interest moved beyond representation itself toward the material conditions, technical procedures, and embodied practices involved in the production of images. In analog photography, image making involves a sequence of physical and material operations, including framing, exposure, development, printing, and darkroom manipulation. The photograph is therefore not only a visual object but also the result of a performative process shaped by the interaction between body, apparatus, material, and time. At the same time, analog photography preserves what Charles Sanders Peirce described as an indexical relation between image and referent, since the photographic image is produced through the physical registration of light reflected from the world onto a photosensitive surface. With the transition to digital imaging, and later to AI-generated imagery, the relation between image and reality changes significantly. AI-generated images are not produced through the recording of an external referent but through computational processes based on datasets, statistical models, and algorithmic synthesis. In this context, the performative dimension of image production shifts from bodily and material operations toward linguistic and computational interaction. Through prompts, the user activates and guides a generative process in which textual input is translated into visual output. Image production therefore becomes procedural and operational, emerging through the execution of computational systems shaped both by user input and by the structure and limitations of the model itself. This presentation examines the structural differences between analog photographic registration and AI-based image synthesis, focusing on how each medium organizes the relation between human agency, technical systems, and the production of images.

Ο Prompt-Filmmaker: Επιτέλεση, agency και παραγωγή νοήματος στον AI-assisted κινηματογράφο

Νίκος Αλέτρας
Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η ανάδυση των παραγωγικών μοντέλων Τεχνητής Νοημοσύνης μετασχηματίζει όχι μόνο τα τεχνικά μέσα της κινηματογραφικής παραγωγής, αλλά και τις ίδιες τις πρακτικές μέσω των οποίων ο κινηματογραφικός δημιουργός επιτελεί τη δημιουργική του agency. Στο πλαίσιο του AI-assisted filmmaking, το prompt δεν αποτελεί απλώς μια οδηγία προς ένα υπολογιστικό σύστημα, αλλά μια

επιτελεστική πράξη μέσω της οποίας ο δημιουργός διατυπώνει προθέσεις, ενεργοποιεί διαδικασίες παραγωγής οπτικοακουστικού υλικού και διαπραγματεύεται διαρκώς το αποτέλεσμα. Η ανακοίνωση προτείνει την έννοια του Prompt-Filmmaker ως ένα θεωρητικό σχήμα για την κατανόηση αυτής της μεταβαλλόμενης δημιουργικής υποκειμενικότητας. Σε αντίθεση με το παραδοσιακό μοντέλο του filmmaker, ο οποίος ασκεί την agency του κυρίως μέσω της άμεσης διαχείρισης ανθρώπων, σωμάτων, χώρων, υλικών και τεχνολογικών μέσων, ο Prompt-Filmmaker δρα μέσα από μια επαναληπτική διαδικασία εκφοράς, παραγωγής, επιλογής, αξιολόγησης και αναδιατύπωσης. Η κινηματογραφική εικόνα, επομένως, δεν αποτελεί αποκλειστικά το αποτέλεσμα μιας προκαθορισμένης δημιουργικής πρόθεσης, αλλά αναδύεται μέσα από μια δυναμική διαπραγμάτευση μεταξύ ανθρώπου, υπολογιστικού μοντέλου και παραγόμενων σημειωτικών μορφών. Η προσέγγιση αυτή εξετάζει το prompting ως επιτελεστική και διαμεσολαβημένη πρακτική παραγωγής νοήματος, εστιάζοντας στις έννοιες του agency, της χρονικότητας, της επανάληψης και της διαπραγμάτευσης. Παράλληλα, μέσα από παραδείγματα AI-assisted κινηματογραφικής δημιουργίας, διερευνάται κατά πόσο η generative AI συνιστά απλώς ένα νέο εργαλείο αναπαράστασης ή ένα νέο περιβάλλον μέσα στο οποίο ανασυγκροτούνται οι σχέσεις μεταξύ δημιουργού, μέσου, εικόνας και θεατή. Υποστηρίζεται ότι η μετάβαση από τον filmmaker στον Prompt-Filmmaker σηματοδοτεί μια μετατόπιση από την παραγωγή του κινηματογραφικού έργου στην επιτέλεση μιας διαδικασίας παραγωγής κινηματογραφικού νοήματος.

From linguistic practices to AI images: Ideologies and stereotypes in AI models

Thomas Bardakis
PhD, Aristotle University of Thessaloniki

This paper examines generative AI as a performative semiotic system and argues that generative AI models do not merely reproduce language but actively participate in the representation and reconfiguration of linguistic practices through which ideology is circulated and reproduced. Focusing on the interplay between discourse, representation, and stereotyping, the study examines how AI-generated outputs construct social meaning across linguistic and visualizable forms of expression. The analysis is based on four case studies derived from human–AI interaction: dialogues and narrative constructions on “rising cost of living" in Greece and Cyprus in 2025. In these cases, the interactions are examined as semiotic performances in which AI-generated responses reorganize culturally recognizable linguistic practices into coherent linguistic and visual representations. The analysis further examines the intersemiotic translations of these linguistic outputs into AI-generated images, treating visual representations as semiotic performaces derived from and conditioned by the original textual prompts and responses. In this way, the study investigates not only how ideology is articulated through language, but also how it is reconfigured, transformed and materialized through text-to-image generation. Drawing on Michel Foucault’s theory of discourse and power and Stuart Hall’s theory of representation and stereotyping, the paper situates AI-generated outputs within broader discursive formations that define what can be said, thought, and recognized as meaningful. Within this framework, AI-generated outputs are analyzed as performative acts of signification. Their significance lies not only in what they represent but in what they do. Stereotypes function in this process not as peripheral distortions but as central ideological operators that condense complexity and naturalize cultural hierarchies. The paper therefore supports that AI-generated outputs aren’t neutral or purely generative. Instead, it argues that generative AI models function as ideological mediators that stabilize and circulate stereotypes, shaping not only what can be said but also what can be seen and imagined. In this sense, AI does not simply reproduce ideology, it automates it.

Η Τεχνητή Νοημοσύνη στη γλωσσική εκπαίδευση: σύγχρονες εξελίξεις, προκλήσεις και προοπτικές

Πηνελόπη Κρυστάλλη[1], Αγγελική Αλβανούδη[1]
[1] Επίκουρη Καθηγήτρια, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η παρούσα εργασία εξετάζει τον ρόλο της Τεχνητής Νοημοσύνης (ΤΝ) στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας, εστιάζοντας στα Μεγάλα Γλωσσικά Μοντέλα (ΜΓΜ) τα οποία λόγω της αυξανόμενης συνομιλιακής τους επάρκειας (Chen κ.ά., 2024· Jones, 2026· Kockelman, 2024) αποτελούν δυνητικά χρήσιμα παιδαγωγικά εργαλεία. Η πρόσφατη έρευνα αναδεικνύει τη σημασία της ανάπτυξης του λεγόμενου «γραμματισμού στην ΤΝ» (AI literacy) στη διδασκαλία των ξένων γλωσσών (Tour, Pegrum & Macdonald, 2025). Ωστόσο, η διαφοροποιημένη πρόσβαση και εξοικείωση με τις τεχνολογίες αυτές ενδέχεται να εντείνουν υφιστάμενες κοινωνικές ανισότητες, οδηγώντας σε ένα αναδυόμενο χάσμα γραμματισμού στην ΤΝ. Παράλληλα, τα κείμενα που παράγουν τα ΜΓΜ αποτελούν πολιτισμικά προϊόντα που ενσωματώνουν συγκεκριμένες μεροληψίες (Maly 2024· Schneider & Oliveira 2025), καθιστώντας αναγκαία μια κριτική κοινωνιογλωσσολογική προσέγγιση αυτών των εργαλείων. Στην εργασία επιχειρούμε να χαρτογραφήσουμε θεωρητικά το πεδίο της χρήσης της ΤΝ στη διδακτική των γλωσσών, αξιοποιώντας τα εργαλεία της κοινωνιογλωσσολογίας και της διδακτικής των γλωσσών/εκπαιδευτικής γλωσσολογίας. Ειδικότερα θα μας απασχολήσουν τα εξής ζητήματα: ο ρόλος της ΤΝ στην αναπαραγωγή κυρίαρχων ιδεολογιών, η κατηγοριοποίηση βασικών τύπων παιδαγωγικής αξιοποίησης της ΤΝ, ο ρόλος των γλωσσικών, ψηφιακών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων στην αποτελεσματική χρήση των εργαλείων ΤΝ, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφοροποιήσεις που σχετίζονται με το γλωσσικό υπόβαθρο και το κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο των μαθητ(ρι)ών στα σύγχρονα περιβάλλοντα αστικής πολυγλωσσίας και υπερποικιλότητας. Οι θεωρητικοί προβληματισμοί θα εξειδικευθούν σε προτάσεις παιδαγωγικών κατευθύνσεων για την ενίσχυση του γραμματισμού στην ΤΝ και τη στήριξη της διδασκαλίας της ελληνικής ως γλώσσας υποδοχής για μαθητές/τριες με μεταναστευτικό υπόβαθρο.

Indexing epistemic and deontic stance in human-ChatGPT interaction

Angeliki Alvanoudi
Assistant Professor, Aristotle University of Thessaloniki

This paper reports the findings from an exploratory study of human-conversational AI interaction, focusing on stance in users' prompts that initiate dialogue with ChatGPT 5.2. Humans are inherently oriented toward social interaction (Levinson 2025) and construct social systems through everyday spoken language. However, the rise of Web 2.0 and AI has shifted humanity into an era dominated by online written discourse (Blommaert 2017), challenging established analytical frameworks. This is particularly evident in interactions with conversational AI. In everyday life, users interact with Large Language Models that are conversationally competent (Chen et al. 2024; Kockelman 2024), to perform specific actions. These interactions are structured by epistemic and deontic asymmetry, positioning the chatbot as more knowledgeable (Maly 2024) and as a benefactor, with humans as beneficiaries (Heritage & Clayman 2014). This new cultural format raises questions about whether users transfer practices for performing specific actions from spoken language (Couper-Kuhlen & Selting 2018) into online contexts, how such practices are adapted to the affordances of LLMs (Koivisto et al. 2023), and whether new practices emerge. This study brings Interactional Linguistics to the analysis of 130 Greek text-based digital interactions between 10 users and ChatGPT 5.2, focusing on requests for action and

information. Prompts are analyzed in terms of epistemic and deontic stance, i.e. how users position themselves with respect to information in a particular knowledge domain and to the necessity or desirability of an action. The analysis identifies recurring linguistic patterns in action formation through which users construe the chatbot as a benefactor with low or zero contingencies, or as an agent with epistemic authority. New practices are also identified, such as multimodal packages that combine files with verbal units. Semi-structured follow-up interviews with four users further shed light on how users navigate relations between human agents, machinic agents, and corporate agents (tech companies).

From representation to experience: The semiotics of immersive journalism in the age of AI and XR

Ioanna Georgia Eskiadi
PhD candidate, Aristotle University of Thessaloniki

The rapid integration of artificial intelligence (AI), extended reality (XR), and virtual production technologies into news media is transforming journalism from a system of representation into a system of experience. This paper examines immersive journalism as a semiotic shift in the production, circulation, and interpretation of meaning, drawing on qualitative research conducted within news organizations and innovation labs across Europe and the United States. Building on Peircean and post-structuralist semiotic frameworks, the study conceptualizes immersive storytelling as a reconfiguration of the sign process: from linear, text-based narration to multisensory, spatial, and interactive semiosis. In AI-driven and XR-mediated environments, the "sign" is no longer confined to linguistic or visual codes but becomes embodied, algorithmically curated, and dynamically responsive. Through case studies of virtual production in newsrooms, AI-assisted narrative systems, and 360° immersive reporting, the research investigates how meaning is co-produced by journalists, technological infrastructures, and audiences. The findings suggest that immersive journalism generates a new regime of signification characterized by (1) spatialized narratives, (2) affective intensification and empathy construction, (3) datafication of audience interaction, and (4) ethical opacity in algorithmic mediation. These transformations challenge traditional semiotic distinctions between producer and interpreter, representation and simulation, and fact and experiential reconstruction. Moreover, the paper interrogates the implications of AI-generated storytelling for transparency, authorship, and journalistic authority. By situating immersive journalism within contemporary semiotic theory, this research contributes to broader debates on digital semiosis, technoculture, and the politics of meaning in platformized societies. It argues that the future of journalism depends not only on technological innovation but on developing critical semiotic literacy capable of navigating algorithmic sign systems and immersive environments. Ultimately, the paper proposes a framework for "immersive semiotic literacy" as a normative and pedagogical response to the evolving symbolic ecologies of AI-driven media.

At the edge of reality: The semiotics of transitions to elsewhere in Multi-Reality applications

Tippayaporn Pavavimol[1], Gustava Moreira Kares[1]
[1] Doctoral Researcher, Tampere University, Finland

Multi-reality applications have emerged within the extended reality (XR) landscape, integrating multiple forms of reality into one unified system. Such applications allow users to move across XR interfaces, from the physical world to augmented, mixed, and virtual spaces, and back. Transitions between realities thus become a key experiential concern, not only as technical operations but performative interactions that shape how users navigate and interpret the experience as a whole. While prior research has mainly approached XR transitions from a technical perspective, their semiotic dimension remains underexplored. Specifically, transitions are rarely examined as semiotic processes in which meaning emerges through users' movement and the mediation of signs across realities. Our study addresses this gap by examining a semiotic of transitions in multi-reality applications, focusing on two elements: transitional actions (user interactions that enable movement between realities) and transitional objects (designed virtual elements that signify these transitions). We analyze two case studies: Stay: Home Forever (Windup Minds, 2025), and Astra (Albyon and Atlas V, 2024), selected for their distinct transition mechanics. As an initial step toward a broader semiotic understanding of transitions, we adopt a multi-level analytical approach. At the macro level, Lotman's concept of the semiosphere is used to approach transitions as border zones where translation occurs between reality and virtuality. Transitional actions are analyzed as performative processes that reposition users and reorganize meanings between semiotic spaces. At the micro level, Peirce's model of signs is applied to examine transitional objects like portals and teleportation. The analysis investigates how these objects are represented, draw on intertextual sources (e.g., science fiction and fantasy), how they index passage and construct notions of "elsewhere," and how they symbolically frame transition experiences (e.g., as escape or discovery). Ultimately, this study approaches transitions as sites of meaning production that dynamically shape user interpretation in multi-reality experiences.

Questions of epistemology and signification in virtual spaces

Rea Walldén[1], Dimitris Charitos[2]
[1] Assistant Professor, National and Kapodistrian University of Athens | [2] Professor, National and Kapodistrian University of Athens

The object of this paper is double: on the one hand, it attempts a mapping of the semio-epistemological questions arising from the experience of virtual environments; on the other, it proposes a classification of their signifying spatial elements. We name "virtual" the environments that are constructed in their entirety by 3D computer graphics and that afford free navigation for their user/visitor. We argue that the user experience of virtual environments shares certain structural characteristics with the experience of the performative arts and the narrative arts, as well as with the experience of built space. Our methodological approach combines Louis Hjelmslev's model of stratification with tools from the theories of digital media, virtual and extended reality, as well as architecture and cinema. In its first part, the paper "interprets" the experience of a virtual space in semiotic terms, using and extended version of Hjelmslev's model (1954, Walldén 2012, 2017). It localizes certain epistemological aporias, with regard to the communication circuit, the distinction between object and process, and the heterogeneity of the kinds of semiosis. In its second part, the paper focuses on the process of cognitive mapping as an aspect of the user experience of virtual

environments, organising their signifying spatial elements into a classification inspired by the work of Kevin Lynch (1960, Charitos 1998) and C. Norberg-Schulz (1971, Charitos 1996). Our research aspires to contribute to an understanding of the virtual reality condition/experience, as well as of the manner in which we may design more meaningful, legible and user-friendly virtual environments. Moreover, it suggests that such an understanding may enrich our comprehension of the semiotic phenomenon in general.

Performing identities

Dancing Greeks in film and television: Performativity and stereotypes

Christina Adamou
Professor, Aristotle University of Thessaloniki

Representations of modern Greeks on film and television often adhere to broader Latino stereotypes, presenting us as Latin lovers, criminals, lazy or a backward patriarchal society. The paper briefly mentions popular audiovisual texts that were screened/aired after 2000 and confirm these stereotypes, such as *Captain Corelli's Mandolin* (2001), *My Big Fat Greek Wedding* (2002), *Mamma Mia* (2008), *The Bricklayer* (2024), *The Marlow Murder Club* (2024), *The Tourist* (2022) and the few exceptions undermining them, such as *The Magpie Murders* (2022) and perhaps *The Durells* (2016-2019). The semiotic analysis will highlight the role of dance and performativity in these representations, referencing Barthes, Butler and Kristeva among others. The paper will focus on how the connotations of choreography in dance scenes featured in some of the films and television series mentioned above interact with the meaning -making processes and myths of Greek ethnicity. Although performativity is usually seen as undermining stereotypes – e.g. gender stereotypes, it is my premise that performativity related to obviously choreographed scenes can be used to affirm them. Greek characters are often secondary or extras or form a big group, whose exaggerated movements connote a grotesque Other to the protagonist. Occasionally, the Greek protagonist's performativity connotes a different 'European' identity that is marked as Other to her ethnic group. The Otherness is further carried by the origin of the music and language of the lyrics, when the characters are blocked from expressing themselves in Greek or with Greek tunes. On the other hand, the celebrated performance of a Greek song in *The Tourist* offsets the exaggerated role of the macho, Greek-maffia man. When Greeks dance in secondary two-dimensional roles, performativity stresses rather than undermines the ethnic stereotypes.

Performing memory, performing place: The Greek Film Festival in Melbourne as semiotic practice

Eirini Sifaki
Associate Professor, University of Thessaly

The Greek Film Festival in Melbourne, established in 1993 under the auspices of the Greek Orthodox Community of Melbourne and Victoria, is one of the longest-running diasporic film festivals in the Southern Hemisphere, presenting Greek and Greek-Australian cinema annually to audiences across Australia for over three decades. This paper examines the festival as a site of diasporic semiotic practice, drawing on Richard Schechner's concept of restored behaviour, Jan Assmann's theory of cultural and communicative memory, and Mary Louise Pratt's notion of the contact zone. Rather than approaching the festival primarily as an exhibition platform or a vehicle for the transmission of national cinema, this paper proposes that it functions as an institution that performs cultural memory, whose meaning-making operates through repetition, role, and diasporic memory practices. Central to the argument is Schechner's notion of restored behaviour – behaviour that is 'twice-behaved', always a re-enactment of something prior. The Greek Film Festival operates precisely in this register: its annual recurrence is not mere repetition but a semiotic act through which diasporic Greekness is continuously produced, contested, and transformed. Crucially, this restored behaviour is institutional

rather than individual: the roles of founder, artistic director, and community representative precede and outlast the persons who occupy them, and each successive bearer of these roles re-enacts and subtly reconfigures the festival's cultural memory. Even the question of the festival's founding – a matter of ongoing contestation among community members, each advancing competing claims to cultural authority and historical legitimacy – itself constitutes a form of restored behaviour, illuminating how the politics of cultural memory operate within diasporic institutions. This institutional performance is further analysed through Assmann's distinction between communicative memory – the living memory of co-present generations – and cultural memory – the canonised, institutionalised memory of a community. The Greek Film Festival occupies the threshold between these two forms: it began as communicative memory and has gradually solidified into cultural memory, a process whose semiotic dimensions are visible in the festival's evolving curatorial logic and its negotiation of competing understandings of Greekness across three decades. Drawing on archival research and semi-structured interviews with festival organisers, programmers, and community representatives, the paper contributes to the study of cultural memory and diasporic identity through the lens of performance theory and semiotics, and proposes a framework for the semiotic analysis of festival institutions as agents of cultural memory production.

Η επιτέλεση της εκμάθησης των ξένων γλωσσών στις ελληνικές τηλεοπτικές σειρές: κοινωνικές και πολιτισμικές αναπαραστάσεις

Αγάπη Χαρισούλη
PhD candidate, Aristotle University of Thessaloniki

Η παρούσα μελέτη διερευνά τον τρόπο με τον οποίο αναπαρίσταται και επιτελείται η εκμάθηση των ξένων γλωσσών σε τρεις ελληνικές τηλεοπτικές σειρές, τις *Σ' αγαπώ μ' αγαπάς, Παρά Πέντε* και *Μαρία η Άσχημη*. Η μεθοδολογία βασίζεται στην ποιοτική ανάλυση, ενώ το θεωρητικό πλαίσιο αντλείται από τη σημειωτική προσέγγιση του Roland Barthes. Η ανάλυση δεν περιορίζεται στη γλωσσική διάσταση της εκμάθησης, αλλά εξετάζει πώς αυτή συγκροτείται μέσα από την αλληλεπίδραση γλωσσικών και οπτικοακουστικών σημειωτικών κωδίκων, όπως η προφορά, τα παραγλωσσικά στοιχεία, οι χειρονομίες, οι εκφράσεις του προσώπου και η ενδυμασία. Στο επίπεδο της δήλωσης, οι ξένες γλώσσες παρουσιάζονται ως αντικείμενα μάθησης και εργαλεία επικοινωνίας, ενώ στο επίπεδο της συνδήλωσης λειτουργούν ως φορείς κοινωνικών, πολιτισμικών και ιδεολογικών σημασιών. Σύμφωνα με τον David Newby, η μεθοδολογική προσέγγιση εστιάζει στην επιτέλεση της εκμάθησης των ξένων γλωσσών, αντιμετωπίζοντας τη γλωσσική μάθηση όχι ως απλή απόκτηση γνώσεων αλλά ως διαδικασία κοινωνικής δράσης. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάλυση εξετάζει πώς οι τηλεοπτικοί χαρακτήρες ενεργοποιούν τις γλωσσικές τους δεξιότητες μέσα από συγκεκριμένες επικοινωνιακές πρακτικές, αναδεικνύοντας τη σύνδεση μεταξύ γλωσσικής επάρκειας, επικοινωνιακής επίδοσης και κοινωνικής ταυτότητας, όπως αυτή συγκροτείται μέσω της σημειωτικής και οπτικοακουστικής αναπαράστασης. Η μελέτη καταδεικνύει ότι οι ελληνικές τηλεοπτικές σειρές δεν αναπαριστούν απλώς την εκμάθηση των ξένων γλωσσών, αλλά τη συγκροτούν επιτελεστικά, αναπαράγοντας ιδεολογίες και αντιλήψεις σχετικά με τη γλωσσική επάρκεια, την κοινωνική ταυτότητα, το πολιτισμικό κύρος των ξένων γλωσσών και τις κοινωνικές ανισότητες που συνοδεύουν τη γλωσσική μάθηση.

Ετερότητες, δυαδικότητες και πολυσημειωτικότητα: (ψευδο)αστικές αναπαραστάσεις της υπαίθρου μέσα από τον τηλεοπτικό λόγο της ελληνικής δραματουργίας και κωμωδίας

Δημήτρης Νεοφώτιστος
Υποψήφιος διδάκτορας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Είναι χαρακτηριστικό πως η ιστορία της ελληνικής τηλεόρασης έχει να επιδείξει εξαιρετικά παραδείγματα κωμικής και δραματικής δημιουργίας, μέσα από τα οποία αποτυπώνονται γλαφυρά στοιχεία της ελληνικής πραγματικότητας. Ωστόσο, δεν είναι σπάνιες οι φορές που προσπάθησε να ανατρέψει τα καθιερωμένα συμβατικά στερεότυπα και να αποτυπώσει μια διαφορετική πραγματικότητα. Σε κάθε περίπτωση το τηλεοπτικό κοινό στήριξε σε μεγάλο βαθμό τις τηλεοπτικές παραγωγές, που συχνά δέχτηκαν κριτική για την αισθητική τους ποιότητα, κυρίως γιατί μέσα από το περιεχόμενο προβάλλονται εκτός των πραγματικών καταστάσεων και επιθυμίες ή συμβολισμοί που εκκινούν από το φαντασιακό (Βαμβακάς & Πασχαλίδης, 2023). Μέσα σε αυτό το τηλεοπτικό σύμπαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι τηλεοπτικές σειρές που επιλέγουν ως πεδίο δράσης περιβάλλοντα της επαρχίας. Η επιλογή του δεν έγκειται μόνο στην αναπαράσταση του φυσικού τοπίου ως χώρου αισθητικά αναβαθμισμένου σε σχέση με αυτόν της πόλης αλλά και ως πολιτισμικού και κοινωνικού χώρου (Βαμβακάς, 2009) με έκδηλη την αναφορά σε κοινωνικές σχέσεις ταξικού – και όχι μόνο – περιεχομένου. Παρόλο που η έννοια του αστού συνδέεται άμεσα με το περιβάλλον της πόλης, συχνά παρατηρούμε χαρακτηριστικά αστικής συμπεριφοράς (μεγαλοαστού ή μικροαστού) σε περιβάλλοντα της υπαίθρου που επιτάσσονται από τις κοινωνικές διαφορές που συνέχουν τα μέλη της κοινότητας είτε από την είσοδο στο σκηνικό της υπαίθρου ατόμων της γνήσιας αστικής τάξης της πόλης. Στη συγκεκριμένη παρουσίαση θα επιχειρήσουμε να αναδείξουμε τέτοιου είδους αστικές ή ψευδοαστικές αναπαραστάσεις, μέσα από ένα σώμα ελληνικών δραματικών και κωμικών σειρών μετά την «επανεκκίνηση» της ελληνικής μυθοπλασίας από το 2020 και ύστερα. Στόχος είναι να αναδείξουμε τις ετερότητες μέσα από τη συνέργεια λεκτικών και μη λεκτικών σημειωτικών στοιχείων και την ιδεολογία που συνυφαίνεται γύρω από τις αναπαραστάσεις τόσο της εικόνας του «ηγεμονεύοντος» «(ψευδο)αστού» όσο και του «ηγεμονευόμενου» «χωριάτη». Παράλληλα, στόχος θα είναι να αναδείξουμε τις διαφορές ανάμεσα στα δύο είδη μυθοπλασίας ως προς την διατήρηση ή όχι των στερεοτυπικών ιδεολογιών (Sonesson, 2000).

For foreign eyes only: Gazes, stages & the curtain call of tourism performances

Eirini Papadaki
Associate Professor, Hellenic Mediterranean University

According to Edensor (2000), “tourists can be considered to enact a range of performances on distinct stages”. Tourism is staged and performed, as a process repeatedly reproduced on shared spaces. Tourists are seen by Edensor (2000) as performers, shapers of codes and signs and, along with locals and stakeholders, co-producers of a distinctive syntagmatic nexus: the tourism industry. Even their role as spectators during their traveling is performative. John Urry (2011) sees the tourist gaze as an embodied practice, as the primary and coordinating sense of choice, but also of evaluation, in every tourist experience. The act of consuming visual images is presented not simply as a passive or pre-planned positioning of the gaze on specific points of tourist interest, but also as an active act of meaning-making, an act of decoding, interpreting and, through photography, producing new perspectives. Although various tourist performances may be dictated by invisible cultural codes, or culturally encoded models of tourist behavior promoted through media, cinematic, digital or other

representations, the gaze presents itself as embodied and theatrical, multisensory and relational; it is fluid, sometimes unpredictable. Tourism performances – including gazes – are examined in this paper as practices dependent on relationships, narratives and symbols. The curtain call is seen as a complex space of intersubjective negotiations (Sutton Clark, 2023) or a threshold phase (Revermann, 2008), a transitional bridge between the staged performance and the real world. In the tourism world, where performance fade into reality and vice versa, the curtain call functions as an invitation to and a promise of authentic, co-created experiences in the destination. This paper examines three traditional music festivals on the island of Crete, Greece, as both structural frameworks, offering cognitive and immersive experiences, and two-way communication processes, inviting co-creation of meaning during the performances staged and especially after the curtain call, when locals and tourists blend in an extension of the performance on and off stage, celebrating together. Methodologically, the analysis applies/adapts Greimassian and some aspects of Existential Semiotics (Tarasti) to examine both the narrative structure and the actual live, embodied performances. The multimodality of the events – including visual, audio and spatial aspects – is also taken into account, as well as the performative approach (Fischer-Lichte, 2008) and Culler's (1990) semiotics of tourism, enriched with the author's own formulations.

Οπτική σημειωτική και προσέλκυση επισκεπτών στις αφίσες του Φεστιβάλ 'Διαδρομές στη Μάρπησσα'

Λία Πετρίδου[1], Νικόλας Καραχάλης[2]
[1] Υποψήφια διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου | [2] Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Η παρούσα εισήγηση εξετάζει τη σχέση μεταξύ οπτικής επικοινωνίας και προσέλκυσης επισκεπτών, εστιάζοντας στο συμμετοχικό φεστιβάλ «Διαδρομές στη Μάρπησσα» που διοργανώνεται στο χωριό Μάρπησσα της Πάρου. Κεντρικός άξονας της μελέτης είναι η ανάλυση του προωθητικού υλικού της διοργάνωσης (αφίσες), οι οποίες προσεγγίζονται ως σύνθετα σημειωτικά συστήματα που υπερβαίνουν την απλή πληροφοριακή λειτουργία. Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα διερευνά πώς οι εικόνες, οι ενδείκτες και τα σύμβολα που χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό των αφισών μετασχηματίζουν τη Μάρπησσα από μια φυσική γεωγραφική οντότητα σε μια σημειωτική κατασκευή. Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο οι μεμονωμένες λεπτομέρειες (μια καμάρα, ένα τμήμα από το λιθόστρωτο, ένα αρχιτεκτονικό μέλος ή ένα αντικείμενο της καθημερινότητας του χωριού) παύουν να αποτελούν απλές αναπαραστάσεις του χώρου και ενεργοποιούν μια επιτελεστική διαδικασία διαμόρφωσης του χώρου, όπου ο επισκέπτης καλείται να βιώσει τον χώρο. Το «μέρος» αντιπροσωπεύει το «όλο» και ανασυνθέτει το ευρύτερο πολιτισμικό αφήγημα της Μάρπησσας και, κατ' επέκταση, της Πάρου. Επιπλέον, οι αφίσες του φεστιβάλ λειτουργούν ως ένα ισχυρό μέσο πολιτισμικής και τουριστικής προσέλκυσης. Η δομημένη οπτική ρητορική τους (υφές, γραμματοσειρές, φωτογραφικό ύφος) δεν απευθύνεται αποκλειστικά στην τοπική κοινότητα. Διαφεύγοντας από τα στερεότυπα του μαζικού τουρισμού (ήλιος και θάλασσα), ο σχεδιασμός των αφισών υπόσχεται την αυθεντικότητα και την εναλλακτική εξερεύνηση. Επομένως, το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα εστιάζει στον ποιον τρόπο που η αφίσα υπερβαίνει τον ρόλο του απλού ενημερωτικού φορέα και εξετάζει την οπτική ρητορική ως μηχανισμό επιτέλεσης που μετατοπίζει τον δέκτη από τον ρόλο του θεατή στον ρόλο του συμμετέχοντα. Η προσέγγιση και ανάλυση στηρίζεται στο σημειωτικό εργαλείο της σημειωτικής των παθών των Greimas και Fontanille (1991), με το οποίο τεκμηριώνεται πως οι υφές και οι αναπαραστάσεις στις αφίσες του Φεστιβάλ δημιουργούν μια αισθητηριακή υπόσχεση που προκαλεί την επιθυμία για βιωματική εμπειρία.

Dialect, authenticity and visibility: Constructing Agiasos through physical and digital semiotic landscapes

Daphne-Nicoletta Christoulaki[1], Eirini Kouniarelli[2], Costas Canakis[3]
[1] PhD candidate, University of the Aegean | [2] Postdoctoral Researcher, University of the Aegean | [3] Professor, University of the Aegean

Linguistic/Semiotic landscape (L/SL) studies, a rapidly evolving field on the edge of its third wave, has largely involved the exploration of digital aspects of the creation of public space (Androutsopoulos 2024, Blommaert & Maly 2019). In a context of superdiversity, the commercialised use of language has been examined at length (Coupland & Garett 2010, Heller et al. 2014) focusing mainly on urban, multilingual spaces. Local idiom and dialect as identity construction has also attracted interest in recent scholarship, both in various multi-media (Kourdis 2025) and L/SLs (Tsiplakou 2023, Canakis & Kouniarelli 2025). Our paper extends these inquiries to rural environments by investigating how dialect functions as both an identity marker and a place-branding tool. More specifically, we examine the ways in which dialect is employed in L/SLs in order to construct the village of Agiasos in Lesvos as an authentic destination across the online-offline nexus. Agiasos is known for its rich cultural traditions and a distinct dialect that connects its speakers to their heritage (Kouniarelli 2022, 2023). Conducting ethnographic linguistic landscape analysis (Blommaert & Maly 2014) that includes field research, photographs and data from selected websites, we examine the physical as well as the digital L/SL of Agiasos used to promote the village. Our analysis reveals how dialect is employed both in physical and digital spaces to lend the village visibility and enhance its commercial value as an authentic location worth visiting.

Από τα λαϊκά δρώμενα στην οπτικοακουστική αφήγηση: post-folk επιτελέσεις, ο Έ(δ)ρως ως υβριδικό σύμβολο στη μετα-ψηφιακή κουλτούρα

Παναγιώτης Σδούκος
Υποψήφιος διδάκτορας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Η παρούσα καλλιτεχνική έρευνα εξετάζει τη σημειωτική και επιτελεστική δυναμική του δημοτικού τραγουδιού και των λαϊκών δρώμενων μέσα σε ένα οπτικοακουστικό περιβάλλον δημιουργίας. Το πολυμεσικό έργο «Έ(δ)ρως και Ελένη» αναπτύσσει μια υβριδική μορφή digital audiovisual folk performance, όπου η φωνή, το σώμα, ο ήχος και η εικόνα συνυφαίνονται σε μια κινηματογραφική αφήγηση site-specific χαρακτήρα. Αφετηρία αποτελούν τα δρώμενα του Δωδεκαημέρου της Πετρούσας Δράμας και παραδοσιακά τραγούδια της Ηπείρου και της Μακεδονίας, τα οποία μεταπλάθονται σε νέες τεχνο-αισθητικές μορφές έκφρασης. Κεντρική μορφή αποτελεί ο κουδουνοφόρος Έ(δ)ρως, ένα αρχετυπικό τραγόμορφο ον και φορέας «πολιτισμικής μνήμης» (Assmann, 2017), που επανέρχεται κυκλικά μέσα στον φυσικό χρόνο, όπως και τα λαϊκά δρώμενα. Η Φύση λειτουργεί ως βιότοπος και σκηνικός χώρος, ενώ ο ίδιος ενσαρκώνει μια επιτελεστική αμφισημία: επιθυμία για ένωση με την Ελένη – σύμβολο γονιμότητας και Άνοιξης – και ταυτόχρονη απόρριψη από το κοσμικό περιβάλλον λόγω της τραγόμορφης μορφής του. Το ερώτημα «κενό ή καινό;» λειτουργεί ως επιτελεστικό μοτίβο liminality (Turner, 1969), αποτυπώνοντας την ανθρώπινη θέση ανάμεσα στη δημιουργία νέων κόσμων και την αποσύνδεση από τη φύση, τη μνήμη και το σώμα. Μεθοδολογικά, η έρευνα συνδυάζει επιτόπια παρατήρηση, ηλεκτρονική επεξεργασία παραδοσιακών τραγουδιών και κινηματογράφηση ενσώματων δράσεων, μεταβαίνοντας από εθνο-αισθητικές σε τεχνο-αισθητικές πρακτικές. Η μελέτη εντάσσεται στην εφαρμοσμένη

Εθνομουσικολογία και στις Performance Studies (Schechner, 2020), προτείνοντας μια μετα-φολκ προσέγγιση (Δαλιανούδη, 2020) που αναδεικνύει πώς η λαϊκή έκφραση επανανοηματοδοτείται στις μετα-ψηφιακές κουλτούρες ως πεδίο ποιητικής επιτελεστικότητας, υβριδικότητας και συμπερίληψης.

The post-digital museum

Ο εκθεσιακός χώρος ως πεδίο επιτέλεσης

Νάσια Χουρμουζιάδη
Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Η εισήγηση προσεγγίζει το πεδίο της έκθεσης ως έναν σύνθετο σημειωτικό και επιτελεστικό μηχανισμό παραγωγής νοήματος, εστιάζοντας τόσο στις πρακτικές του εκθεσιακού σχεδιασμού όσο και στην εμπειρία πρόσληψης του εκθεσιακού προϊόντος. Στο πλαίσιο της «επιτελεστικής στροφής», αντλώντας από την επιτελεστική θεωρία, αλλά και από τη χωρική και αφηγηματική σημειωτική η έκθεση, ως τρι-διάστατη πολυμεσική αφήγηση, δεν αντιμετωπίζεται ως στατικό σύνολο εκθεσιακών στοιχείων και προκατασκευασμένων νοημάτων, αλλά ως ένα πεδίο ενεργών διαδικασιών όπου το νόημα συγκροτείται εν κινήσει, μέσα από δράσεις, αλληλεπιδράσεις και ενσώματες εμπειρίες. Αφετηρία της προσέγγισης αποτελεί το ερώτημα κατά πόσο και με ποιους τρόπους μπορούν να ενσωματωθούν επιτελεστικά στοιχεία στον σχεδιασμό, προκειμένου να ενισχυθεί η αφηγηματική διάσταση της έκθεσης, να παρουσιαστεί με καθαρότητα η οπτική γωνία των αφηγητών και να υποστηριχθεί η ανάπτυξη της πλοκής εντός της εκθεσιακής σκηνογραφίας. Υπό αυτό το πρίσμα, τα εκθεσιακά στοιχεία προσεγγίζονται ως σημειωτικοί πόροι, ενώ οι χωρικές τους σχέσεις, οι διαδρομές, οι μεταβάσεις και οι αισθητηριακές ποιότητες του περιβάλλοντος λειτουργούν ως μηχανισμοί παραγωγής και διαπραγμάτευσης νοήματος. Τα επιτελεστικά στοιχεία, εξ αρχής αποκρυσταλλωμένα ή ρευστά και εύπλαστα, είναι δυνατόν να μετασχηματίσουν τις σχέσεις μεταξύ εκθεσιακών στοιχείων και επισκεπτών και να αναδείξουν εναλλακτικές τροπικότητες νοηματοδότησης πέρα από τους τρόπους της τυπικής εκθεσιακής αφήγησης. Παράλληλα, η ανακοίνωση προσεγγίζει την ίδια την επίσκεψη ως μια διαδικασία σημειωτικής και επιτελεστικής πραγμάτωσης. Οι επισκέπτες δεν λειτουργούν ως παθητικοί δέκτες, αλλά ως ενεργά υποκείμενα που ενεργοποιούν, ερμηνεύουν και ανασυνθέτουν τα σημειωτικά δυναμικά του χώρου μέσα από τις κινήσεις, τις επιλογές και τις αλληλεπιδράσεις τους. Τα προϋπάρχοντα πολιτισμικά σχήματα, οι προσδοκίες και οι κοινωνικά διαμορφωμένοι κανόνες συμπεριφοράς συνδιαμορφώνουν την παραγωγή νοήματος, ενώ η εμπειρία της έκθεσης μπορεί να προκαλέσει αναθεωρήσεις και μετατοπίσεις στις ερμηνευτικές τους θέσεις. Μέσα από αυτή τη διπλή οπτική – της έκθεσης ως σημειωτικά οργανωμένου και επιτελεστικά ενεργοποιούμενου περιβάλλοντος και της επίσκεψης ως διαδικασίας ερμηνευτικής επιτέλεσης – επιχειρείται η ανάδειξη των τρόπων με τους οποίους το νόημα παράγεται και μετασχηματίζεται στον εκθεσιακό χώρο.

Unearthing belonging: Idiosyncratic gestures and the reconstruction of place in post-digital exhibition spaces

Angeliki-Sofia Mantikou
PhD candidate, National Technical University of Athens

This paper engages with the performative turn in semiotics by investigating idiosyncratic embodiment as a mode of meaning-in-motion within post-digital curated exhibition spaces. Anchored in the bodily ascesiology framework of my doctoral research, it examines how meaning emerges through embodied negotiation, agency, and mediation. The question “how is contemporary spatial design constituted?” drives the inquiry. Amid rising digitization and disembodiment (Oxman & Oxman, 2013; Gelernter, 1993), design shifts from object-making to multiple description logics that engage the dispositive of

the subject/user (Agamben, 2009). A dynamic syntax of democratic empowerment is developed, linking syntactic discourse to linguistic-semantic (Krippendorff, 2005) and serial-metonymic image-references, culminating in the Post-Object. This process transforms users into prosumers (Toffler, 1970), while idiosyncratization – the subject-oriented reaction to the deeper structure of the design method – manifests as singularization (Reckwitz, 2020): a culturally expected mode of subjectification toward the particular. Focusing on three exhibitions – The Value of Good Design (MoMA, 2019), Life Fair, New Body Products (Het Nieuwe Instituut, 2016), and Franco Albini (Institut, 2019) – idiosyncratic gestures (pauses, errors, 180° turns, rhizomatic trajectories, visibility overlaps) act as gentle, reflective resistance against emotional numbness and chronopolitics. These gestures unearth belonging from within the digital drift by inventing words for design procedures and forging fresh associations for inhabiting spaces. Curated space is transformed into an idiosyncratic place, excavating nostalgic phantoms of lost grand narratives through micro-narratives and personal interventions. This research critically extends theoretical tools of co-constitution, escape, and non-necessary order. By rejecting absolute rationalism and emphasizing reflection-in/on-action (Schön), such gestures actively reconstruct place as a site of renewed belonging and care, resisting the homogenizing chronopolitics of digital capitalism through topo-economic temporalities rooted in place. In post-digital cultures, this research proposes a semiotics of the idiosyncratic place, transforming digital mediation into a tool for nostalgic reconstruction and renewed belonging.

From signifier to prompt: A performative semiotics of latent-space generation

Themistoklis Lekkas[1], Magdalena Grigoriadou[2]
[1] PhD candidate, University of Thessaly | [2] Postdoctoral Researcher, University of Thessaly

Generative artificial intelligence requires properly defined performative semiotics. Saussurean, Peircean, and Hjelmslevian models presuppose a stable relation between sign and meaning underwritten by codes that precede any individual act of signification. This presupposition is unsettled at the level of the production mechanism itself. Within diffusion and large language models, meaning is interpolated across a high-dimensional latent space comprised of features, styles, and cultural references that coexist as statistical associations. The AI sign is more accurately theorised as event and not as thing, constituted in real time through a triangulated performance of prompt, model, and curator. The performative tone of this constitution is grounded philosophically in Barad's account of agential realism, as phenomena constituted through intra-actions of human and non-human agencies. The argument is anchored in Flusser's distinction between traditional and technical images, which positions generative AI as the radical realisation of the programmatic logic of the apparatus first theorized in the early 1980s. The semiotic disturbance is specified through the Peircean tripartite distinction: AI images perform the visual rhetoric of indexicality while remaining structurally non-indexical. Hayles's notion of the cognitive assemblage and Latour's actor-network theory together supply the mechanism for theorising authorship as a relational position and not as a unilateral exercise of intention. Castoriadis's distinction between the instituted and the instituting permits the analysis of generative AI as operating predominantly within sedimented cultural patterns, with occasional creative lapses that briefly enter the instituting register. The conceptual claim is empirically substantiated by Refik Anadol's Unsupervised–Machine Hallucinations, a site-specific installation wherein the artist deployed generative AI to metabolize the Museum of Modern Art's (MoMA) archival history as a speculative material system. In this context, the sedimented cultural patterns of modernism are shown to translate into fluid algorithmic counterparts within a real-time generative pipeline, treating the museum's collection as a high-dimensional latent space of statistical

associations. The contribution is a performative semiotics adapted to generative AI, a re-articulation of authorship under conditions of distributed cognition, and a critical apparatus for distinguishing instituted recombination from instituting lapse, with implications for ethics, curatorial practice, and cultural policy.

Preservation as performance: Spatial and semiotic assemblages in post-digital heritage

Avrokomi Zavitsanou
Adjunct Lecturer, University of Ioannina

The instability of digital heritage has often been discussed through the lens of technological obsolescence. Software dependencies, platform shifts, and hardware discontinuities shape the conditions under which digital heritage persist, and have therefore been closely associated with questions of integrity, continuity, and preservation strategy. Within the post-digital condition, however, preservation may also be understood as a performative spatial practice, emerging through situated processes of maintenance, mediation, and reactivation. Born-digital artworks persist through shifting relations among code, interfaces, infrastructures, institutions, and users. Their continuity is shaped by recurring practices of negotiation, migration, reinterpretation, and repair, through which the work is not simply maintained but spatially reconfigured. Preservation may therefore be understood as an event of assembly, in which human and non-human agents participate in the ongoing production and redistribution of meaning. Drawing on assemblage theory and post-digital aesthetics, this paper examines how informal preservation practices developing beyond strictly institutional frameworks produce spatial and semiotic assemblages. Artists maintaining obsolete software, communities circulating code fragments, platforms unintentionally preserving content, and users reactivating works through emulation all contribute to the performative reconfiguration of digital space. Within these processes, space emerges through interaction, translation, and technological mediation. The paper draws on selected case studies of born-digital artworks whose continuity has relied on emulation, migration, informal maintenance and distributed acts of reactivation. By approaching preservation as performance, the paper considers the semiotic and spatial transformations that take shape through practices of maintenance, transmission, and reactivation. Within the post-digital condition, preservation may be understood as an ongoing negotiation of presence, absence, and materiality. Through these performative assemblages, digital artworks persist as dynamic spatial events, continually reconstituted across changing technical and cultural conditions.

Αποτυπώνοντας την Απώλεια, Επιτελώντας τη Μνήμη: Σημειωτικοί Χώροι και Ενσώματη Επιτέλεση σε Ελληνικά Μουσεία Μνήμης του Ολοκαυτώματος και του Πολέμου

Ειρήνη Σηφάκη[1], Βαρβάρα Μπουμπούλη[2]
[1] Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας| [2] Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο

Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει τις σημειωτικές και επιτελεστικές διαστάσεις του μουσειακού χώρου μνήμης μέσα από μια συγκριτική ανάλυση δύο ελληνικών τόπων τραυματικής μνήμης: του Δημοτικού Μουσείου Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος και του Εβραϊκού Μουσείου Θεσσαλονίκης. Αντλώντας από τη σημειωτική θεωρία (Peirce, Barthes) και τις σπουδές επιτέλεσης (Taylor,

Schechner), υποστηρίζουμε ότι τα μουσεία αυτά δεν αναπαριστούν απλώς το παρελθόν, αλλά το επιτελούν: η μνήμη δεν παράγεται μόνο μέσω σημείων και αναπαραστάσεων, αλλά ενεργοποιείται και βιώνεται μέσα από την ενσώματη εμπειρία του επισκέπτη, τη χωρική χορογραφία και τις τελετουργικές πρακτικές μνημόνευσης. Η ανάλυση στηρίζεται σε πρωτότυπη ποιοτική έρευνα, που περιλαμβάνει ημιδομημένες συνεντεύξεις με τους επιμελητές και των δύο μουσείων. Η ανακοίνωση εστιάζει σε τρία αλληλένδετα σημειωτικά επίπεδα, καθένα από τα οποία αποκτά και επιτελεστική διάσταση: (1) τη δεικτική λειτουργία των υλικών ιχνών – όπως το καμένο τμήμα δαπέδου στο μουσείο των Καλαβρύτων, που λειτουργεί ως υλικό αποτύπωμα της ιστορικής βίας και ενεργοποιεί τη μνήμη μέσα από τη σωματική παρουσία του επισκέπτη στον ίδιο τον ιστορικό τόπο· (2) το εικονικό σύστημα της έκθεσης όπου η χρωματική αντίθεση ανάμεσα σε 638 μαύρες και 30 κόκκινες επιγραφές κωδικοποιεί οπτικά την ασυμμετρία θανάτου και επιβίωσης· και (3) τη βιωματική αρχιτεκτονική του κενοταφίου, όπου οι περίκλειστοι τοίχοι τοποθετούν σωματικά τον επισκέπτη στο κέντρο της μνημονευτικής πράξης. Πρόκειται δηλαδή για μια χωρική επιτέλεση αυτού που η Diana Taylor ονομάζει «repertoire» της ενσώματης μνήμης, σε αντίθεση με την αφηγηματική και τεκμηριωτική οργάνωση που κυριαρχεί στη Θεσσαλονίκη. Η ανακοίνωση υποστηρίζει περαιτέρω ότι οι ετήσιες τελετές μνήμης όπως η πομπή στον δρόμο των εκτελεσμένων στα Καλάβρυτα, η Πορεία Μνήμης στη Θεσσαλονίκη, συνιστούν επιτελέσεις με την πλήρη θεωρητική έννοια του όρου: πράξεις μέσα από τις οποίες η συλλογική μνήμη δεν αρχειοθετείται, αλλά επαναλαμβάνεται και μεταβιβάζεται από γενιά σε γενιά. Η διάκριση archive/repertoire (Taylor) αντιστοιχίζεται με τη διάκριση του Assmann ανάμεσα σε επικοινωνιακή και πολιτισμική μνήμη, την οποία η ανακοίνωση λειτουργικοποιεί μέσα από την αντιπαράθεση των αποκλινουσών μνημονευτικών στρατηγικών των δύο μουσείων. Τα ευρήματα συμβάλλουν στον ευρύτερο διάλογο των σπουδών μνήμης και της σημειωτικής θεωρίας σχετικά με τη σχέση χώρου, σώματος και ιστορικής συνείδησης στη σύγχρονη μνημονευτική κουλτούρα.

Η επιτέλεση του έμφυτου συλλογικού τραύματος: Μια φεμινιστική έκθεση στην Εθνική Πινακοθήκη του Κοσόβου (2025)

Ανυσία Λιούρη
Υποψήφια διδάκτορας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Πώς συζητά η φεμινιστική μουσειολογία την επιτέλεση του φύλου;. Πώς συγκροτείται το έμφυλο βλέμμα στο μουσείο; Μέσα από τη μελέτη της διεθνούς έκθεσης 17η Gjon Mili international exhibition of photography and moving image “She who starts the song…” στην Εθνική Πινακοθήκη του Κοσόβου στην Πρίστινα (Ιανουάριος - Μάρτιος 2025) η ανακοίνωση θα περιγράψει τις μουσειολογικές πρακτικές σε μία χώρα της πρώην Γιουγκοσλαβίας με άξονα τη φεμινιστική προσέγγιση του διαγενεακού τραύματος. Εξετάζεται το συλλογικό τραύμα και οι προσωπικές του εκδοχές μέσα από την κατανόηση του βιώματος από τη μια των λαϊκών παραδόσεων μεταξύ των γυναικών και από την άλλη των πολλαπλών επιθέσεων που δέχτηκαν ως «εσωτερικές άλλες» (γυναίκες, παιδιά, ανάπηρα/τραυματισμένα/queer σώματα-αριθμοί) στους πρόσφατους πολέμους που επιδείνωσαν την πατριαρχική συνθήκη. Θα τεθεί το ζήτημα του ελέγχου που ασκείται «από τα πάνω», πώς αυτός ο έλεγχος εκφράζεται σημειωτικά στο χώρο κατά τον σχεδιασμό ενός μουσειολογικού αφηγήματος με φεμινιστική φιλοδοξία, πώς ιστορείται και πώς επιτελείται ο έμφυλος ρόλος στο τελικό αποτέλεσμα.

Σώμα και αρχείο εν κινήσει: επιτελεστική σημειωτική της ιστορικής μνήμης στο μετα-ψηφιακό μουσείο

Γεωργία Νικολάου
Ανεξάρτητη Ερευνήτρια

Στη μετανεωτερική συνθήκη, όπου οι ψηφιακές τεχνολογίες θεωρούνται αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας, η επιτελεστική μουσειολογία αναθεωρεί ριζικά τον τρόπο με τον οποίο τα μουσεία διαχειρίζονται και μεταδίδουν την πολιτισμική πληροφορία και τη συλλογική μνήμη, μετασχηματίζοντας τα σε χώρους βιωματικής εμπειρίας. Στο πλαίσιο αυτό, οι επικεντρωμένες στο σώμα επιτελεστικές πρακτικές αποκτούν κεντρικό ρόλο στη διαδικασία νοηματοδότησης, μετατρέποντας το αρχείο στο μετα-ψηφιακό ιστορικό μουσείο από στατική δεξαμενή πληροφοριών σε δυναμικό εργαλείο παραγωγής εν κινήσει σημείων. Η παρούσα ανακοίνωση διερευνά την επιτελεστική σημειωτική της ιστορικής μνήμης μέσα από τη μελέτη περίπτωσης της τοποειδικής περφόρμανς *Η σιωπή της Ιουλίας*, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Ιστορικό Μουσείο ΠΕΑΝ Καλλιθέας. Η δράση, που επεδίωξε την επιτελεστική ενεργοποίηση των ιστορικών γεγονότων στο παρόν του εκθεσιακού χώρου αντί της συμβατικής αναπαράστασης, στηρίχτηκε στην άμεση και δημιουργική συνομιλία με το αρχειακό υλικό, με στόχο να δραστηριοποιήσει συναισθηματικά και αισθητηριακά το κοινό και να το ενθαρρύνει να αποδώσει το δικό του προσωπικό νόημα στα εκθέματα. Βασισμένη στο μεθοδολογικό παράδειγμα της έρευνας μέσω της τέχνης (art-based research) και σε λεπτομερή σημειωτική ανάλυση, η μελέτη αναδεικνύει τη δυνατότητα της περφόρμανς μέσα από την ενσώματη δράση να καθιστά φυσικά παρούσα την ιστορική πληροφορία στο μουσείο και να διαμεσολαβεί την ιστορική γνώση στο κοινό άμεσα και ευσύνοπτα. Παράλληλα, προτείνει μια εναλλακτική προσέγγιση του ιστορικού μουσείου ως ανοιχτού χώρου κοινωνικής αλληλεπίδρασης και δημοκρατικής παραγωγής ιστορικής γνώσης. Με τον τρόπο αυτό, συμβάλλει τόσο στη διεύρυνση του πεδίου της σημειωτικής της επιτέλεσης όσο και στην επαναθεώρηση της σχέσης μεταξύ σώματος, μνήμης και αρχείου στο μουσείο του 21ου αιώνα.

Η φωτογραφική συναρμογή ως σημειωτικό παλίμψηστο: Ανασυνθέτοντας τη μεταναστευτική μνήμη ανάμεσα στο τεκμήριο και το ερείπιο

Νικόλαος Λουράντος
Ερευνητής

Η παρουσίασή μας εξετάζει τη σημειωτική λειτουργία μίας συναρμογής: σύνθεση αρχειακών φωτογραφιών μεταναστών με σύγχρονες εικόνες ερειπίων από την πατρίδα τους. Στόχος είναι να αναλυθεί πώς η οπτική συνύπαρξη διαφορετικών χρονικών χρονικοτήτων δημιουργεί νέες συμβολικές σημασίες και να αναδειχθούν οι σχέσεις μεταξύ της εικόνας και των απεικονιζόμενων. Με βάση τις ιδέες του Peirce για την δεικτικότητα, η φωτογραφία θεωρείται ως ίχνος μιας απούσας παρουσίας. Η συνένωση τεκμηρίων με σύγχρονα ερείπια δημιουργεί σημειολογική σύγκρουση μεταξύ δύο κωδίκων: της ανθρώπινης βιογραφίας και της υλικής αποσύνθεσης. Επιπλέον, με την εισαγωγή της επιτέλεσης, η ανάλυση μετατοπίζεται από μια στατική ερμηνεία σε μια προσέγγιση προσανατολισμένη στη διαδικασία: μέσω της σύνθεσης και της θέασης, οι εικόνες επαναενεργοποιούν μνήμες και σχέσεις, παράγοντας νόημα ως πράξη. Η σύνθεση, η συσχέτιση και η θέαση αντιμετωπίζονται ως πράξεις. Η μνήμη δεν αναπαρίσταται, αλλά εκτελείται. Οι εικόνες δεν τεκμηριώνουν απλώς την εμπειρία των μεταναστών· σκηνοθετούν μια επανενεργοποίηση της κληρονομημένης μνήμης και της ενσωματωμένης απώλειας. Η έννοια της μεταμνήμης (Hirsch)

διευκρινίζει πώς η νοσταλγία διαμεσολαβείται μέσω της μετάδοσης, επιτρέποντας την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι κόσμοι της μνήμης επιμένουν μέσω των εικόνων, ακόμη και όταν δεν έχουν βιωθεί άμεσα. Το punctum του Barthes λειτουργεί εδώ ως συναισθηματική αιχμή, εξηγώντας πώς η χρονική αναντιστοιχία ενεργεί ως συναισθηματικός καταλύτης για τον θεατή, μετατρέποντας τη φευγαλέα ματιά σε δυναμική ερμηνευτική πρακτική. Τα ερείπια παύουν να είναι ένας μη-τόπος, αναδύονται ως σημειολογικό παλίμψηστο στο οποίο συνυπάρχουν ιστορικά στρώματα, και διαφορετικές πρακτικές θέασης λειτουργούν ως παραστατικοί χώροι για την επαναδιαπραγμάτευση των αφηγήσεων. Αυτό το έργο δεν αποτελεί απλώς μια αναπαράσταση του παρελθόντος. Μετασχηματίζει το τραύμα της μετανάστευσης σε ένα πολυεπίπεδο οπτικό κείμενο που ενεργοποιεί και αναδιαμορφώνει τη μνήμη, τις ταυτότητες και τους κοινωνικούς λόγους στο παρόν, επιτρέποντας την αλληλεπίδραση μεταξύ της πράξης των φωτογραφικών εικόνων (τόσο των αρχειακών όσο και των νέων) και της ερμηνείας τους.

Semiotics and Performance
in Post-Digital Cultures